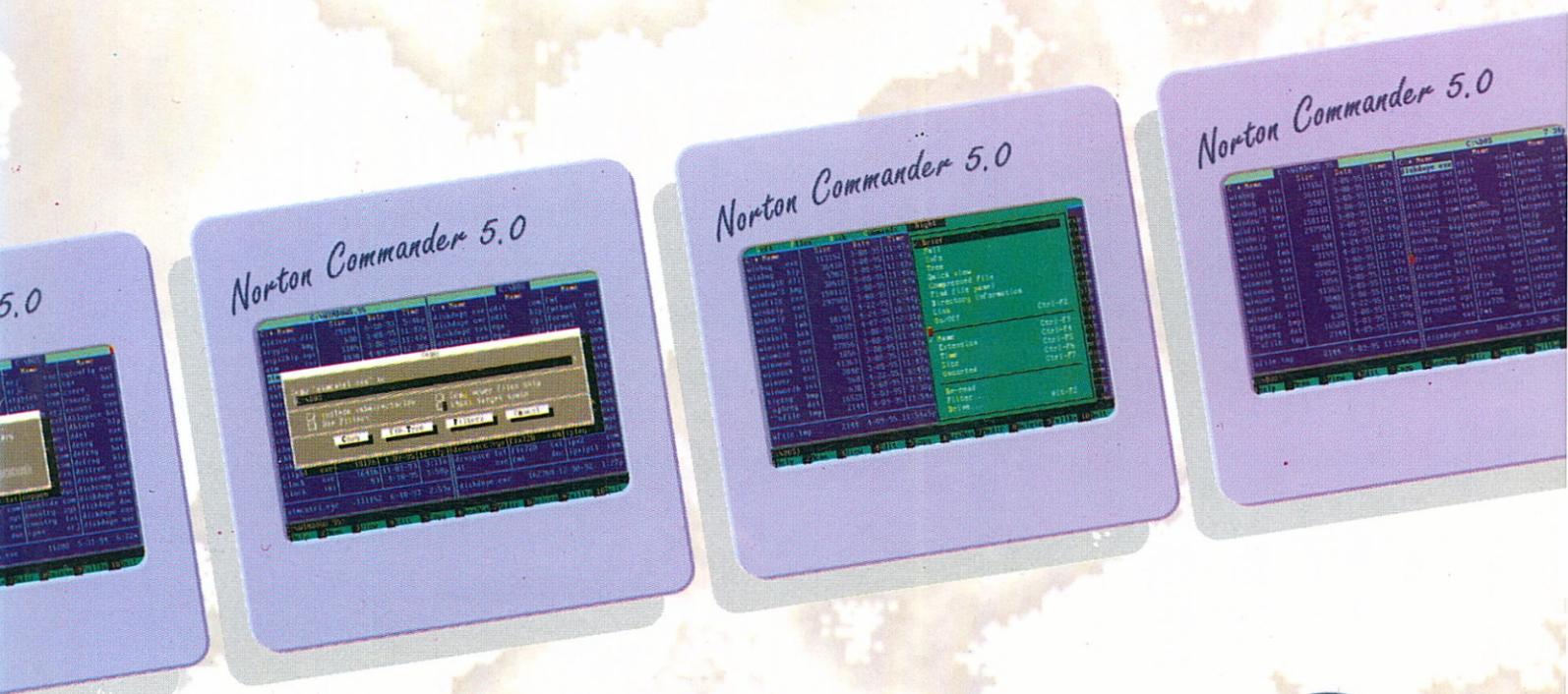

Norton Commander

Lemez melléklettel

Magyar nyelvű Help
és konverziós fájlok
háromféle kódkiosztásban

5.0

**ESARE
COMPLEX**
Betéti Társaság

CSEKÖ
BETÉTI TÁRSASÁG

***A CSERKŐ & CESARE KIADÓ még kapható
egyéb kiadványai:***

Miklósi Viktor: WINDOWS '95 magyar nyelvű változata

Bp., 1995.

399,- Ft

Miklósi Viktor: INTERNET Magyarországon

Bp., 1996.

201 oldal

799,- Ft

*„Ez a könyv útmutatást ad arra, hogy induljunk el, hogyan keressünk meg
egyes dolgokat, és hogyan találjunk magyar nyelvű, számunkra hasznos
információkat.*

*Az INTERNET ugyan egy világhálózat, de tekinthetjük egy magyarországi
hálózatnak is, mert nem szükséges mindig mindent külföldön keresni.”*

***Könyveink terjesztésével az alábbi könyvkereskedések
foglalkoznak:***

<i>Líra & Lant Rt. könyvesboltjai</i>	<i>1072 Bp. Rákóczi út 14-16.</i>
<i>LIBRI KFT. könyvesboltjai</i>	<i>1081 Bp. Köztársaság tér 3.</i>
<i>KÖNYVTÁRELLÁTÓ KHT.</i>	<i>1134 Bp. Váci út 19.</i>
<i>TALENTUM KFT</i>	<i>1113 Bp. Bartók Béla út 108-110.</i>
<i>GRADUATION Bt.</i>	<i>2045 Törökbálint, Dózsa Gy. út 15.</i>
<i>KISKAPU KFT.</i>	<i>1081 Bp. Népszínház u. 29.</i>
<i>SAXUM KFT.</i>	<i>113 Bp. Szabolcs u. 4.</i>
<i>FALUKÖNYV-CICERO</i>	<i>1134 Bp. Kassák Lajos u. 79.</i>
<i>Debreczeny György Könyvkereskedése</i>	<i>1126 Bp. Márvány u. 5.</i>

Bartha Attila Molnár Emília

Norton Commander 5.0

Banika Attila Molnár Emília

Norton Commander 5.0

Lemez melléklettel

**Magyar nyelvű help és konverziós file-ok
háromféle kód kiosztásban**

Lektorálta: Mészáros Gábor

Cesare & Cserkő Bt.

ISBN 963 04 5363 0

Kiadó: Cesare & Cserkő Bt.

A kiadásért felel: Cesare & Cserkő Bt. ügyvezető igazgatói

Témafelelős: Molnár Károly

LIGATURA KFT VÁCI ÁFÉSZ NYOMDA

Tartalom

Előszó	9
Mi az új az NC 5.0-ban?	11
1. fejezet	
Indulás	16
1.1. Bevezetés	16
1.2. Telepítés	19
1.3. Alapok	21
A parancssor	25
Az egér	27
Egyéb	29
2. fejezet	
A menüléc funkciói	30
<F1-F10>	30
<Alt><Fx>	30
<Ctrl><Fx>	31
<Shift><Fx>	32
2.1. <F1> Help	33
2.2. <F2> Menu	34
2.3. <F3> View	38
2.4. <F4> Edit	44
2.5. <F5> Copy	50
2.6. <F6> RenMov	52
2.7. <F7> Mkdir	53
2.8. <F8> Delete	53
2.9. <F9> Pull Dn	54
2.10. <F10> Quit	54
2.11. <Alt><F5> Comp	55
2.12. <Alt><F6> DeComp	56
2.13. <Ctrl><F9> Print	57

3. fejezet

A Left és a Right menü	58
3.1. Brief	58
3.2. Full	58
3.3. Info	59
3.4. Tree	60
3.5. Quick view	61
3.6. Compressed File	62
3.7. Find file panel	64
3.8. Directory information	65
3.9. Link	65
Clone	67
3.10. On/off	68
3.11. Name	69
3.12. Extension	69
3.13. Time	69
3.14. Size	69
3.15. Unsorted	70
3.16. Re-read	70
3.17. Filter...	70
3.18. Drive...	74

4. fejezet

A Files menü	75
4.1. Split/Merge	75
4.2. File attributes	76
4.3. Select group	
Deselect group	
Invert selection	
Restore selection	77
4.4. Quit	78

5. fejezet

A Disk menü	79
5.1. Copy diskette... ..	79
5.2. Format diskette... ..	81
5.3. Label disk... ..	83
5.4. Network utilities... ..	83
5.4.1. Mapping	85
5.4.2. Change Server	86
5.4.3. Message	87
5.4.4. Information	88
5.4.5. Print Services	90
5.5. Disk cleanup... ..	92

6. fejezet

A Commands menü	96
6.1. NCD tree	96
6.2. Find file	97
6.3. History	104
6.4. EGA lines	104
6.5. System information	105
6.6. Swap panels	106
6.7. Panels on/off	106
6.8. Compare directory	106
6.9. Synchronize directories	107
6.10. Terminal Emulation	108
6.11. Menu file edit... ..	109
6.12. Extension file edit... ..	109
6.13. Editors... ..	112
6.14. Configuration... ..	113
6.14.1. Screen	114
6.14.2. Panel Options	115
6.14.3. Screen Savers	116
6.14.4. Printer/mouse	116

6.14.5. Editor	117
6.14.6. Confirmation	117
6.14.7. Compression	118
7. fejezet	
A Tools menü	119

Függelék

A. függelék

Terminal Emulation	121
1. F1=Help	121
2. Settings menü	121
3. Connect menü	126
4. File menü	128
5. Macro menü	130

B. függelék

Részletek a sűritéshez	131
-------------------------------------	------------

C. függelék

Részletek a file-nézőhöz	135
---------------------------------------	------------

D. függelék

Megjelenítés és konverzió	138
--	------------

E. függelék

A lemezmellékletről	140
----------------------------------	------------

F. függelék

Kódtáblák	144
------------------------	------------

Előszó

E leírás a *Norton Commander* legújabb, 5.0-ás verzióját ismerteti. A Commander vagy más néven az NC, az egyik legnépszerűbb DOS keretprogram, amellyel sokkal könnyebben és gyorsabban dolgozhatunk, használhatjuk a DOS kibővített parancsait és szolgáltatásait. A következő oldalak csak, a 4.0-ás verzióhoz viszonyított változásokat tartalmazzák röviden, így kiválasztható, hogy mely részekre vagyunk kíváncsiak. Egyébként a bevezető fejezeteken kívül egy fejezet foglalkozik a menüléc funkcióival, míg a többi a menük szolgáltatásaival. A függelékek bővebb információt, illetve megjegyzéseket, kiegészítéseket tartalmaznak. A lemezmelléklet elsősorban a magyarázást szolgálja, illetve a Commander által felkinált egyéb változtatási lehetőségeket használja ki.

A szoftverleírások egyik sarkalatos pontja a nyelvezet. Az elfogadott magyarázások mellett megmaradtunk néhány szó angol változatánál, például floppy, view stb., vagy éppen *file* a fájl helyett. Sokszor mindkét változatot használtuk. Az angol szavak ragozásakor kötőjelet használtunk a jobb kiemelés, elkülönítés kedvéért. Az idézőjelek (") és a *kiemelések* a Commander-ben szereplő karaktersorozatok, szövegeket azonosítják. Az aposztrófokat (') saját vagy szakmabeli szlengre használtuk. A szövegben a zárójelek elhagyható mondatrészeket, megjegyzéseket jelölnek. A billentyűket a < > karakterekkel – például <Esc> – jelöltük. A leírás szóhasználata a PC-n dolgozókét követi és a DOS alapfokú ismeretét feltételezi.

A Norton Commander a *SYMANTEC* védjegye. A leírásban szereplő más nevek a különböző cégek védjegyei vagy bejegyzett védjegyei.

Köszönet illeti a *Cesare Bt.*-t, hogy rendelkezésünkre bocsátotta a Norton Commander 5.0-ás verzióját, valamint a *Polgári Bank Rt.*-t, hogy lehetőséget biztosított a program hálózati funkcióinak a teszteléséhez.

Mi az új az NC 5.0-ban?

Ezt a részt csak akkor kell elolvasnia, ha használta már és elég jól ismeri a *Norton Commander 4.0*-ás verzióját. Ha nem, akkor ezt a részt nyugodtan kihagyhatja. Folytatásként az első "Indulás" című fejezettel kezdje. Itt csak a 5.0-ás verzió újdonságait, módosított funkcióit ismer-tetjük, így az NC régi használóinak elég csak a leírás bizonyos részeit elolvasni. E rész felépítése megegyezik a leírásban követett szerkezettel. A menülec funkcióit tárgyaljuk, majd a menüket.

<F3> View

Alapjában véve semmi változás. Igaz, hogy a .gif képfájl-okat nem mutatja meg, ellentétben a 4.0-ás verzióval, ami érthe-tetlen. Helyette meghallgathatjuk a .wav hangfájl-okat.

<F4> Edit

Új editort kapott az NC, új ncedit.exe-t. A szerkeszthető fájl mérete 52 Kb-ról 64 Kb-ra nőtt. Ezenkívül nemcsak egy, hanem tetszőleges számú saját editor megadható az NC-nek. Ezeket a fájl-ok kiterjesztései alapján rendelhetjük az <F4>-hez, akár az nc.ext fájl-ban a kiterjesztéseket az <Enter>-hez.

<F5> Copy, <F6> RenMov, <F8> Delete

E műveleteknél, valamint a fájl attribútumoknál a kijelölt elemek szűkíthetők egy szűrővel. Ez a műveleteknél szereplő *Filters* gombbal érhető el. Több ilyen minta, beállítás előre is elkészíthető, így használatkor a tényleges munkát nem lassítja a beállítás.

Az <Fx> billentyűk mellett, azok <Alt>-os és <Ctrl>-os kombinációi is használhatók, ezekhez is kapcsolódnak szolgáltatások. Lenyomott <Alt> vagy <Ctrl> esetén a menülec azonnal mutatja a lehetőségeket.

<Alt><F5> Comp, <Alt><F6> DeComp

E két szolgáltatás file-ok sűrítésére, illetve tömörített állományok kibontására szolgál. Új szolgáltatás, hogy lehetséges a sűrítményben szereplő file megtekintése. (Háttérben történik a file kibontása, de mi semmit sem látunk. Igaz viszont, hogy azon sűrítőknél, amelyek nem engedik a kifejtést egy megadott helyre, ez nem működik.)

Left és Right menü

Find file panel

Megjelent egy új file típusú panel, a Find file, azaz a keresési funkcióban talált file-ok panelje. Ezzel a különböző helyről 'összeszedett' file-okkal egyszerre dolgozhatunk.

Directory information

Az *Info* panel tájékoztatója mellett szerepel egy könyvtár-információs funkció is, amellyel a kijelölt könyvtárak össz helyfoglalása mellett azt is megmondja, hogy ezek hány floppy-ra férnek fel.

Quick view

Előfordul bizonyos esetekben, hogy ez a gyorsnéző funkció memóriahiányra panaszkodik. Ezen segíthet, ha az NC-t kevesebb memóriaigénnyel hívjuk be a "/s" vagy a "/t" paraméterek segítségével.

Filter...

Lényegesen bővült a használható file-szűrők száma, ugyanis az attribútum mellett szűrni lehet file méret és keletkezési dátum szerint is. Az ilyen beállított szűrőket el is menthetjük, majd ha kell egy gombnyomással elővarázsolhatjuk. **Fontos**, hogy ezek a szűrők nemcsak a panelkiírásnál, hanem a másolásnál, átnevezésnél, törlésnél, file tömörítéseknél is használhatóak.

Files menü

File attributes

Az attribútum módosítására kijelölt file-ok köre a *Filters* funkcióval egy előre megadott vagy ott helyben beállított szűrővel szűkíthető.

Split/Merge

Nagyon hasznos szolgáltatás. File szétvágására (split), illetve több kijelölt file összemásolására szolgál. A darabolás igénytől függően végezhető darabszámra vagy az egyes darabok mérete szerint.

Disk menü

Ez egy teljesen új menü, teljesen új szolgáltatásokkal (a Commander részéről). Három kisebb funkció a *Norton Utilities*-ből került át. Ezek a floppy formázás, floppy duplikálás és a lemez címkézés (label).

Network utilities

Ez a menüpont egy igen bő hálózati funkciókból álló csomagot takar. A hálózati kapcsolatfelvételtől eltekintve bármely serverhez kapcsolódhatunk (Change Server), létrehozhatunk logikai meghajtókat (mapping), üzeneteket küldhetünk, lemezhely felügyelő funkciót indíthatunk, a printer portot átírányíthatjuk hálózati nyomtatóra, információkat kaphatunk a server-ekről, a user nevekről, a csoport tagokról stb.

Disk cleanup

Egy lemeztisztító művelet. A megadott file-specifikációkat, keresési mintákat, előre definiált file-neveket keresve, azokat letörölhetjük a lemezeiről. Több ilyen előre gyártott mintával rendelkezik, de ezeket átírhatjuk, testre szabhatjuk.

Commands menü

Find file

Bővült a file-kereső funkció is. Egy szövegminta is megadható, így csak azon file-okat keresi, amelyekben a minta szerepel. Az újdonság az, hogy mind a file-nevek, mind a szövegminta megadásánál úgynevezett keresési kifejezéseket használhatunk, amelyekkel lényegesen jobban 'fogalmazhatunk', mint amit a * és a ? megenged.

A (keresett és) megtalált file-okat összegyűjtve egy *Find file* panelbe küldhetjük, ahol különböző műveleteket végezhetünk velük.

System information

A *Norton Utilities* SI-jére emlékeztető szolgáltatás is bővült, több információs képernyő szolgáltatja az adatokat.

Synchronize directories

A *Compare directories*, a könyvtárak összehasonlítása mellett ezzel a funkcióval egy könyvtár egy másikkal aktualizálható, azonossá tehető vele. Természetesen, ez igény szerint beállításokkal, kapcsolókkal szabályozható.

Terminal Emulation

A régi term90-et a term95 váltotta fel. Az apróbb módosításoktól eltekintve nincs nagyobb, lényegi változtatás.

Editors...

A "point and shoot" funkcióhoz, a kiterjesztéshez rendelt programhoz hasonlóan, az <F4> Edit funkcióhoz is kiterjesztések rendelhetők. Ezeket az ncredit.ext szöveges, általunk is szerkeszthető file tartalmazza. Felépítése ugyanolyan, mint az nc.ext-té. Ezzel nemcsak egy, hanem akárhány saját editor használható.

Configuration...

Teljesen átszervezték a Commander beállításait. Külön csoportban szerepelnek az általános kapcsolók (screen), a panel beállításai, a nyomtató és egér szabályozás stb. Újdonság a tömérdek képernyővédő funkció(, amelynek egy jó része a *Norton Desktop*-ból került át). Kicsit rossz a túl nagy 'mélység'. Például túl mélyre kell lemenni *Commands* menürendszerében, ha a panelméretet vagy a mini státuszt akarjuk állítani.

Tools menü

Ez egy opcionális menü, amely arra szolgál, hogy egy-két billentyű leütésével segédprogramokat lehessen indítani. A tools.mnu szöveges file vezérli.

1. fejezet

Indulás

1.1. Bevezetés

A *Norton Commander* (NC, Commander) 5.0-ás verzióját ismertetjük. Az NC a sok DOS shell, DOS keretprogram közül az egyik legjobb és legismertebb, bár nem tökéletes, azaz apróbb hibáktól nem mentes. Már az első ismerkedés után érezni lehet, hogy készítői is dolgoznak, dolgoztak DOS-on, hiszen a szolgáltatások, a funkciósbillentyűk használata, az egyes funkciók stb. mind optimálisak. Mintha mi magunk terveztük volna, csak sokkal jobb. Mint a többi DOS keretprogramnak, ennek is a célja, hogy a DOS alapszolgáltatásait kibővítse és azokat gyorsan, minimális gépeléssel elérhetővé tegye. Természetesen bármely DOS külső- vagy belső parancs ugyanúgy használható, mintha az NC jelen sem lenne.

Nézzük meg röviden az alapvető szolgáltatásokat. Ezeket később részletesen is tárgyaljuk. A zárójelben a funkciónak megfelelő DOS utasítás szerepel.

- Az NC lehetőséget biztosít file-ok kijelölésére, amelyekkel azután a legkülönbözőbb műveleteket lehet elvégezni. Másolni, átnevezni, törölni stb. (copy, ren, del). Bő kijelölési lehetőségekkel a legspeciálisabb kiválasztás is könnyen és gyorsan megoldható.
- Egyszerre két meghajtó file-jai, könyvtárai láthatóak (a két, úgynevezett panelen). A kiírás milyensége szabályozható, megadható, hogy mely file-okat akarjuk látni. Ezenkívül a kiírási rendezettség is szabályozható. Gyorsan lehet meghajtót (x:) és könyvtárat (cd) váltani, könyvtárakat létrehozni (md) vagy törölni (rd) akkor is, ha azok nem üresek.

- A másolás (copy) egy billentyűvel vagy egerrel is megoldható, ha a paneleket megfelelőre állítjuk (input- és output könyvtárra). Ehhez kapcsolódnak a különböző felülírási opciók.
- Átnevezhetünk (ren), átmozgathatunk (copy+del) vagy törölhetünk (del, erase) file-okat. Ezekhez a jóváhagyási opciók kapcsolódnak.
- Egyszerű szövegfile-okat, batch file-okat lehet könnyen írni, átírni (edlin?) egy egyszerű editorral, amely az NC 4.0-áshoz képest nagyobb file-ok szerkesztésére (64 Kb) is használható. De az NC editora helyett saját kedvenceinket is használhatjuk, akár többet is. Egy billentyű lenyomására az adott file a megfelelő editorunkban van.
- Rendelkezik egy view funkcióval, ami össze sem hasonlítható a DOS *type* (vagy *more*) parancsával. Ez is kibővült. Ezzel nemcsak szöveges file-okat nézhetünk meg egy billentyű lenyomása után, hanem dBase, RBase, FoxPro adatbázisokat, Lotus, Symphony, Paradox file-okat, tömörített állományok tartalomjegyzékét stb. Sőt különféle képfájl-okat is kirajzoltathatunk és hangfile-okat is le tudunk játszani.
- Van egy egyszerű menüfunkciója, amelyből parancsokat, batch-eket lehet egy gombnyomással aktivizálni. A felhasználói menüket egymásba is ágyazhatjuk, almenüket is készíthetünk. Sőt magunk is létrehozhatunk egy TOOLS menüt, hogy segédprogramokat még könnyebben elérhessünk.
- Az NC rendelkezik egy sűrítővel, de emellett a legismertebb tömörítőprogramok használatára is felkészült, használni tudja, ha ilyennel rendelkezik. Emellett tetszőleges tömörítő alkalmazható, hiszen a sűrítést egy számunkra is olvasható, írható definíciós file-ból (packer.set) vezérli.

- Teljes mértékben kezelhetőek a file-attribútumok (attrib.exe). Külön szabályozható, hogy a rejtett file-okat kiírja vagy sem.
- Rendelkezik file-kereső, könyvtárösszehasonlító és aktualizáló, parancstároló és visszaadó funkcióval. Ezenkívül egy mini parancstárolója is van, amellyel az utolsó 16 parancsot menti el későbbi használatra. Ezek utólag is átszerkeszthetők.
- Az alapvető rendszerinformációk – processzortípus, memória méretek, merev- és hajlékony lemezek, stb. – és a memóriakiosztás is látható, lekérdezhető.
- Nem elhanyagolható a képernyővédő funkció sem. Egy választhatóan megadott idő eltelte és 'munkahiány' után lekapcsolja a képernyőkijelzést. Ez az NC belső funkciók 'alatt', mint amilyen például a file-néző, is működik. Az 5.0-ban már több képernyővédő közül választhatunk.
- Az NC-t felszerelték egy kommunikációs rendszerrel, amellyel – modemén keresztül – más készülékekkel (számítógép, fax stb.) tud kommunikálni, file-okat lehet küldeni stb. Ezt a term90-et helyettesítő TERM95 végzi.

Az NC rendelkezik egy másik, hasonló szolgáltatással, a *Commender Link*-kel. Ezzel soros vagy párhuzamos porton keresztül összekapcsolt két gép a Norton Commander segítségével kommunikál. Adatállományokat lehet a két gép között mozgatni. Részletesen lásd a *Left-Right* menünél.

- A *Norton Commander* egérrel is használható, bár billentyűzet-ről gyorsabb a használata, hiszen minden lényeges funkció billentyűkombinációval is elérhető. Például egy programra csak rá kell állni és <Enter>-rel indítható is. Egy 'hibája' azért van az

NC-nek, hamar le lehet szokni a gépelésről és a DOS alapparancsokról.

- Igen hasznos funkció a file darabolása méret vagy darabszám szerint, illetve file-ok összemácsolása. Főleg floppy-ra mentésnél hasznos.
- Nem elhanyagolható, hogy a file-ok keresésekor speciális kifejezéseket is használhatunk, amelyekkel a * és ? adta lehetőségeket messze felülmúlhatjuk.
- Akik hálózaton, *Netware*-en is dolgoznak, azoknak igazán csemege a Disk menü *Network utilities* funkciógyűjteménye. Le fognak szokni a Novell attach-ről, a map-elésről, a capture-ről és még egyéb szolgáltatások fogják segíteni munkájukat.

1.2. Telepítés

A telepítő csomag három lemezből (3½"-os) áll. A telepítést az INSTALL program végzi:

```
INSTALL [telepítési hely] [BW vagy LCD]
```

A BW feket-fehér színhasználatot jelent. Az LCD-t akkor válasszuk, ha laptopra telepítjük a Commander-t. Paraméter nélkül is indíthatjuk, majd kérni fogja a telepítési helyet. Az első képernyőn tájékoztató szerepel. Ezek között a legfontosabb, hogy át kell nézni a *whats.new* és a *read.me* file-t. Az előbbi az NC új lehetőségeiről, szolgáltatásairól, míg az utóbbi a legutolsó módosításokról tájékoztat. A *Continue*-ra mehetünk tovább. A következő képernyőn választhatunk a teljes (full) vagy az egyéni (custom) telepítés között. Bármikor kiléphetünk a telepítésből az *Exit Install*-al.

Full Install

A teljes Commander-t installálja, melynek helyigénye 5 Mb. Ezenkívül elvégzi a szükséges változtatásokat az autoexec.bat-ban és a config.sys-ben. Következik annak a helynek (meghajtó, könyvtár) a megadása, ahová a file-okat bemásolja. A *Browse* gomb segít könyvtárat kiválasztani, de újat is megadhatunk. Ha az install talált NC-t a gépen, akkor erre figyelmeztet. A régi file-ok törölhetők a *Delete*-tel, vagy átugorhatjuk ezt a részt a *Skip* gombbal. Ha bemásolta a három lemezt, akkor a *Go to program*-ra el is indítja az új NC-t.

Custom Install

Ezzel magunk választhatjuk ki, hogy mit akunk telepíteni. Egy listában felsorolja az NC programjait, részeit. Szóközzel lehet az egyébként teljes kijelölésből valamit visszavenni, vagy ismét kijelölni. Olvasható a kijelölt elemek helyigénye, illetve a meghajtón telepítés után még szabadon maradó rész. A *New drive*-val másik meghajtó is választható. Minden más ugyanúgy történik, mint a Full Install-nál.

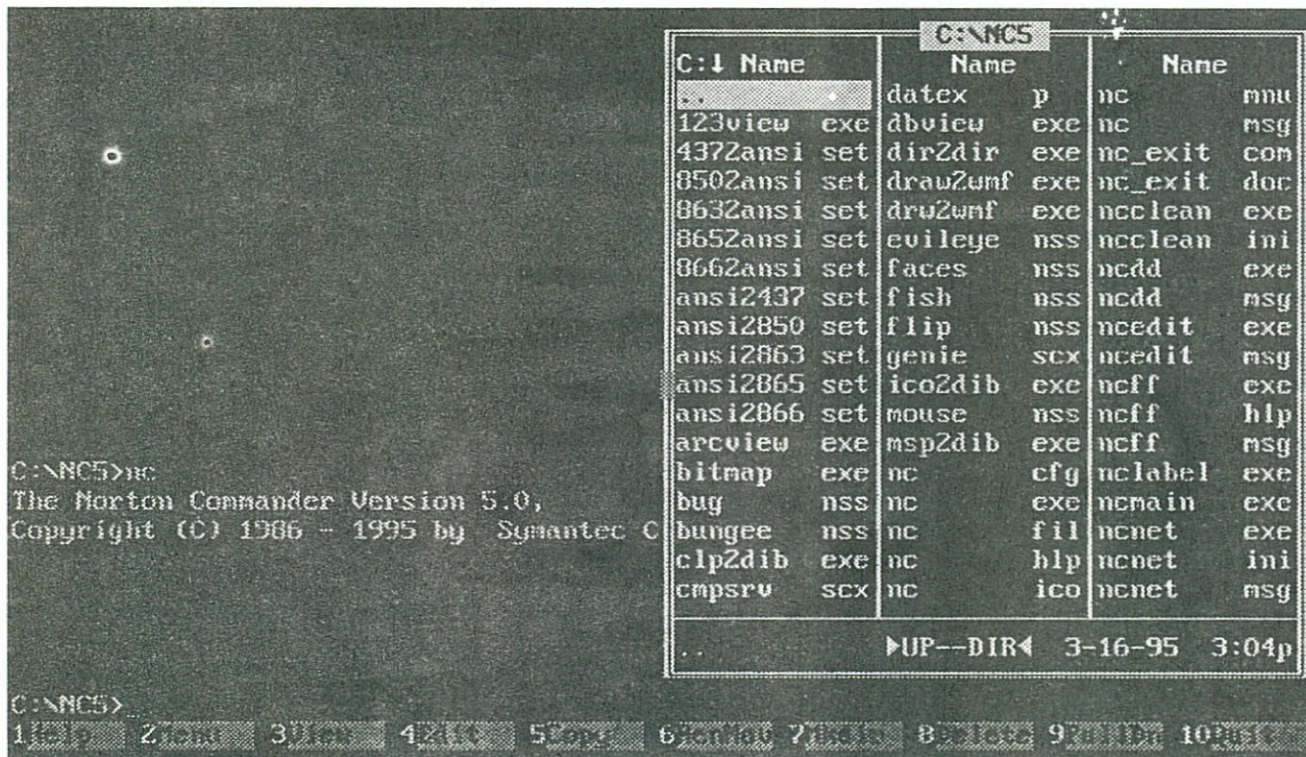
A teljes 5.0-ás *Norton Commander* file-jai a következők:

- az NC file-jai (nc*.*, packer.*, read.me, datex.p stb.),
- a képernyővédő funkciót végző saver.exe, valamint a hozzá tartozó *.nss file-ok,
- a modemes kommunikációhoz tartozó file-ok (term95.*, *.scx),
- valamint a file-nézőhöz tartozó file-ok, programok (...view.exe, ???2ansi.set, ansi2???.set, bitmap.exe, vector.exe, valamint a képfile-ok konverziójához szükséges ???2???.exe programok).

Telepítés után az NC-t a Windows-ba is 'betehetjük'. Válasszuk ki azt a csoportot, ahová tenni szeretnénk. A Windows *File* menüjének *New* funkciójában *Program Item*-et válasszunk. A *Description* részbe a név, például "NC 5.0" kerülhet, a *Command Line*-ba a teljes elérési utat adjuk meg. A *Change Icon*-nal adjuk meg az NC könyvtárbeli NC.ICO

file-t. (Egyébként a Commander Windows 95, illetve OS/2 2.x vagy 3.x alatt is fut, bár ekkor a lemezkezelő funkciók (*Disk* menü) egy része, például a *Format*, gondot okozhat.)

1.3. Alapok

1. ábra

Az 5.0-ás Commander elődjéhez hasonlóan kétféle módon használható. A teljes NC-t betölthetjük a tárba, vagy csak egy kisebb részt és a többi funkciót és szolgáltatást csak szükség esetén tölti be a program. Ha a teljes NC-t akarjuk használni, akkor az **NCMAIN.EXE**-t indítsuk. Ha csak a központi magot akarjuk, akkor az **NC.EXE**-t használjuk. Bizonyos funkcióknál, például a *Quick View* (lásd a Left és Right menünel) használatakor lehetnek még memóriagondok. Erre segítség a */s* vagy a */t* paraméter használata a betöltéskor. Ha a Commander-t "NC /s"-sel hívjuk meg, akkor memória szabadul fel, de a panelen csak 700 file-t tud

kezelni. "/"-vel mégtöbb memóriát spórolunk, viszont panelenként 300 file-t enged meg.

Nézzük meg az előző ábrát, amely a betöltés utáni képernyőt mutatja.

Az NC első indításakor még nincs NC.INI file, amibe a beállításokat menti. Ekkor csak a képernyő jobb oldalán látható ablak, a **panel**. De az <Alt><F1>-gyel és egy meghajtó kiválasztásával a baloldali panel is behívható. Vagyis egyszerre két meghajtó látható. A képernyő alsó sora a menüléc, amely az <Fx> billentyűkhöz rendelt funkciókról tájékoztat. Az <F10> vagy az <Esc> kilépésre szolgál. <Esc>-pel a funkciókból is ki lehet lépni. Az <F1> – <F9> funkciókat a 4. részben tárgyaljuk. Ez a menüléc a <Ctrl><B>-vel ki-be kapcsolható. De a paneleket is tetszés szerint kezelhetjük:

- <Ctrl><F1> Bal panel ki- vagy bekapcsolása.
- <Ctrl><F2> A jobb panel ki- vagy bekapcsolása.
- <Ctrl><P> A nem aktív panel ki-be kapcsolása.
- <Ctrl><O> Mindkét panel egyidejű ki-be kapcsolása.
- <Ctrl><U> A két panel cseréje. Az aktív panel megmarad aktívnek, csak éppen helyet cserélnek. (Az az aktív panel, amelyiken vagyunk.)
- <Ctrl><L> A nem aktuális panel információs panelre váltása.
- <Ctrl><I> vagy <Tab>
Váltás a másik panelre. Vagyis ha két panelünk van, akkor az egyikről a másikra – és ezzel (esetleg) az egyik meghajtóról a másikra is – lépünk. De mindkét panelen ugyanaz a meghajtó is szerepelhet. Amelyikre lépünk az lesz az aktív panel.

A panelek tartalmát is szabályozhatjuk. Nemcsak a file-okat, alkönyvtárakat mutatja, hanem lehet információkat vagy éppen könyvtárfelépítést tartalmazó panel is. A lehetőségeket, a panelek típusát lásd a Left-Right menü ismertetésénél. Az az aktív panel, amelyen vagyunk, amelyiken dolgozunk. A *prompt* is ehhez igazodik, az adott meghaj-

tónak, könyvtárnak megfelelő a prompt kiírása. A panelekben le-fel mozoghatunk:

<Home>, <End>

A panel első, illetve utolsó sorára lépünk.

<Nyilak>

A függőleges nyilakkal le-fel mozoghatunk, illetve ha a panelünkben csak file-nevek szerepelnek a jellemzők nélkül, akkor jobbra-balra is léphetünk.

<Enter>

Ha egy programon vagy batch-en állunk, akkor azt indíthatjuk. De nemcsak futtatni lehet, hanem az <Enter>-rel más – a file-névhez, annak a kiterjesztéséhez kapcsolódó – funkció is indítható. Létezik egy NC.EXT file (lásd a Commands menünél), amelyben a file-kiterjesztésekhez különféle funkciókat rendelhetünk.

<Alt><kezdőbetű>

Ez egy gyorskereső funkció, amellyel gyorsan egy adott névre pozicionálhatunk. Egy *Search* ablak nyílik a panel alján, amelybe az első, a kezdőbetű után további betűk gépelhetők be. Minden egyes megadott karakter után a megfelelő névre ugrik, feltéve, hogy ilyen létezik. <Esc>-pel kiléphetünk a gyorskeresőből.

<Ctrl><PgUp>

Ez a DOS "cd .." parancsnak felel meg. Egy külsőbb szintre úgy léphetünk, hogy a könyvtárban az első sorra pozicionálunk (..), majd <Enter>-t adunk. De ha a parancssorban már begépelünk egy parancsot, akkor az <Enter>-re az fog 'elmenni'. Ezért ilyenkor a szülőkönyvtárba lépéshez használjuk a <Ctrl><PgUp>-t.

<Ctrl><PgDn>

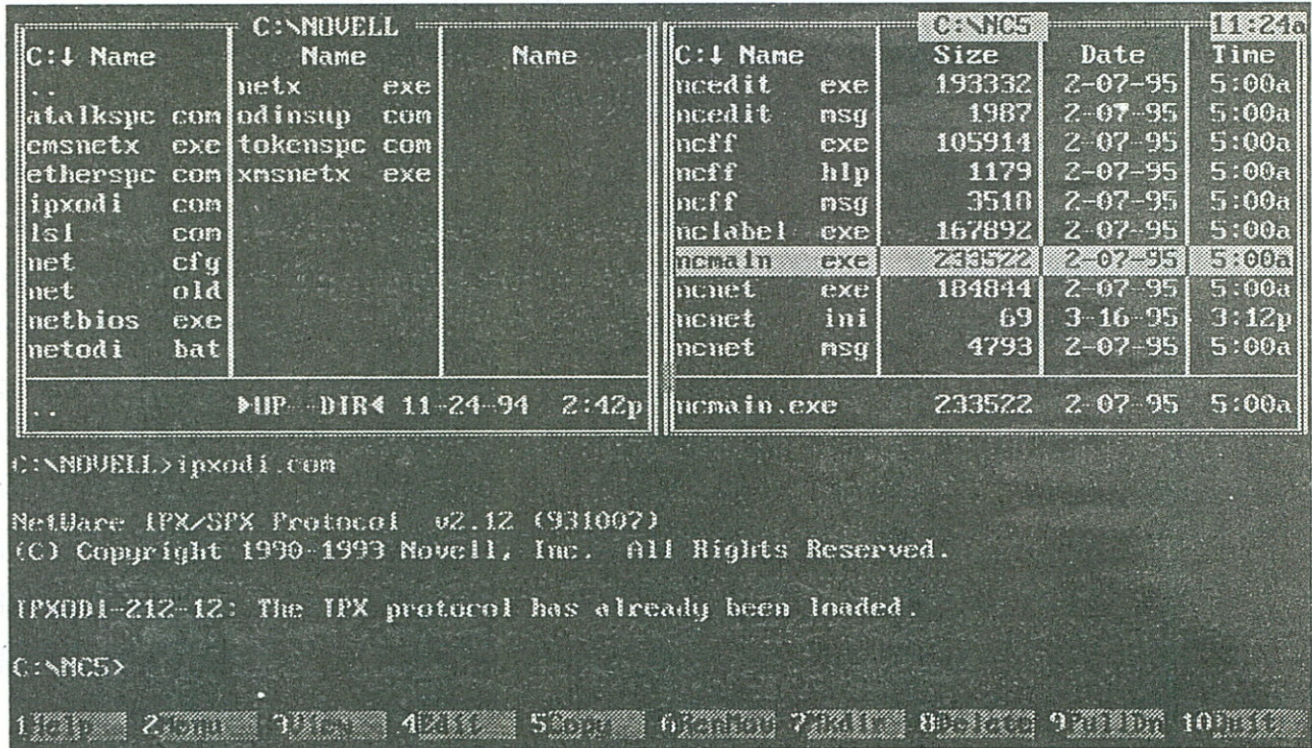
Ha egy alkönyvtár bejegyzésen állunk, akkor abba az <Enter> helyett ezzel léphetünk be. Szintén akkor használatos, amikor nem üres a parancssorunk.

<Ctrl><↵>

A gyökér könyvtárba lépünk.

Ha két panelünk van, akkor az egyikből a másikba, az egyik könyvtárból a másikba, file-okat másolhatunk vagy mozgathatunk át egy billentyűvel. Az egyik panelen ki kell jelölni a file-okat, majd jöhet az adott művelet.

2. ábra

File-ok kijelölésére a következő billentyűket használhatjuk:

- <Ins> Azt a file-t jelöli ki vagy annak a kijelölését szünteti meg, amelyiken állunk.
- <Szürke +> A megjelenő mezőbe gépeljük be a file-specifikációt (*,?). Ezeket a file-okat jelöli ki. Ha ezek között volt kijelölés az nem számít, azok kijelölését nem szünteti meg.
- <Szürke -> Egy megadott, a kijelöléstől természetesen eltérő file-specifikációnak megfelelő file-ok kijelölését szünteti meg.
- <Szürke *> A kijelölés megfordítása, azaz a ki nem jelölt file-ok lesznek kijelölve, és a régi kijelölést megszünteti.

A fenti négy lehetőséget kombinálva, tetszőlegesen sok file kijelölése gyorsan elvégezhető. Ezeket azután másolhatjuk, átnevezhetjük, törölhetjük, attribútumukat módosíthatjuk (Files/file Attributes) stb.

Emellett a Files menübeli "Restore Selection" funkcióval egy korábbi kijelölés állítható vissza. Például, ha egy csoport kijelölt file-t másolunk, akkor a másolás befejezésekor a kijelölés megszűnik. De e funkcióval az adott file-okat újra kijelölhetjük, s így egy másik helyre is gyorsan átmásolhatóak.

A parancssor

A panelek alatt levő parancssorban, a DOS prompt után tetszőleges parancs megadható, ugyanúgy, mint a DOS-nál. Indíthatunk programokat, batch-eket, kiadhatunk DOS belső parancsokat. Egyedül a SET parancs nem használható. Pontosabban használható, csak éppen nincs semmi hatása. Ezért, például ha környezeti változókat akarunk beállítani, akkor ki kell lépni az NC-ből, kiadni a SET parancsokat, majd újra betölteni az NC-t. Ezt segít megoldani az NC_EXIT.EXE program. Ez memóriarezidens kód használata nélkül is törli a Commander-t a memóriából és egy opcionálisan megadható paramétert végrehajt. Példa (haladóknak):

Tegyük fel, hogy a "set TEMP=c:\temp"-t akarjuk kiadni. Ezt (és más is,) írjuk bele egy SET-EK.BAT file-ba, amit a path által elérhető helyre teszünk. Az "nc_exit set-ek"-et elindítva), például az NC menüből (<F2>-vel), csak annyit látunk, hogy villan a képernyő és már él is a set, és a Commander-ünk is 'megvan'.

Az NC-ben csak kétféle prompt létezik. Csak az aktuális meghajtó látszik, vagy a teljes path (\$p\$g). Ezt az *Commands* menü *Configuration/Screen/Path prompt*-ja szabályozza.

A parancssorban sokkal több lehetőségünk van, mint a DOS-nál:

- <Ctrl><S> Egy karakterrel balra pozicionálhatunk. Ha az aktív panel nem *Brief* típusú (három *Name* oszlop), akkor a balra nyíl is használható e célra.
- <Ctrl><D> Egy karakterrel jobbra pozicionál, hacsak nem a parancssor végén vagyunk. Itt is használható a nyíl, ha nem *Brief* panelünk van.
- <Ctrl><A> Egy szóval balra. A szavakat a szóköz, vessző, kettőspont stb. karakterek választják el. Használható még a <Ctrl>-<balra nyíl> is.
- <Ctrl><F> Egy szóval jobbra. Használható még a <Ctrl><jobbra nyíl> is.
- <Ctrl><G> vagy <Del>
A kurzor alatti karakter törlése.
- <Ctrl><H> vagy <BS>
A kurzor előtti karakter törlése.
- <Ctrl><W> vagy <Ctrl><BS>
A kurzor előtti, bal oldali szó törlése.
- <Ctrl><T> A kurzortól jobbra levő szó törlése.
- <Ctrl><Y> vagy <Esc>
Az egész parancs törlése.
- <Ctrl><K> A kurzor és a parancssor vége közötti rész törlése.
- <Ctrl><Home>
Pozicionálás a sor elejére.
- <Ctrl><End> Pozicionálás a sor végére.
- <Ctrl><E> Az előzőleg használt és eltárolt parancsok (max. 15) közül az előzőt hozza a parancssorba. Lásd még a *Commands/History* funkciót is.
- <Ctrl><X> A tárolt parancsok közül a következőt adja vissza, hacsak a legutolsón nem vagyunk.
- <Ctrl><Enter>
Ha a panelen egy file- vagy könyvtárneven állunk(, ami lehet a szülő könyvtár ".." jele is), akkor azt a parancssorba másolja, függetlenül attól, hogy az üres-e vagy sem. Csak annyi a megkötés, hogy ne szón álljunk, egyébként

akár két szó közé is behozhatunk egy file-nevet(, például egy parancshoz paraméternek).

<betűk>, majd <Ctrl><Enter>

Ha az eddig használt parancsok közül valamelyiknek az első néhány karakterét begépeljük az üres parancssorba és <Ctrl><Enter>-t adunk, akkor az adott parancsot hozza vissza. Így nem kell a parancssorban az adott parancsig lapozni.

Az egér

Az NC egérrel is használható, bár egy két esetet leszámítva a billentyűzet használatával gyorsabban lehet dolgozni. Az egeret ugyanúgy kell installálni a config.sys-ben, vagy a driver-programot elindítani, mint általában.

A menüleben a megfelelő funkción a bal gombbal kell kattintani. A képernyő felső során vagy a menüsorban a *9PullDn* feliraton kattintva megjelenik a menü. A megfelelő menü, menüpont szintén bal kattintással hívható. Ha két panelünk van, akkor az egyiket kattintva egy elemet, ezt választjuk ki és ez lesz az aktív panel. Egy panelen lefelé lapozni a panel felső, illetve az alsó soraiban lehet. Ezt jelzi a megváltozott mouse-kurzor is, amely egy nyilat ábrázol. A funkcióknál, kapcsolóknál az adott elemre a bal gombbal kell kattintani. Ha egy input mezőn kattintunk, akkor oda helyezi a kurzort, és lehet gépelni. Ha egy megnyitott menü, párbeszéd ablakon kívül kattintunk, akkor abból kilépünk, mintha az <Esc>-et nyomtuk volna meg.

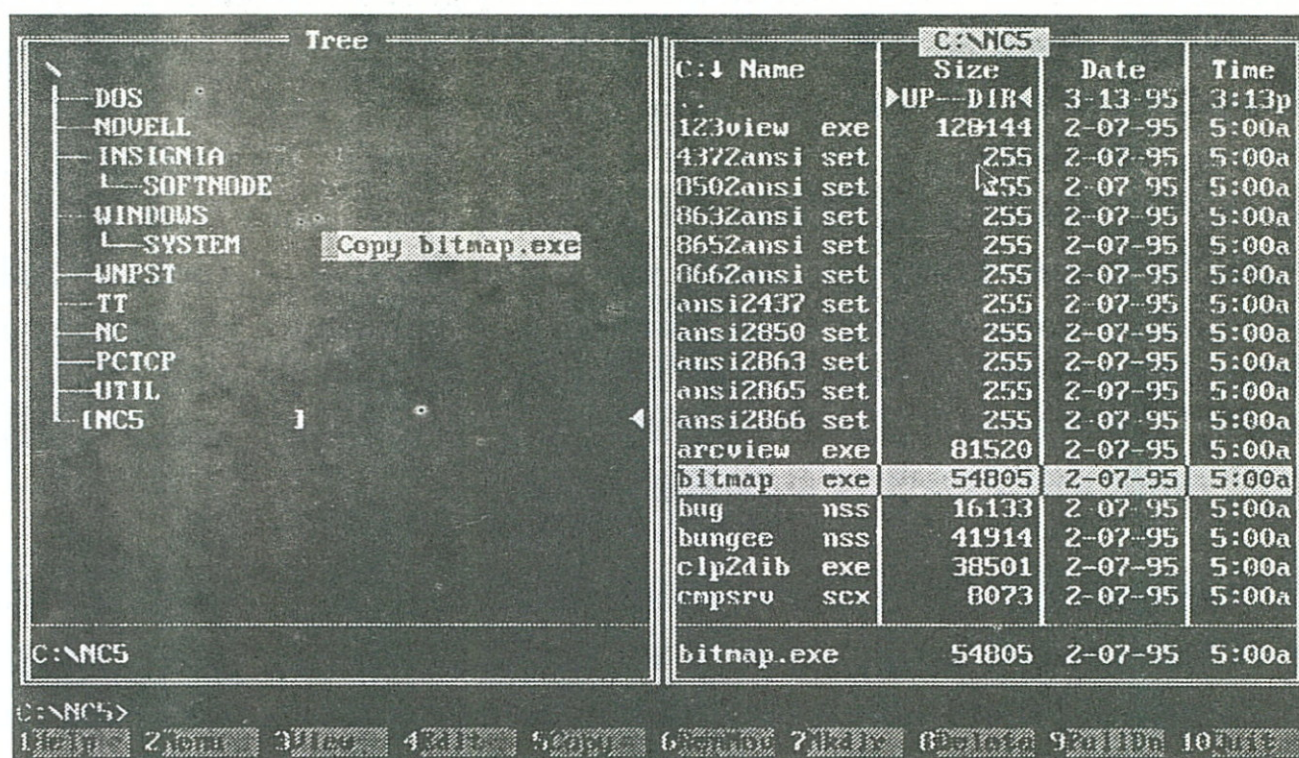
Az NC rendelkezik egy képernyővédő funkcióval. Egy megadott idő eltelte (*Commands/Configuration...*) és 'munkanélküliség' után 'lekapcsolja' a képet. Az eltelt időtől függetlenül, ha az egérkurzort a képernyő jobb felső sarkába helyezzük, akkor elindul a képernyővédő funkció.

Egy adott programot, batch-et indítani, vagy egy könyvtárba lépni kettős (bal) kattintással lehet. A kijelölések is kezelhetők az egérrel. Lenyomott jobb gomb mellett a kijelölendő file-okon végigmozgatva az egér-

kurzort kijelöltük a file-okat. A jobb gomb egyszeri kattintásával az adott file-t szintén kijelölhetjük vagy éppen megszüntethetjük azt.

A Help-ben (<F1>) lapozni az ablak jobb oldalán levő lapozóléceken lehet. A jobb gombot kell használni. Más funkciókban a szokásos módon kell az egeret használni. Például egy szövegfile megtekintésénél, a *View*-ban a képernyő felső és alsó soraiban kattintva lehet lapozni.

Új szolgáltatás a *drag and drop*, a *fogd és vidd* funkció, amellyel a Windows-ban használatos vonszolással lehet file-t másolni vagy átmozgatni. Legyen egyik panelünk file típusú, innen fogunk áttenni. A másik panel lehet szintén file vagy tree típusú. Fogjuk meg a file-t, azaz ráállva nyomjuk le az egér bal gombját és tartjuk lenyomva. Az egérkurzor megváltozik "Copy file-név"-re. Vonszoljuk át file-t a másik panelre, majd a kívánt helyen engedjük fel a bal gombot. (Az alábbi ábrán a *bitmap.exe* így másolódik át a Windows System alkönyvtárába.)

3. ábra

Egyéb

Ha virtuális meghajtót, RAM-drive-ot használunk, és oda másoljuk be az NC-t és file-jait, akkor a paraméterek mentése (nc.ini), a menüfile-t (nc.mnu), a kiterjesztési file-t (nc.ext) stb. ide írja, csak itt aktualizálja. Ez pedig a gép kikapcsolásakor, új rendszer töltésekor elvész, hacsak ezeket vissza nem írjuk a winchesterre. De a probléma az NC környezeti változóval is megoldható:

```
SET NC = meghajtó:\..\..\
SET NORTON = meghajtó:\..\..\
```

Mindkét helyre az NC könyvtárát kell megadni, teljes úttal.

A Commander az ideiglenes file-okat rendre a TEMP, TMP, NC környezeti változók által megadott helyeken keresi. Ezért célszerű a

```
SET TEMP = meghajtó:\temp
```

parancsot kiadni, és természetesen egy temp könyvtárat létrehozni a 'szemétnak'. (Ekkor könnyebb időnként rendet is rakni. A SET parancs az NC alól használva nem hatásos.)

2. fejezet

A menülec funkciói

E fejezetben az úgynevezett menülechez rendelt funkciókat ismertetjük. E funkciók az <Fx> billentyűkhöz, illetve ezek <Alt>-os, <Ctrl>-os és <Shift>-es kombinációihoz tartoznak.

Az <F1> – <F10> billentyűkkel a legalapvetőbb funkciók hívhatók. Ez független attól, hogy a menülec be van-e kapcsolva a <Ctrl><B>-vel vagy sincs.

1Help	<F1>. Help, segítő információ kérés.
2Menu	<F2>. A menü funkció hívása. Pár soros batch-eket lehet készíteni, futtatni, illetve almenüt is kinyithatunk.
3View	<F3>. File-néző funkció. Több típusú file-ba nézhetünk bele.
4Edit	<F4>. Az NC belső editora, amellyel 64 Kb alatti szövegfile-okat lehet editálni. De e funkcióval saját, file-kiterjesztéskez rendelhető editor is hívható.
5Copy	<F5>. Másolás a másik 'panelre' vagy tetszőleges helyre.
6RenMov	<F6>. Átnevezés vagy átmozgatás.
7Mkdir	<F7>. Könyvtár készítése.
8Delete	<F8>. Törlési parancs.
9PullDn	<F9>. A felső menü hívása. Abban az egyes menüket, menüelemeket a kiemelt (nagy)betűkkel is hívhatjuk. Egyébként a kurzormozgató billentyűkkel válasszunk, majd az <Enter>-t használjuk.
10Quit	<F10>. Kilépés a <i>Norton Commander</i> -ből.

A felső menüben több funkció az <Alt><Fx> kombinációval is hívható. Ha lenyomva tartjuk az <Alt>-ot és be van kapcsolva a menülec (<Ctrl><B>), akkor ezek a funkciók rövidítései láthatók.

- 1Left <Alt><F1>. A bal oldali panelre új meghajtó betöltése. Lásd az <F9>/ *Left/Drive...* funkciónál.
- 2Right <Alt><F2>. A jobb oldali panelre új meghajtó betöltése. Lásd az <F9>/ *Right/Drive...* funkciónál.
- 3View... <Alt><F3>. Egy alapview funkció betöltése. Annyiban különbözik az <F3>-as *View* funkciótól, hogy ebben csak az <F7> *Search* kereső funkció használható.
- 4Edit... <Alt><F4>. Az NC belső editora jelentkezik, akkor is ha az <F4> *Edit* funkcióban saját editort adtunk meg.
- 5Comp <Alt><F5>. A kijelölt file-ok tömörítése.
- 6DeComp <Alt><F6>. A kijelölt file-ok kibontása, ha azok sűrített állományok. Ez és az előző funkció csak innen érhető el.
- 7Find <Alt><F7>. File-kereső funkció. Lásd az <F9>/ *Commands/Find file* funkciónál.
- 8Histroy <Alt><F8>. Egy régebbi parancs előhívása. Lásd az <F9>/ *Commands/History* funkciónál.
- 9EGA Ln <Alt><F9>. Váltás más kiírási (sor/képernyő) módra. Lásd az <F9>/ *Commands/EGA Lines* funkciónál.
- 10Tree <Alt><F10>. Könyvtárváltásra szolgál. Lásd az <F9>/ *Commands/NCD tree* funkciónál.

A <Ctrl><Fx> kombinációkhoz is tartoznak funkciók. Ha lenyomva tartjuk az <Ctrl> (Control) billentyűt és be van kapcsolva a menüléc (<Ctrl><B>), akkor ezen funkciók rövidítései láthatók.

- 1Left <Ctrl><F1>. A bal oldali panel ki-be kapcsolása.
- 2Right <Ctrl><F2>. A jobb oldali panel ki-be kapcsolása.
- 3Name <Ctrl><F3>. Az aktív panelen a file-okat név szerint rendezve írja ki.
- 4Exten <Ctrl><F4>. Az aktív panelen a file-okat kiterjesztésük szerint rendezve írja ki.
- 5Time <Ctrl><F5>. Kiírás a file-ok időbejegyzése alapján.
- 6Size <Ctrl><F6>. Kiírás a file-ok mérete alapján.

- 7Unsort <Ctrl><F7>. A file-ok listája a(z aktív) panelen rendezetlen lesz, azaz olyan sorrendben fognak szerepelni, ahogy a könyvtárba kerültek.
- 8Sync <Ctrl><F8>. Két könyvtár (két file típusú panel) azonossá tételét, szinkronizálását elősegítő funkció. Lásd az <F9>/*Commands/Synchronize directories* funkciónál.
- 9Print <Ctrl><F9>. A file kinyomtatása. E funkció csak innen érhető el, illetve még az NC belső editorából lehet nyomtatni.
- 10Split <Ctrl><F10>. Egy file darabolására, illetve több (darabolt) file összeillesztésére, összemásolására szolgál. Lásd az <F9>/*Commands/Split/Merge* funkciónál.

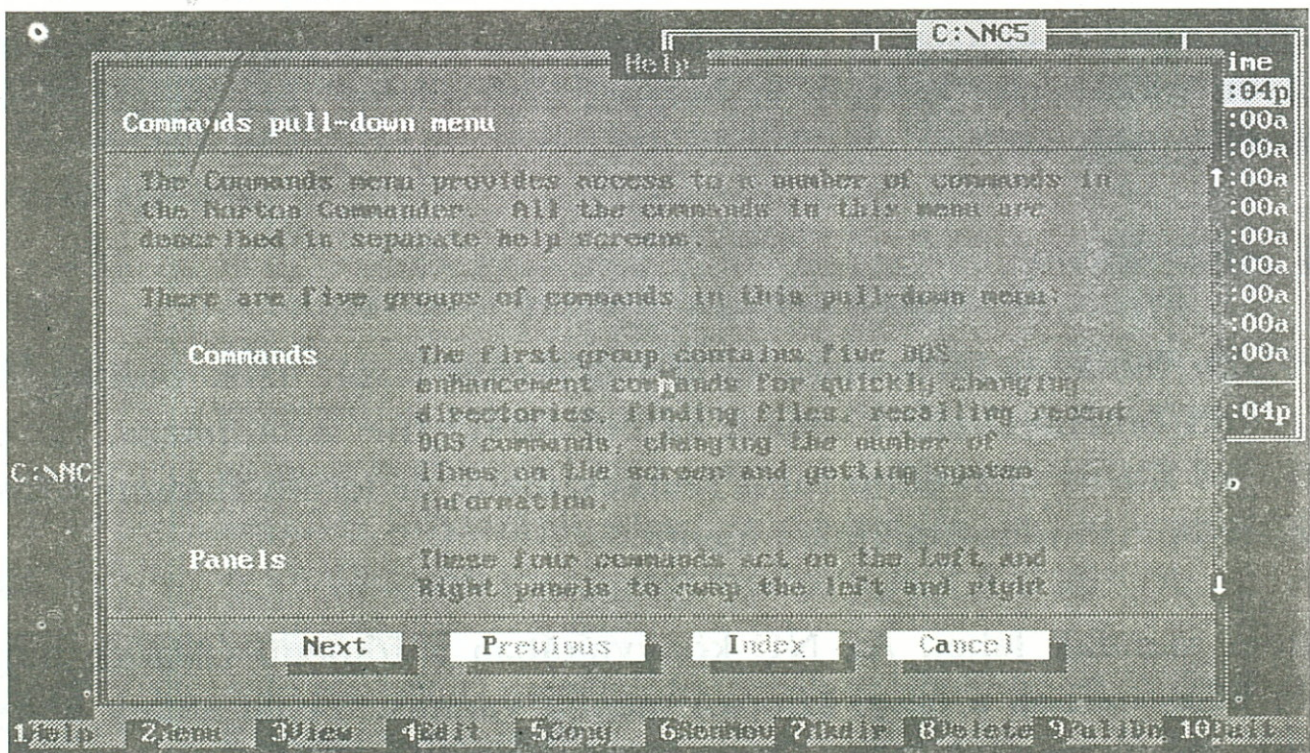
Nézzük az utolsó kombinációs lehetőség, a <Shift><Fx> -t. (Ha lenyomva tartjuk a <Shift> billentyűt, akkor a menüélen semmi változás nem vehető észre.)

- 1 <Shift><F1>. Lásd az <F9>/*Disk/Disk cleanup* funkciót, amellyel bizonyos, általunk kiválasztott típus-file-okat törölhetünk, takarítás gyanánt.
- 2 <Shift><F2>. Ez az <F9>/*Disk/Network utilities* funkció, amely egy sor hálózati szolgáltatást tartalmaz. Ez teszi ki az 5.0-ás Norton Commander újdonságainak a javát, és egyben igen fontos a hálózatot használók számára. Lásd a *Disk* menünél.
- 3View <Shift><F3>. A párbeszédablakban kell megadni a megjeleníteni kívánt file nevét.
- 4Edit <Shift><F4>. A szerkeszteni kívánt, esetleg új file nevének a megadása. Ekkor a kiválasztott – saját vagy az NC belső – editora jelentkezik.
- 5Copy <Shift><F5>. A másolandó file-okat a párbeszédablakban kell megadni.
- 6RenMov <Shift><F6>. A másoláshoz vagy átnevezéshez a párbeszédablakban kell megadni a file-specifikációt.

7Mkdir	<Shift><F7>. Könyvtár készítése.
8Delete	<Shift><F8>. A törlési ablakban kell megadnunk a törölni kívánt file-okat.
9PullDn	<Shift><F9>. Az NC beállításainak a mentése az NC.INI file-ba.
10Quit	<Shift><F10>. A felső menü legutoljára használt funkciójára, menüpontjára ugrunk, de még nincs végrehajtás.

2.1. <F1> Help

A help (súgó) minden szinten hívható az <F1>-gyel, és az adott funkciónak megfelelő információval szolgál. A help ablak felépítése az információs részből és a vezérlőgombokból áll. Az információs rész lapozható billentyűzetről (<Home>, <End>, <Pg..>, nyilak stb.) vagy egérrel. A vezérlőgombok:

4. ábra

<i>Next</i>	A főmenü szerinti következő help részt nyitja meg.
<i>Previous</i>	A főmenü szerinti előző help részre váltunk.
<i>Index</i>	A help tartalomjegyzéke. Tetszőleges helprész kiválasztható.
<i>Help</i>	A főmenüben hívott helpben található, a kiválasztott help menüket nyitja meg.
<i>Cancel</i>	Kilép a helpből. Használhatjuk az <Esc>-et is.

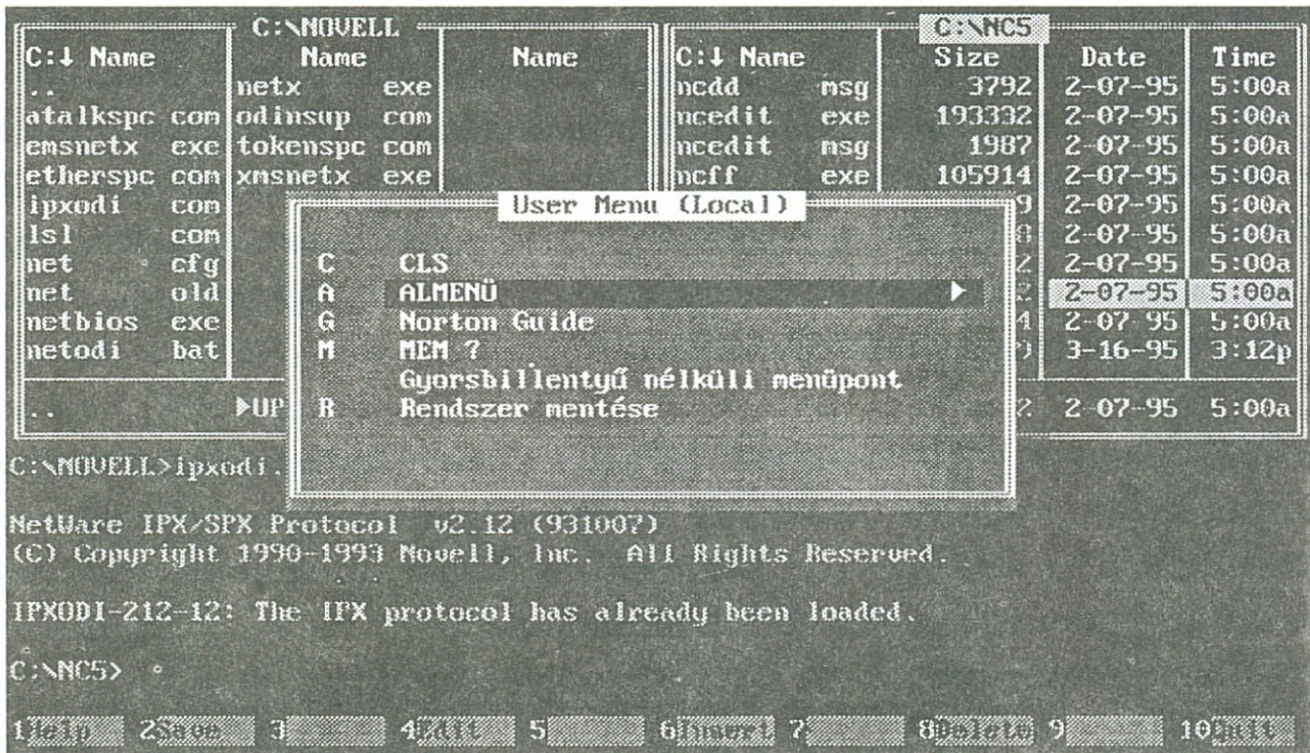
A kiemelt gombokat <Enter>-rel aktivizáljuk. Ha más gombot szeretnénk használni, akkor a gombok közötti mozgásra használjuk a vízszintes nyilakat.

Megjegyzés. A *Norton Commander* a helpet az NC.HLP file-ban tartja. Ez egy NG adatbázisfile, akárcsak az előző verzióké, azaz átnevezve .NG kiterjesztésűre a *Norton Guide* (ng.exe) vagy a *Help Expert* (eh.exe) olvassa. Ez azért érdekes, mert .NG file a Norton Guide-dal készíthető. Ha elkészítjük e program valamelyikével az NC helpjét, akkor a keletkezett .NG file-t át kell nevezni nc.hlp-é, és kész is a magyar nyelvű segítség. E leírás mellékleteként szereplő három féle help is ilyen módszerrel készült. A helppel kapcsolatos részletesebb leírást lásd a függelékben.

2.2. <F2> Menu

A *Menu* felhasználói menüt, mini batch-eket tárol, azok indíthatók a megadott billentyűvel. A menüt az NC.MNU file tartalmazza. Ez egy szöveges file és saját editorral is szerkeszthető, de természetesen a Commander-ből is módosíthatjuk a menüt.

Kétféle menünk lehet. Az NC könyvtárában a főmenü (*Main*), míg a többi könyvtárban a helyi (*Local*) menük vannak. Tehát ahány könyvtárunk, annyi menünk lehet. (Nem kötelező menünek lennie.) Az <F2>-re a *User Menu (...)* ablak jelentkezik, amely a helyi, vagy ha nincs, akkor a főmenüt hívja meg.

5. ábra

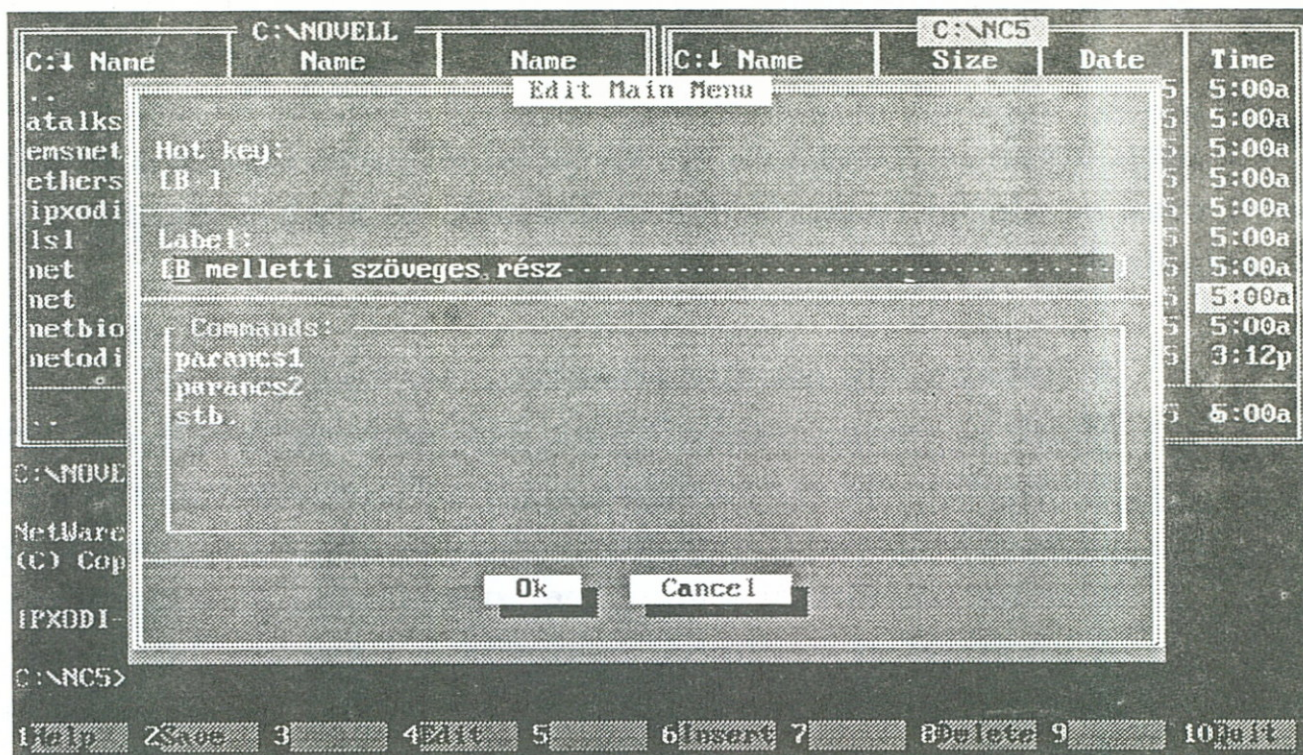
Mint az a fenti ábrán is látható, behívott menünél megváltozik a menüléc. Most csak az alábbi funkciók használhatóak, és ezek a menü kezelésére szolgálnak:

1Help	A felhasználói menüre vonatkozó segítő képernyő.
2Save	Menti a menü módosításait. Ha nem mentünk és volt módosítás, akkor is rákérdez a mentésre (Save gomb), de ez nem kötelező (Don't save). A <i>Continue editing</i> a menükészítés folytatását jelenti, még nem lépünk ki a menüből.
4Edit	A kiválasztott menüpont módosítása. Lásd később.
6Insert	Új menüpont felvétele.
8Delete	A kiválasztott menüelem törölhető jóváhagyás után.
10Quit	Kilépés a menüből.

A *User Menu* ablakban a bal oldali oszlop az aktivizáló billentyűket mutatja. A jobb oldali a hozzárendelt szöveget, a címkét. Ez alapján dönthető el, hogy a billentyűhöz rendelt funkció mit csinál. Nem kötelező billentyűt definiálni egy menüponthoz. Ebben az esetben viszont csak kiválasztással (kurzormozgató billentyűk) és <Enter>-rel indíthatunk. Ha a címke után egy jobbra mutató nyíl szerepel, akkor ez a pont egy almenü. Ezt megnyitva egy ugyanilyen felépítésű menü jelenik meg. Ez viszont már nem tartalmazhat almenüt.

Az <F6>-tal egy új elem vehető fel. Az *Insert Menu Item* ablakban szöközzel ki kell választani, hogy ez az elem egy menüpont (Command) vagy almenü (Menu) legyen. Ha egy meglévő almenüben vagyunk, akkor ott csak menüpont vehető fel, almenü nem.

Készítsünk egy menüpontot. A következő képernyőt fogjuk látni:

6. ábra

A *Hot key*: mezőben a gyorsbillentyűt kell megadni. A *Label*:-ben a címkét, azt a szöveget, ami a parancs(ok)ra enged következtetni. A *Commands*: részben a tényleges parancsokat kell begépelni. Az egyes részek között a <Tab>-bal, <Shift><Tab>-bal mozoghatunk. Ha almenüt készítünk, akkor természetesen csak a billentyűt és a címkét lehet megadni. Ha egy menüben egy elemen állunk, akkor a módosításra (F4 – Edit) is ugyanilyen képernyő jelentkezik. Ezzel a meglévő eleme(ke)t írhatjuk át. Tetszőleges elem törölhető az <F8>-cal. A törlést jóvá kell hagyni (*Delete* gomb).

A menüfile felépítését nem szükséges megismerni, mert az a Commander-ből módosítható, megírható. A menüfile szöveges állomány, saját editorunkkal is megírhatjuk, módosíthatjuk. Egy ilyen file felépítése a következő:

```

C:      CLS
        cls
A:      ALMENÜ
{
1:      1. pont
        echo off
        echo Minden sor egy parancs.
2:      2. pont
        echo off
        'megjegyzéssor, az első oszlopon aposztróf
}
G:      Norton Guide
        d:\ng\ng
M:      MEM ?
        mem /c
Gyorsbillentyű nélküli menüpont
        echo Itt a parancs(ok) helye
R:      Rendszer mentése
        c:\nu8\image c: d: /nob

```

A billentyűmegadásnak az első oszlopon kell kezdődnie és kettősponttal ker záródnia. Amennyiben nem akarunk billentyűt megadni, úgy a címkét, a szöveget az első pozíción kell kezdeni. A parancsokat 'beljebb' kell írni. Ha egy címke utáni sorban nyitó kapcsos zárójel szerepel, akkor az a pont egy almenü. A nyitó és záró zárójel között ugyanolyan szintaktikával lehet megadni az almenü elemeit, mint máshol. Több almenünk is lehet.

2.3. <F3> View

Ez egy file-néző funkció, amellyel adatállományokba lehet betekinteni. Nemcsak szöveges file-okat nézhetünk meg, hanem adatbázisokat, képfájl-okat, táblázatkezelők adatfile-jait, szövegszerkesztők állományait stb, sőt hexadecimális módra is válthatunk. Újdonság a .wav hangfile-ok lejátszása. Ez a funkció messze felülmúlja a DOS *type* vagy *more* parancsait. Az állományokban tetszés szerint lapozhatunk, előre-hátra, jobbra-balra, szövegeket kereshetünk, kiírási formát (nézetet) válthatunk stb. Az, hogy pontosan milyen szolgáltatások vannak, az attól függ, hogy milyen típusú file-t nézünk. Például egy adatbázis esetén pozicionálhatunk egy adott rekordra, egy táblázatban egy cellára stb.

A *Norton Commander* a *View* funkciót önálló programokkal oldja meg. Ezek külön-külön is használhatóak. (Például a dBase file-ok könyvtárába bemásolhatjuk a dbview.exe-t, így könnyen belenézhetünk bármely .dbf file-ba a megfelelő adatbáziskezelő és az NC használata nélkül. Csak argumentumként meg kell adni a file nevét. Például: "dbview adatok.dbf".) Ha az NC telepítésénél nem kértük a file-nézőket (viewer-eket), akkor is használhatunk egy szöveges kiíró, ami a főprogramban (ncmain) van. Igaz, ez semmi plusz dolgot nem tud, csak keresni (<F7>, <Shift><F7>) lehet egy szövegmintát. Ez gyakorlatilag csak szöveges file-ok megjelenítésére alkalmas. Amikor az NC-ben egy file-on állva <F3>-at nyomunk, akkor az a kiterjesztés alapján dönti el, hogy mely megjelenítő programot használja és azt indítja az adott file-névvel. A file-kiterjesztés és a program 'kapcsolatot' az NC.CFG konfigurációs

file vezérli. Ismertetését lásd később. Grafikus (kép)file-ok esetén kicsit más a helyzet, ugyanis a nagy számú típus miatt, az NC konvertál és csak ezután történik a megjelenítés. (Természetesen mi a konverziót nem észleljük.)

Minden view-képernyő azonos felépítésű. A képernyő felső sora a státuszsor, az alsó sora a funkciógombokról tájékoztat, mint az NC-nél a menüléc. A státuszsorban olvasható, hogy mely view-programot használta, illetve egy-két járulékos információ látható. Az <Esc>-pel vagy az <F10>-zel lehet kilépni a file-nézőből. Csak az egy 'családba' tartozó view-k esetén lehet az <F8>-cal egy másik view-típusra váltani. Például ha egyszer az NC a wpview.exe-t hívta meg, akkor abból nem lehet pl. a dbview-ra, adatbáziskiírásra váltani. Képek megjelenítésénél nincs sem menü, sem státuszsor, ekkor kilépni az <Esc>-pel lehet.

Nézzük meg, hogy a Commander milyen típusú file-ok megjelenítésére készült fel:

Adatbázisok

ACT! – Clipper – dBase – dBaseXL – FoxBase – Paradox – Q&A
adatbázisok – RBase – Reflex

Grafikus file-ok, képek

Micrografx Designer, Charisma – Microsoft Paint – PCX –
TIFF – Windows Bitmap, Clipboard, Icon, Metafile –
WordPerfect Bitmap, Graphics

Hangfile-ok

WAV

Szövegszerkesztők, kiadványszerkesztők

AmiPro – Microsoft Word – Microsoft Works – Multi-Mate –
Q&A Write – Windows Write – WinWord – WordStar 2000 –
WordStar 7.0 – WordPerfect – XyWrite

Táblázatok

Excel – Lotus 1-2-3 – Microsoft Works – Mosaic Twin –
Quattro – Symphony

Tömörített file-ok

Arc/Pak – Arj – Lharc – Zip – Zoo

Egyéb DESQView PIF

Hexadecimális kiírás – Programok megjelenítése (*.com, *.dll,
*.exe) – Windows PIF

A fenti file-okat a Commander *view* programjai jelenítik meg:

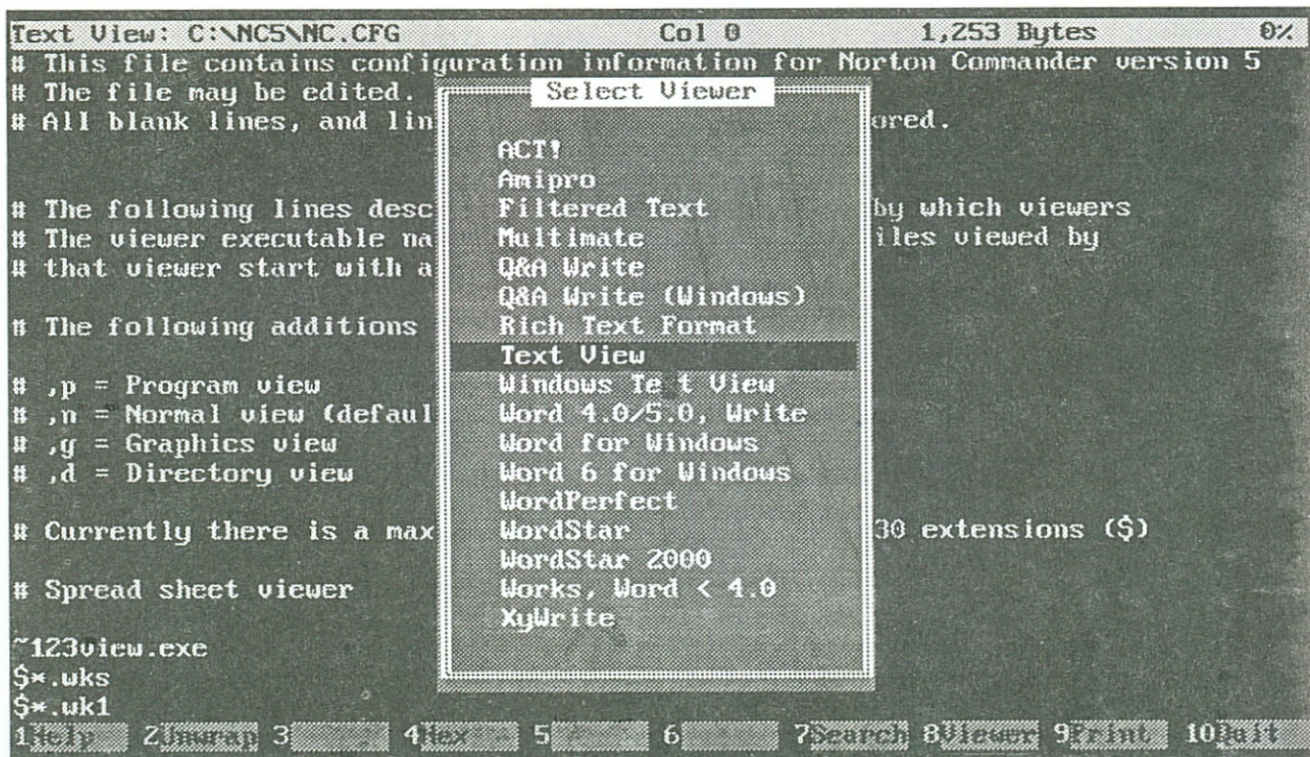
123view.exe, arcview.exe, dbview.exe, paraview.exe, play-
wave.exe, q&aview.exe, rbview.exe, refview.exe, wpview.exe,
valamint a képfájl-ok megjelenítéséhez szükséges bitmap.exe és
vector.exe. E két utóbbi fájl-hoz a ...2dib.exe és a ...2wmf.exe
konverziós fájl-ok tartoznak.

Nézzünk meg egy-két fájl-nézőt és a szolgáltatásait. Pozicionálni 'függő-
legesen' a szokásos billentyűkkel (<Home>, <End>, <Pg..>, nyilakkal)
kell, 'oldalirányban' a vízszintes nyilak mellett azok <Ctrl> billentyűs
kombinációival is.

Text View, Word... View, stb. (wpview.exe) :

1Help	Help, segítő információk a billentyűhasználatról. Ez a view-program 'belső' helpje.
2Unwrap	A szótördelés ki-be kapcsolása. (Az <i>Unwrap-Wrap</i> felirat váltakozik. Alapesetben van szótördelés, ezért az Unwrap látszik.)
4Hex	Válthatunk hexadecimális kiírási módra. Visszaváltani szintén az <F4>-gyel (<i>ASCII</i> felirat) kell.
7Search	Kereső funkció. A pillanatnyi pozíciótól a fájl végéig ke- resi a megadott szövegmintát. A találatot kiemeli. A kere- sést a <Shift><F7> kombinációval lehet folytatni.

- 8Viewer Váltani lehet más viewer-re. Alap esetben – a kiterjesztés alapján – a megfelelő formában történik a kiírás, de ha eltér a kiterjesztés a tényleges formától, akkor kell kiírási formát váltani. Lásd még a függelék, a karaktertáblával és a konverziós lehetőségekkel (ansi2???.set) kapcsolatban.
- 10Quit Kilépés a view-ból. Az <F10> mellett az <Esc> is használható.

7. ábra

dBASE View (dbview.exe) :

- 1Info Információ az adott adatbázisról. A file neve és típusa mellett, a fejléc (header) hossza, a rekordméret, a mezők és a rekordok száma látható.
- 2Fields Mezőleírások (mezők neve, típusa és hossza).
- 4Browse Váltás a *browse* és a *Form* kiírási mód között. Alap esetben egy rekord látható csak, a mezők egymás alatt.

Ilyenkor rekordonként lapozni a <Pg..> billentyűkkel lehet. Browse módban a rekordok egymás alatt szerepelnek. Előfordulhat, hogy csak néhány mező látható. Ekkor jobbra-balra lapozni a <Ctrl><vízszintes nyíl>-lal lehet.

5Go to

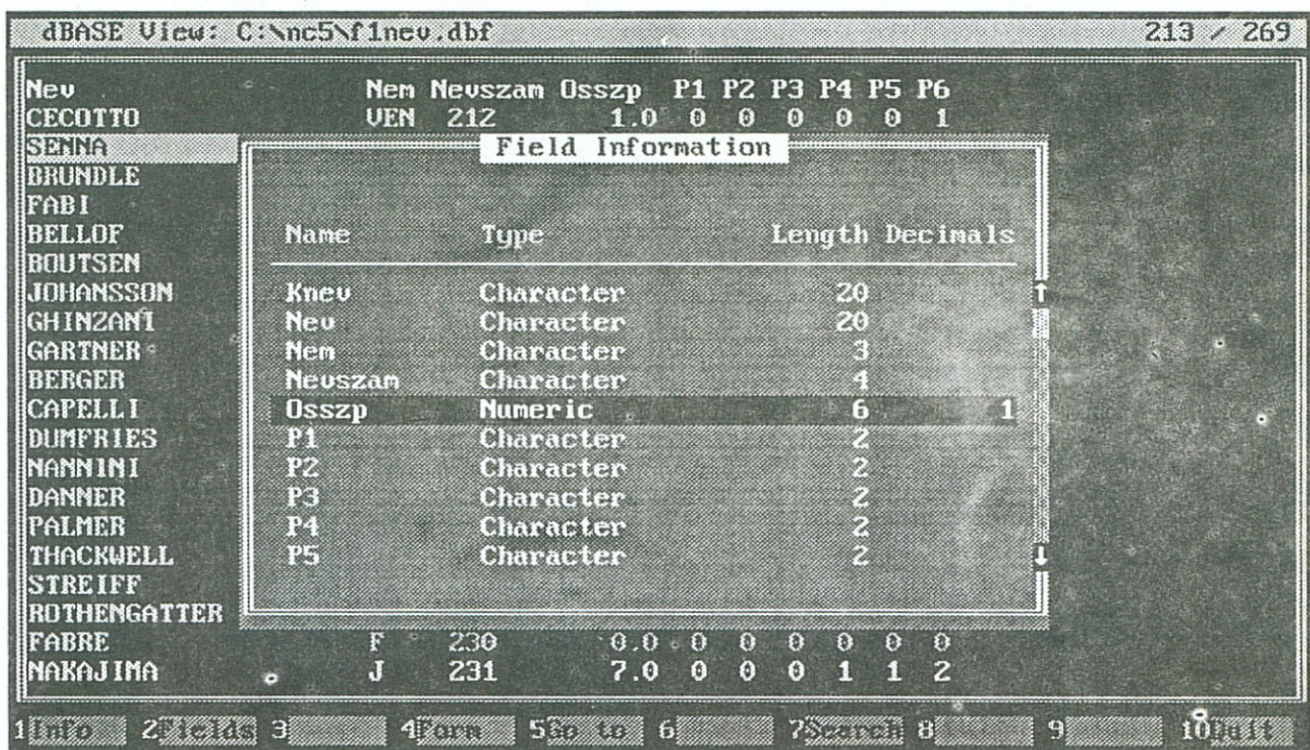
Pozicionálás egy adott rekordra.

7Search

Kereső funkció. A pillanatnyi rekordtól az utolsóig keresi a megadott szövegmintát. A keresést a <Shift><F7> kombinációval lehet folytatni.

10Quit

Kilépés a view-ból.

8. ábra

123View:

1Help

Segítő információk a használható billentyűkről.

5Go to

Pozicionálás egy adott cellára.

7Search	Kereső funkció. A pillanatnyi cellától a file végéig keres. Találat után keresni a minta újbóli megadása nélkül a <Shift><F7> kombinációval lehet.
10Quit	Kilépés a view-ból.

Arc/Pak View (arcview.exe) :

1Help	Segítő információk a billentyűhasználatról.
7Search	Kereső funkció. A pillanatnyi helytől a file végéig keres. Találat után a keresést a <Shift><F7> kombinációval lehet folytatni.
10Quit	Kilépés a view-ból.

A képernyő oszlopai (9. ábra) a tömörített file nevét, dátumát, idejét, a sűrítés mértékét (Pct), az eredeti (UnCompressed) és a tömörített (Compressed) file méretét, a sűrítési módszert (Method) stb. mutatják. Tehát csak tartalomjegyzéket kapunk. Ha viszont egy sűrítőményben levő file-t akarunk megnézni, akkor a tömörített file-on nyomjunk <Enter>-t, hogy sűrített típusú panelünk keletkezzen. Ezek után a kiválasztott file tartalma újbóli <F3>-mal megnézhető. Valójában az NC kibontja a file-t a TEMP környezeti változó (lásd a SET parancs kiírásai között) által megadott könyvtárba, majd utána hívja meg a file kiterjesztése alapján a megfelelő view-programot.

Sűrítéssel kapcsolatos egyéb tudnivalókat lásd az <Alt><F5> és <Alt><F6> funkcióknál, illetve a *Left és Right menü Compressed File* résznél.

Ha a VIEW funkciót az <F3> helyett a <Alt><F3>-mal hívjuk meg, akkor csak egy alapview jelentkezik. Ez szöveges módban jeleníti meg a file-t és csak az <F7> *Search* funkcióval rendelkezik. Ha az <F3> helyett a <Shift><F3>-at használjuk, akkor csak a file-név megadása után fog betöltődni a megfelelő viewer.

Zip View: set-file.zip		Col 0		5,337 Bytes		
Filename	Date	Time	Pct UnCompressed	Compressed	Method	CRC
4372ansi set	2-07-95	5:00a	0%	255	255 Stored	dec5b836
8502ansi set	2-07-95	5:00a	0%	255	255 Stored	8a0f439a
8632ansi set	2-07-95	5:00a	0%	255	255 Stored	6e070e7d
8652ansi set	2-07-95	5:00a	0%	255	255 Stored	74fc0b44
8662ansi set	2-07-95	5:00a	0%	255	255 Stored	c7038d4b
ansi2437 set	2-07-95	5:00a	0%	255	255 Stored	3f735edc
ansi2850 set	2-07-95	5:00a	0%	255	255 Stored	5ec0fba0
ansi2863 set	2-07-95	5:00a	0%	255	255 Stored	6ef5e64e
ansi2865 set	2-07-95	5:00a	0%	255	255 Stored	8594c29d
ansi2866 set	2-07-95	5:00a	0%	255	255 Stored	8768dc99
packer set	2-07-95	5:00a	65%	4,682	1,669 Unknown	Zabc1f6d

1 Help 2 3 4 5 6 7 Search 8 9 10 Exit

9. ábra

2.4. <F4> Edit

Ha egy file-ra pozicionálunk a panelen és megnyomjuk az <F4>-et, akkor bejelentkezik egy editor és kezdhetjük is a munkát. De melyik editor. Használhatjuk az NC belső – *Built-in* – editorát (ncedit.exe) vagy saját megszokott – *External* – editorunkat. Ezt a beállítást az <F9>/Commands/Configuration/Editor részben kell elvégezni. Ha saját editort mellett döntöttünk, akkor még a szerkesztendő file-ok kiterjesztéseinek megfelelő bontást is elvégezhetünk, azaz kiterjesztéstől függően más és más programot használhatunk editor gyanánt. Ezt részletesebben lásd az <F9>/Commands/Editors részben.

Az <F4>-re tehát a kiválasztott (belső vagy saját) programmal dolgozhatunk, míg az <Alt><F4>-re a másik töltődik be. Ha az <F4> helyett a <Shift><F4>-et használjuk, akkor csak a file-név megadása után fog betöltődni a kiválasztott editor, így egy más helyen levő file is editálható könyvtárváltás nélkül.

Az NC belső editorával csak kisebb file-ok (64700 byte) szerkeszthetők, módosíthatók, bár ez újabb növekedés az előző verziókhöz képest (4.0-ban 53 Kb, 3.0-ban 26 Kb). Akárcsak a file-nézőknél, az editornál is a képernyő felső sora a státuszsor, az alsó sora a menülec. A státuszsor a megnyitott file neve, a pillanatnyi pozíciónk (sor, oszlop), a még rendelkezésre álló szabad (Free) hely byte-ban és végül a kurzor alatti karakter kódja olvasható. (Ez utóbbi nagyon sokszor hasznos. Speciális karakterek esetén párbetűs jelentés látható. Például EOL a sorvég karakter.)

A gépelés mindig insert, azaz beszúrásos módban történik, nem lehet váltani felülírásos módra.

```

Edit: C:\nc5\nc_exit.doc           Line 1   Col 9   61,952 Free  67
NC_EXIT.COM           Program and documentation by Tony McNamara, Symantec

Purpose:
=====
  Unloads the Norton Commander without the use of a TSR program.
  Optionally stuffs up to an 11 character command for processing after.

Version 2.0, 1 February 91
  Added command-line string parameter support.

Syntax:
=====
  NC_EXIT
  or
  NC_EXIT <string>
  where <string> is up to 11 characters to be entered, as if typed at the
  keyboard, after The Norton Commander has been exited.

Compatibility:
=====
  Unloads only the Norton Commander.
  Windows compatible.
  Designed to be highly compatible.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

```

10. ábra

A menülec a használható funkcióbillentyűkről tájékoztat. Lenyomva tartott <Shift> vagy <Alt> mellett változik a menülec is, megmutatva e billentyűk és az <Fx> kombinációkhoz rendelt funkciókat.

<F1> – <F10>

- 1Help Az NC helpje jelentkezik, amely az editorban használható billentyűkről tájékoztat. A ^ jel a <Ctrl>-t, a <BS> a <Back-Space> billentyűt jelöli.
- 2Save Menti a file-t változatlan névvel. Ha más néven akarjuk visszaírni, akkor a <Shift><F2>-et használjuk és adjuk meg az új file-nevet (és path-t). <Shift><F10>-zel mentve kilépünk az editorból.
- 3Mark Blokk kijelölésére szolgál. Ha lenyomtuk az <F3>-at, akkor lépünk a kijelölendő rész másik végére. Folyamatosan kiemeli a kijelölt részt. Ha végeztünk, akkor használjuk ismét az <F3>-at, lezárva a kijelölést. Sajnos csak teljes sorokat lehet markírozni, 'igazi' blokkot nem.
- 4Repl ↓ Szövegminta keresése és helyettesítése 'előre, lefelé' irányba, a file vége felé. A *Replace* mezőbe a cserélendő, míg a *with*-be a helyettesítendő szöveget kell megadni. A kis- és nagybetűket megkülönbözteti, ha bekapcsoljuk a *Case sensitive*-et. A talált mintát kiemeli, majd a következő gombok közül választhatunk:
<i>Replace</i>	Ezt a találatot cseréli és a következőt keresi.
<i>Skip</i>	Ezt nem cseréli és a következőt keresi.
<i>Replace All</i>	Az összes találatot kicseréli a megadottra.
<i>Replace One</i>	Csak ezt az egyet cseréli és kilép a funkcióból. Lásd még az <Alt><F4>-et.
<Esc>	Kilépünk a funkcióból.
- Visszafelé keresni és cserélni a <Shift><F4>-gyel lehet.
- 5Copy A kijelölt blokkot a kurzor jelenlegi helyére másolja.
- 6Move A kijelölt blokkot a kurzor jelenlegi helyére mozgatja át, vagyis az eredeti helyről törli.
- 7Srch ↓ Szövegkereső funkció. A megadott szövegmintát a file vége irányában keresi és a találat helyére pozicionál. A keresést folytatni egy újabb találat reményében az <Alt><F7>-tel lehet. Visszafelé keresni a <Shift><F7>-tel lehet.

- 8Delete Törli a kijelölt blokkot vagy kijelölés hiányában a kurzor alatti karaktert.
- 9Print A file kinyomtatása. Az anyagot az <F9>/Commands/Configuration/Printer/mouse részben beállított (printer) portra (com1-com3 vagy lpt1-lpt3) küldi.
- 10Quit Kilép az editorból. Az <Esc>-et is használhatjuk. Ha volt módosítás és azt nem mentettük ki, akkor azt most megethetjük a *Save* gombbal. A *Don't save*-vel mentés nélkül lépünk ki, míg a *Continue editing* gombra az editorban maradunk. <Shift><F10>-zel mentéssel lép ki.

<Shift><F1> – <Shift><F10>

- 2SaveAs Egy új névvel menti el a file-t. Ezt a nevet (és a path-t) kell begépelni.
- 3Unmark Megszünteti a blokk kijelölését. Kijelölés úgy is megszüntethető, hogy új kijelölést (<F3>) kezdeményezünk.
- 4Repl ↑ Szövegminta keresése és helyettesítése 'visszafelé', a file eleje felé. A *Replace* mezőbe a cserélendő, míg a *with*-be a helyettesítendő szöveget kell megadni. A kis- és nagybetűket megkülönbözteti, ha bekapcsoljuk a *Case sensitive*-et. A talált mintát kiemeli, majd ugyanazon gombok közül választhatunk, mint az 'előre' irányú funkciónál. (Lásd az <F4>-nél.) Viszont a *Skip* (ugord át) funkció itt nem működik.
- 7Srch ↑ Szövegkereső funkció. A megadott szövegmintát a file eleje felé keresi és a találat helyére pozicionál. Lásd még az <Alt><F7>-tet.
- 10Sv&EX "Save & Exit", azaz mentéssel lép ki az editorból.

<Alt><F1> – <Alt><F10>

- 1WIN Kiírás ANSI formátumban.
- 2DOS Kiírás ASCII formátumban.

Az <Alt><F1>-gyel és az <Alt><F2>-vel csak kiírást módot váltunk. Az előbbivel windows-os file-ok karakterkiosztását nézhetjük meg. Például, ha a Windows Write-tal írtunk egy anyagot, akkor azt betöltve az editorba a magyar ékezetes betűk 'olvashatatlanok'. Ha látni akarjuk a tényleges betűket, akkor DOS-os formára kell váltani. Ekkor a konverziót az ansi2437.set, ansi2852.set stb. file-ok végzik, attól függően, hogy milyen kódtábla (437, 852 stb.) van betöltve a DOS-ban. (Így átváltva is írhatunk, de csak ugyanannyi karakterünk legyen, különben a windows-os forma sérül, és már vissza se tudunk váltani!) A visszaváltás az ansi2???.set file végzi, ahol a ??? a jelenlegi DOS-beli kódtábla száma. Az oda-vissza váltáshoz szükséges .set file-oknak szinkronba kellene lenniük. De ez 'magyar' szempontból nincs így, ezért a ansi2???.set file-t egy hexa-editorral módosítani kell. Pl. az ansi2437.set-ben a 143-dik pozícióra (Á) egy 193-at (C1h, windows-os Á) kell írni. A konverziós file-ok részletes leírását lásd a függelékben.

Jó dolog, hogy mindegyik kiírási formában a kurzor alatti karakter kódja kiolvasható a státuszszorból. A file visszaírása az eredeti formában történik (konverzió után).

- 3Date Gépi idő és dátum betoldása a dokumentumba kurzor helyére.
- 4Repl A Az utoljára használt (előre vagy hátra) kereső és helyettesítő funkciót folytatja a kurzor jelenlegi helyétől. Lásd még az <F4>-et is.
- 5Insert A megjelenő *File Insert* ablakban annak a file-nak a nevét kell megadni, amelyet a kurzor jelenlegi helyére betoldunk a mostani dokumentumunkba.
- 6Count Megszámolja a sorok (lines) és szavak (words) számát. (A szavakat egymástól a szóköz mellett a vessző, kettőspont, pontosvessző és más karakterek választják el.)

7Srch A	Az utoljára használt (előre vagy hátra) kereső funkciót folytatja a kurzor jelenlegi helyétől. Lásd még az <F7> funkciót.
8Goto	Ugrás egy általunk megadott sorra a file-ban.
9Backup	Mentési file (*.bak) kapcsolója. Azaz <Alt><F9>-re a "Backup file will be created" szöveg jelenti azt, hogy az eredeti file tartalma megmarad egy *.bak állományban. Az <Alt><F9> újbóli használatakor ez a mentés nem történik meg kilépéskor(, amit a fenti szövegben szereplő "not" szó fog jelezni).
10Append	Az általunk kijelölt blokkot hozzáfűzi az <i>Append File</i> ablakban megadott file végéhez.

Szerkesztési, pozicionálási billentyűk:

<Ctrl><S> vagy <balra>	Egy karakterrel balra lépünk.
<Ctrl><D> vagy <jobbra>	Egy karakterrel jobbra.
<Ctrl><A> vagy <Ctrl><balra>	Egy szóval balra pozicionálunk.
<Ctrl><F> vagy <Ctrl><jobbra>	Egy szóval jobbra.
<Ctrl><E> vagy <fel>	Egy sorral fel.
<Ctrl><X> vagy <le>	Egy sorral le, a file vége felé.
<Ctrl><R> vagy <PgUp>	Egy képernyőnyit felfele.
<Ctrl><C> vagy <PgDn>	Egy képernyőnyit előre, a file vége felé.
<Home>, ill. <End>	A sor elejére, illetve végére.
<Ctrl><Home> vagy <Ctrl><PgUp>	A file elejére.
<Ctrl><End> vagy <Ctrl><PgDn>	A file végére.

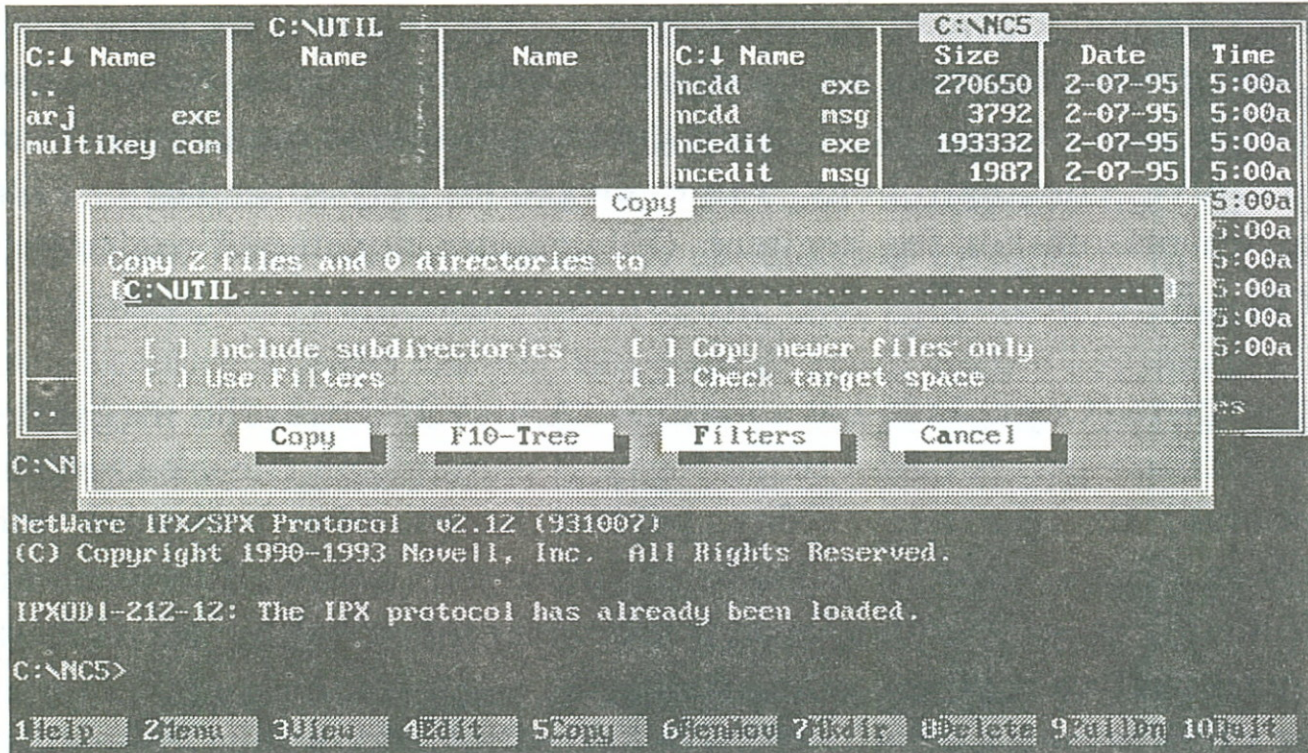
A szavakat a szóköz, kettőspont, pontosvessző, vessző stb. karakterek választják el egymástól. Üres részekre nem lehet pozicionálni. Például nem lehet jobbra lépni, ha ott semmilyen karakter sincs. (A szóköz is karakter.)

<Ctrl><H> vagy <BS>	A kurzor előtti karakter törlése.
<Ctrl><G> vagy <Del>	A kurzor alatti karakter törlése.
<Ctrl><W> vagy <Ctrl><BS>	A kurzortól balra levő szó törlése.
<Ctrl><T>	A kurzortól jobbra eső szó törlése.
<Ctrl><Y>	Az egész sor törlése.
<Ctrl><K>	Törlés a kurzortól a sor végéig.
<Ctrl><Q>	A billentyűzeten nem szereplő karakterek bevitelére szolgál. E kombináció után a státuszsorban egy " karakter jelzi, hogy tetszőleges kódú karakter bevihető. A bevitel végezhető az <Alt>+kód módszerrel, a <Ctrl>+<betű>-vel stb. A kurzor alatti karakter ASCII kódja a státuszsor végén szerepel, így ellenőrizni lehet a bevitel helyességét.

2.5. <F5> Copy

File-ok és/vagy könyvtárak másolása egy megadott helyre. Annyiban tud kevesebbet a DOS copy-nál, hogy nem lehet összemásolni állományokat ezzel a funkcióval. De az 5.0-ás Commander-ben már összemásolhatunk file-okat az <F9>/Files/Split/Merge funkcióval (lásd ott).

Ha egy létező file-ra másolunk, akkor a másolást, felülírást nyugtázni kell, ellentétben a DOS copy-val. Igaz, ez kikapcsolható az <F9>/Commands/Configuration/Confirmation részben. Több file és könyvtár is másolható egy <F5>-tel. Jelöljük ki a másolandó file-okat az <Ins>, <Szürke+>, <Szürke->, <Szürke*> billentyűk segítségével, és mehet a másolás. De hova? Ezt a másolási mező tartalma dönti el. Ezt a mezőt értelemszerűen kell kitölteni. Adható csak path, de ezt megtoldhatjuk file-specifikációval is. Ez utóbbi esetben átnevezés is történik. Alap esetben a kitöltendő(, az output) mezőben a másik (vagy előző) panel path-a szerepel, ami persze átírható. Ez azért jó, mert kétpaneles módban gépelés nélkül tudunk file-okat átmásolni az egyik helyről a másikra.

11. ábra

A másolási párbeszéd ablakban *Copy*, *F10-Tree*, *Filters* és *Cancel* gomb szerepel. Az *F10-Tree*-vel vagy az <F10>-zel a meghajtó könyvtárai közül választhatjuk ki a másolás helyét. Ez egy gyorskeresővel (Speed Search) is rendelkezik. Ez az <F10> funkció hasonló az <F9>/*Commands* menü *NCD tree* funkciójához. Ha könyvtára(ka)t is kijelöltünk, akkor kapcsoljuk be az *Include sub dir.*-t is, hogy azok file-jait is másolja a Commander. Az <Alt><F> (*Filters*) hatására bizonyos file-jellemzőket (file szűrőt) jelölhetünk ki, így a másolásra kijelölt file-ok/könyvtárak közül csak ezeket fogja másolni. Szűrővel nemcsak file-specifikációt, keletkezési időt, méretet lehet meghatározni, hanem az <Alt><L> (*Load*)-dal előre definiált csoportokat – például programokat, képeket, általunk definiált file-típusokat, stb. – is kiválaszthatunk. A szűrők (*Filters*) részletesebb leírását lásd az <F9>/*Left és Right/Filters* részben.

Ha a Filters-ben jártunk és Ok-val (<Alt><O>) léptünk ki, akkor a *Use Filters* kapcsoló automatikusan bekapcsol, nem kell vele foglalkoznunk. A *Copy newer files only* kapcsolóval azt érhetjük el, hogy csak a nem létező file-okat másolja át. Hasznos újdonság a *Check target space*, mert bekapcsolva ellenőrzi, hogy van-e elegendő hely másolásra. Főleg floppy-ra másolásakor fog segíteni. (Fileméretre vonatkozó segítséget a *Left* és a *Right* menü *Directory information* funkciója is szolgáltat.)

<Alt><C>-re (Copy) indulhat a másolás. A másolási művelet megszakítható az <Esc>-pel. A bármi oknál fogva át nem másolt file-ok kijelölése megmarad! Ez igen nagy előny, például ha file-okat másolunk több floppy-ra. Ezen kívül a kijelölt és sikeresen másolt file-okat újra kijelölhetjük az <F9>/Files/Restore selection funkcióval, így az <F5>-tel egy másik helyre is könnyen átmásolhatók.

Ha az <F5> helyett a <Shift><F5>-öt használjuk, akkor meg kell adni az input és az output neveket is, mint a DOS-nál(, azaz outputként elég lehet csak a path).

Mivel az egyik panel akár sűrített típusú is lehet, tömörített file-ba vagy onnan ki is lehet másolni. Ekkor nyilván tömörítés vagy kibontás is zajlik, és bizonyos paraméterek beállítása, illetve tömörítő programok megléte szükséges. Ezzel kapcsolatban lásd még az <Alt><F5> *Comp* és az <Alt><F6> *DeComp* részeket.

2.6. <F6> RenMov

Az <Ins>, <Szürke +>, <Szürke ->, <Szürke *> billentyűk segítségével kijelölt file-okat (vagy azt a file-t amin 'állunk') átnevezi (*rename*) vagy átmozgatja (*move*) egy output helyre. Nemüres könyvtár is átnevezhető, sőt átmozgatható. Az átmozgatás másolásból és törlésből áll, ezért az írásvédett file-okat csak átmásolja, az eredeti helyen csak jóváhagyás után törli.

Mikor történik átnevezés, és mikor átmozgatás? Ha az <F6>-ra jelentkező ablakban csak neve(ke)t adunk meg, path nélkül, akkor átnevezés történik. Ha egy másik path-t is (vagy csak azt) adunk meg, akkor

átmozgatás történik. Akár a <F5> *Copy*-nál itt is használható az *F10-Tree* funkció a meghajtó egy könyvtárának a kiválasztására, illetve a *Rename/Move* gomb, amelyre indul az átnevezési vagy átmozgatási művelet. Ha egy könyvtáron állunk és át akarjuk azt helyezni, akkor automatikusan bekapcsolódik az *Include subdirectories*. Ez ahhoz szükséges, hogy alkönyvtárakat is át lehessen mozgatni. Itt is, akár a másolásnál megjelenik a *Filters* szűrő, amellyel az átnevezésre vagy átmozgatásra kijelölt file-ok, könyvtárak közül csak a szűrőnek megfelelőekkel dolgozik. A szűrők (*Filters*) részletesebb leírását lásd az <F9>/*Left és Right/Filters* részben.

Ha az <F6> helyett a <Shift><F6>-ot használjuk, akkor meg kell adni az input és az output neveket is. Ha könyvtárat átneveztünk vagy átmozgattunk, akkor a változást a saját nyilvántartásába is (*treeinfo.ncd*) átvezeti.

2.7. <F7> Mkdir

Az adott könyvtárban létrehoz egy adott nevű alkönyvtárat és egyben aktualizálja a könyvtárstruktúrát is (*treeinfo.ncd* file). Ha nem az NC-vel (vagy más Norton programmal) módosítjuk a könyvtárfelépítést, hanem például a DOS *md* paranccsal vagy más módon akkor újra kell olvasatni a lemezt az <F9>/*Left vagy Right* menü *Re-read* funkciójával (<Ctrl><R>), hogy az új könyvtárat az NCD funkció is lássa.

2.8. <F8> Delete

Kijelölt file-okat és/vagy könyvtárakat töröl, illetve azt az elemet amin 'állunk' a panelen. A törlést az <F8> után nyugtázni kell a *Delete* gombbal (<Alt><D>). Itt is újdonság a *Filters* szűrő, amellyel a törlésre szánt file-ok közül csak a szűrőnek megfelelőekkel dolgozik. A szűrők (*Filters*) részletes leírását lásd az <F9>/*Left és Right/Filters* részben. *Cancel*-lel vagy <Esc>-pel szakítható meg a törlés. Ha a file írásvédett, akkor annak törlését engedélyezni kell.

Ha csak egy file-t akarunk törölni, akkor az említett három gomb mellett még a *Use filters* kapcsoló használható. (Bár ha a Filters-ben szűrőt állítottunk, akkor a Use filters bekapcsol). Ha több file-t és/vagy könyvtárat jelöltünk ki törlésre, akkor a *Use filters* mellett szerepel az *Include subdirectories* és a *Delete empty dir.* kapcsoló. Az előbbi bekapcsolásakor az alkönyvtárakban is végrehajtja a megfelelő file-ok törlését. Az utóbbi az üres alkönyvtárakat meg is szünteti.

Ha több file-t kell törölni, akkor a *Delete* után a következő négy lehetőség közül választhatunk:

Delete Engedélyezzük az adott file törlését.

All Az összes kijelölt file törlését megengedjük. (Több rákérdés nincs, viszont az írásvédett file-okat egyenként engedélyezni kell.)

Skip Ezt a file-t nem törli, továbblép.

Cancel Kilépünk a törlő funkcióból.

A fontos file-okat – például a rendszerfile-ok – tegyük írásvédetté, ugyanis ezeket az NC alatt nem védi a *hidden* (rejtett) attribútum. Könyvtárváltás nélkül is törölhetünk file-okat, ha az <F8> helyett a <Shift><F8>-at használjuk. Ekkor a file-neve(ke)t kell megadni. Path, útvonal is megadható.

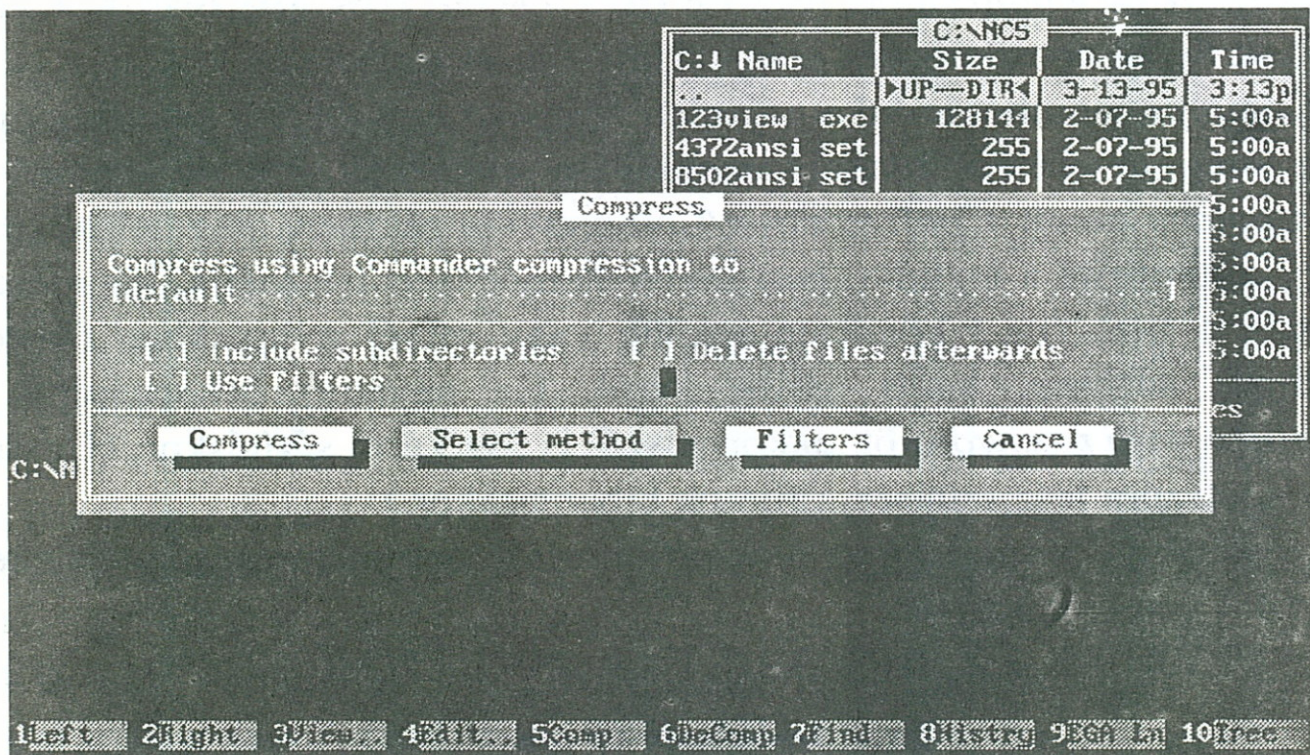
2.9. <F9> Pull Dn

Az <F9>-re a felső menüléc jelentkezik. Öt menüje van, a *Left*, *Files*, *Commands*, *Options* és a *Right*. Menüt vagy abban menüpontot kiválasztani a kiemelt (nagy) kezdőbetűkkel, vagy kiválasztással és <Enter>-rel lehet. Menüből visszalépni az <Esc>-pel lehet. Ezen menüket és funkcióikat a következő fejezetek ismertetik.

2.10. <F10> Quit Kilépünk a *Norton Commander*-ből, ha <Y>-nal vagy *Yes*-szel válaszolunk.

2.11. <Alt><F5> Comp

Azt a file-t vagy könyvtárat amin egy file típusú panelen állunk, vagy a kijelölt file-okat és/vagy könyvtárakat e billentyűkombinációra egy file-ba tömöríti.

12. ábra

A "Compress using" után a tömörítő program neve látható. Ez alap esetben a *Commander compression* nevű NCZIP.EXE program, illetve a legutoljára használt sűrítő. Ha mást szeretnénk, akkor használjuk a *Select method* (<Alt><S>) gombot. Erre egy új ablak jelenik meg, amelyben a használható sűrítők láthatók. Ezeket ugyan kiválaszthatjuk, de ezekkel nekünk kell rendelkezni (!), és legyen hozzájuk *path*. Egyébként azt, hogy mely sűrítők látszanak, azt a **PACKER.SET** file-ból veszi a program. Ezt a file-t lehet módosítani, új tömörítőt felvenni, másképp paraméterezni stb. Ennek részletes tárgyalását lásd a **füg-gelékben**. Térjünk vissza a sűrítési ablakra. Az adott mezőbe a keletkező

– a tömörített file-okat és könyvtárakat tartalmazó – file nevét kell begépelni.

Ha könyvtárat is kijelöltünk és a benne szereplőket is zsugorítani szeretnénk, akkor kapcsoljuk be az *Include subdirectories*-t. A *Use Filters* szűrő, amellyel a tömörítésre szánt file-ok közül csak a szűrőnek megfelelőekkel dolgozik. A szűrők (Filters) részletes leírását lásd az <F9>/Left és Right/Filters részben. Ha a *Delete files afterwards*-ot kapcsoljuk be, akkor tömörítés után a 'kinti' file-okat törli.

A *Compress* gombra indul a művelet. Még van egy állítási lehetőségünk, igaz még a sűrítési funkció meghívása előtt kell ezt megtenni.. A *Commands* menü *Configuration/Compression* részben meg lehet adni, hogy a tömörítő a legjobb (best method) módszert használja, kis méretű (smallest file) file-t készítsen inkább vagy minél gyorsabban (fastest method) sűrítse, kerül amibe kerül. Ha ugyanitt bekapcsoljuk a *Confirm with password*-öt, akkor jelszót is fog kérni sűrítéskor. (Ugyanerre a jelszóra lesz szükség a file-ok kibontásakor.)

Egyébként a Commander az alábbi tömörítők paraméterezésére (packer-set file) van felkészítve:

PKZIP 1.X/2.X, ARJ, ARC, PAK, ZOO, LHARC (LZH).

Megjegyzés. Egy tömörített file-ba úgy is bevihetünk, sűrítetünk egyedi file-okat, hogy kétpaneles módban az egyik panel "Compressed", sűrített. (Ilyenre könnyen lehet váltani, ha egy sűrített file-on <Enter>-t nyomunk.) A másik panelből a kijelölt file-okat átmásolva vagy átmozgatva a sűrítettre, a file-ok tömörítve lesznek, és természetesen az adott sűrítménybe kerülnek. Ugyanígy, file-ok ki is bonthatók, ki is vehetők a sűrítményből, vagy éppen törölhetőek onnan az <F8>-cal.

2.12. <Alt><F6> DeComp

Egy tömörített file kibontására szolgál. Álljunk rá egy tömörített file-ra és nyomjuk le az <Alt><F6>-ot. Az adott sűrített állomány minden file-ját kibontja, de a sűrítmény is megmarad. A funkcióra jelentkező ablakban egy utat, könyvtárat kell megadni, ebbe fogja tenni a kibontott

file-okat. Ha semmit sem adunk meg, akkor ez a könyvtár az aktuális lesz. (A Commander másolási, átmozgatási stb. parancsaihoz hasonlóan, itt automatikusan kitöltődik a mező, ha a másik panel is be van kapcsolva. Ekkor a másik panel könyvtárába fejt ki a file-t, hacsak a mezőt nem módosítjuk.) Ha az alkönyvtárakat is ki akarjuk bontani, akkor kapcsoljuk be az *Include subdirectories*-t.

A tömörített file kiterjesztése alapján dönti el, hogy milyen programot fog használni a kifejtéshez. Ez egyébként szerepel az ablakban. Természetesen, ha ez a program nem a Commander saját sűrítője, akkor azzal rendelkezünk kell. A programhoz legyen *path*. Ha mégis más programot akarunk használni, mint amit az NC felajánl (?), akkor a *Select method* (<Alt><S>) gombbal másik választható. *Decompress*-re indulhat a kibontás. A kibontáshoz is szükséges a *packer.set* file (az NC könyvtárában). A file részletes ismertetését lásd a függelékben.

E funkció a teljes tömörített állományt kibontja. Azonban, ha csak bizonyos file-okat akarunk kibontani, akkor a következőképpen kell eljárni. A sűrített file-on állva nyomjunk <Enter>-t. Ekkor sűrített paneltípusra (<F9>/Left vagy Right/C) váltottunk, láthatók a tömörítményben szereplő file-ok. Jelöljük ki a kibontandókat, és másolással vagy átmozgatással csak ezeket fogja kivenni és visszaalakítani.

Ha tömörítéskor adunk meg jelszót, akkor az most szükséges, különben a file-okat nem lehet kibontani.

2.13. <Ctrl><F9> Print

Egy file típusú panelen az adott állományt kinyomtatja. Megkérdi, hogy valóban ki akarjuk-e nyomtatni az adott nevű file-t. Az anyagot az <F9>/Commands/Configuration/Printer/mouse részben beállított (printer) portra (com1-com3 vagy lpt1-lpt3) küldi. Ha nyomtatási hiba adódik (nincs bekapcsolva a nyomtató, nem 'on-line' stb.), akkor egy *Write fault* hibajelzést kapunk, amelynek elhárítása után a *Retry*-jal mehetünk tovább.

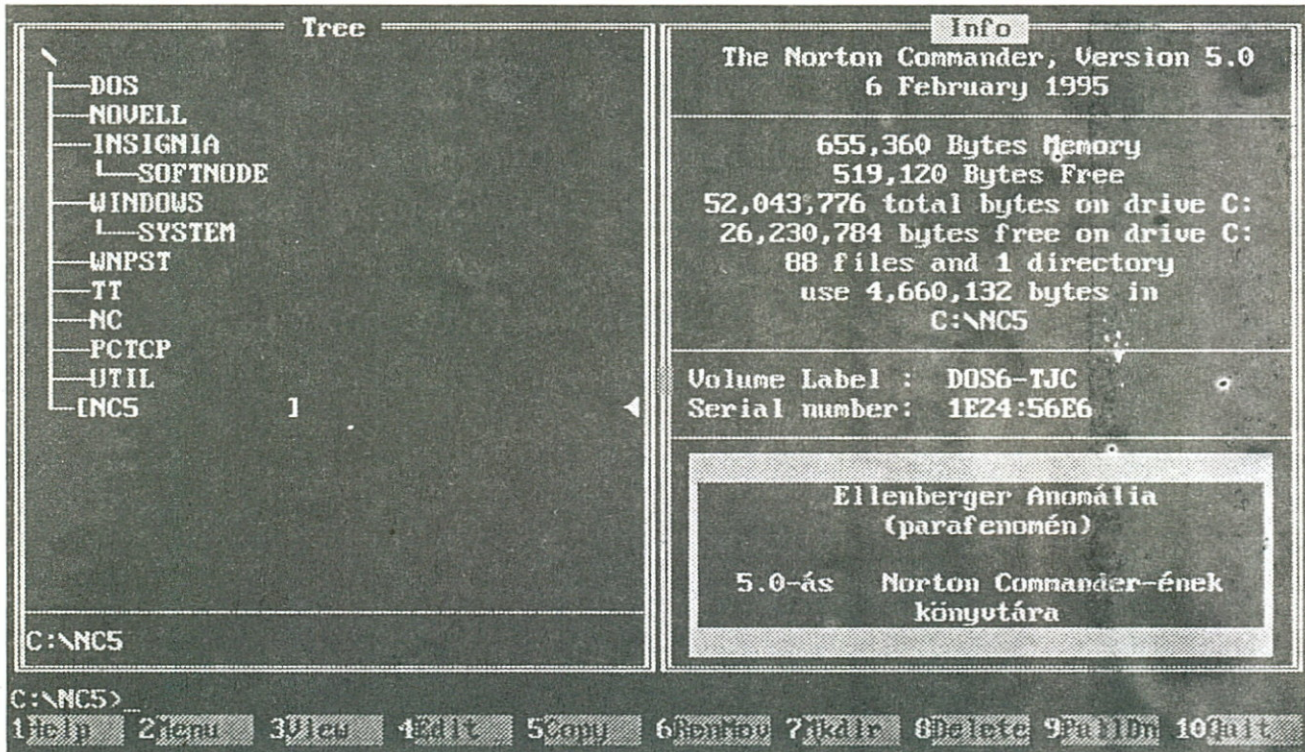
A legalsó rész a *dirinfo* file-t mutatja, de csak akkor ha nagyméretűre vannak állítva a panelek (Commands/Config./Screen/Full screen). A *dirinfo*-ban az adott könyvtárra vonatkozó információkat helyezhetünk el. Minden könyvtárban lehet ilyen file. Ebben 7 sornyi, soronként 36 karakternyi információ tárolható. Ha az info panelünk aktív, akkor <F4>-et nyomva a Commander editorával módosítható vagy létrehozható a *dirinfo* nevű file. A file tetszőlegesen nagy lehet, de csak 7 sor és 36 karakter fog látszani.

Az aktív panelről információt úgy is kaphatunk, hogy <Ctrl><L>-lel a másik panel helyére bekérjük az info panelt. Újbóli <Ctrl><L>-re visszaáll az eredeti paneltartalom. Ha nem volt panel, akkor <Ctrl><P>-vel tüntethető el az info panel.

A következő ábra jobb oldali panelje *info* típusú.

3.4. Tree

A könyvtárfelépítésről kapunk képet. Ha mindkét panelünk be van kapcsolva, akkor ha az egyik *full* vagy *brief* típusú, akkor másik *tree* típusú a meghajtó fastruktúráját mutatja. Egy ilyen *tree* panelen lehet könyvtárat váltani (<Enter>), törölni (<F8>), átnevezni (<F6>) vagy létrehozni (<F7>). Ezt a fastruktúrát és a módosításokat is, a gyökérben levő *treeinfo.ncd* file-ban tárolja. Ha az *Commands/Configuration/Panel Options* funkcióban az *Auto change directory* kapcsolót bekattintjuk, akkor ahogy a *tree* panelen könyvtárt váltunk, úgy a másik, a *brief* vagy a *full* panelen is könyvtárváltás történik <Enter> nélkül is. A <Szürke +>, <Szürke -> billentyűkkel a *tree* típusú panelen az azonos szintű könyvtárakon lehet lépkedni lefelé, illetve felfelé. Egyébként a kurzor-mozgató billentyűkkel lehet közlekedni. Itt is használható a gyorskereső (<Alt> + kezdőbetű), amellyel gyorsan meg lehet találni egy könyvtárat. A következő ábra bal oldali panelje *tree* típusú.

14. ábra

3.5. Quick view

E funkció csak akkor használható, ha a másik panel file-os, azaz *brief* vagy *full* típusú. Például legyen a jobb panel *full* típusú, akkor a bal panel *view* panelre váltható. A *Quick view*, azaz gyors nézet, azt jelenti, hogy azt a file-t látjuk a másik panelen, amelyiken ebben a panelen 'állunk'. Ha a file-os panelen gyorsan lépkedünk, majd egy file-on megállunk, akkor az megjelenik a view panelen. A megjelenítéshez ugyanazokat a programokat használja az NC, mint amelyeket az <F3> View-nál is tárgyaltunk. (Lásd még az <F3>-as részt is.) Át lehet lépni a view panelre és ott ugyanúgy mozoghatunk a file-ba, bármely részt megtekinthetjük. Némi korlátozás tapasztalható, hiszen itt nincs annyi hely a kiírásra. Például ha dBase adatbázison állapodunk meg, akkor a view panelen csak rekordos kiírási forma szerepel, csak rekordonként lehet lépni stb. Sőt képfájlokat egyáltalán nem lehet megnézni a Quick view panelen. (Nem is kell, hiszen ha úgyis egy ilyenben állunk, akkor <F3>-mal az egész kiírható.) De **nézzük meg** a menülécet! A *3View* felirat

3.7. Find file panel

A *Commands* menü *Find file* funkciójával különféle file-okat kereshetünk. (Részletesen lásd ott.) Új szolgáltatás ebben a funkcióban az, hogy a talált file-ok listáját egy *find file* típusú panelbe küldhetjük, vagyis ha a *Left* vagy *Right* menüben a *find file* panel-t választjuk, akkor e file-okat abban külön kezelhetjük.

C:\				Find file	
C:\ Name	Size	Date	Time	Directory	Name
WNPST	↳SUB-DIR◀	1-04-95	10:56a	C:\	autoexec bat
auto bat	303	3-27-95	11:13a	C:\	complex bat
autoexec elk	264	2-21-95	5:37p	C:\	net bat
command con	54619	1-04-95	10:55a	C:\	tcp bat
complex bat	37	1-04-95	3:20p	C:\	fbsek bat
config sys	274	10-18-94	3:42p	C:\INSIGNIA	autoexec bat
fbsek bat	47	1-04-95	11:34a	C:\INSIGNIA	nsav bat
hun txt	85	10-14-94	4:15p	C:\INSIGNIA	used bat
Io sys	40566	1-04-95	10:55a	C:\INSIGNIA\SOFTNODE	atalk bat
Msdos sys	38138	1-04-95	10:55a	C:\INSIGNIA\SOFTNODE	ether bat
auto.bat	303	3-27-95	11:13a	wol.bat	176 1-04-95 10:55a

C:\>_

1 Help 2 Menu 3 View 4 Edit 5 Copy 6 Rename 7 Dir 8 Delete 9 Find 10 Quit

17. ábra

A panel egyik oszlopa a path-t, a file elérését, könyvtárát mutatja, míg a másik a file-nevet (name). Mivel több információnk nincs a file-ról, így hasznos lehet, ha a *Commands* menüben bekapcsoljuk a *Configuration/Panel Options/Mini status*-t. Ezzel a panel alján a file mérete és keletkezési ideje is látható lesz.

E file-okat másolhatjuk, megnézhetjük, törölhetjük, stb. Sőt, például ezeket egy közös file-ba is sűrítjük. Az ilyen panelről más típusú panelre válthatunk, majd később visszaváltva típusra a megszokott ábra

fogad. Természetesen, ha közben file-okat töröltünk, akkor azokkal nem lehet dolgozni, de ugyanúgy láthatók a panelben, bár ott más színnel jelennek meg. (Ha a törölt file-t az eredeti helyen visszaállítjuk, pl. egy másik file-t nevezünk át ilyen névre, akkor az a panelben újra használható.) Természetesen egy panelbe nem lehet belemásolni, hiszen az nem egy valós, létező hely. A panel tartalma mindaddig változatlan, amíg az <Alt><F7> funkcióval új file-okat nem keresünk és azokat a panelbe nem irányítjuk (a *Send to panel* gombbal).

3.8. Directory information

Legyen az egyik panelünk brief, full vagy tree típusú. Ekkor a másik panel *Directory information*-ra, azaz információsra váltható. A másik panelen arról a könyvtárról vagy file-ról kapunk mennyiségi információt, amelyiken állunk. De kijelölhetünk több file-t vagy könyvtárat is, hogy megtudjuk, hogy összesen hány darabot jelöltünk ki és ezek mennyi helyet foglalnak el byte-ban. Ezt a részt a *Totals* mutatja. A *with filter* részben ugyanazok az információk szerepelnek, de a kijelölt elemek közül csak a szűrőnek megfelelő elemeket veszi figyelembe. Ha a két rész azonos adatokat közöl, akkor nincs bekapcsolt szűrőfeltétel. Részletes leírást a szűrőkről lásd később e menüben a *Filters*-nél.

Ha a panelméret nagy, melynek állítása a *Commands/Configuration/Screen/Full screen*-nel történik, akkor a directory info panelben látható még, hogy az adott elemek, hány floppylemezen (1,44 Mb, 1,2 Mb) férnek el. Ez a szolgáltatás lemezre mentéskor nyújt segítséget, bár a *Copy* funkciónál a *Check target space* kapcsoló is nyújtja ezt az információt. (Ha az egyik panelünk a fenti típusú, akkor a menülécen a view helyett a zoom felirat látható ?!)

3.9. Link

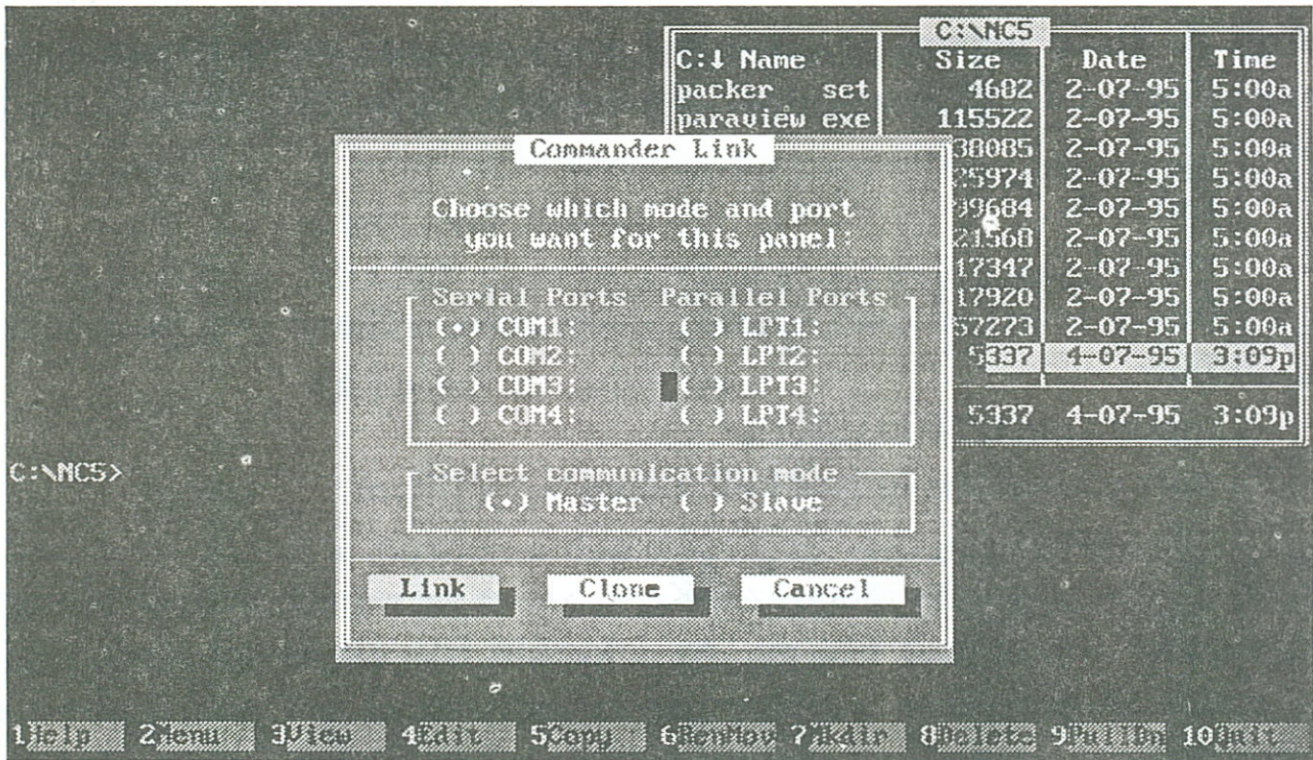
Ezzel a funkcióval lehet két összekötött gép között file-okat átküldeni. Például egy LapTop gép munkakönyvtárából a file-okat a végleges helyre, egy másik PC-be bemásoljuk. Nem kell kimenteni floppy-ra,

majd onnan bemásolni a másik gépbe. Ez főleg akkor nehézkes, ha nagy mennyiségű adatunk van, vagy például közvetlenül lehetetlen ha a LapTop-on csak kis floppy-egység (3½"-os), a másik gépen csak nagy floppy-egység (5¼"-os) van. Ehelyett a két gépet összekötjük soros (com1-com4) vagy párhuzamos (lpt1-lpt4) portokon keresztül Commander kábellel, majd mindkét gépen az NC-t, azaz ezt a funkciót használva átmásolhatjuk a kívánt adatállományokat.

(Vigyázzunk, mert ha van soros egerünk, akkor az általában a COM1-en van. Ezért nem elég csak lehúzni és a másik kábelt feltenni, hanem a mouse driver-t is ki kell iktatni, mert az 'fogja' a portot és nem fog menni a *Link*.)

Mindkét gépen töltsük be az NC-t. Mindkettőn meg kell hívni a *Link* funkciót. A sorrend bármi lehet, mindegy, hogy melyiken kezdjük. Hívjuk be például az átküldendő gépen a link-et. Ezt bármelyik panelen megtehetjük. Célszerű a gép egyik panelét a küldendő file-okat tartalmazó könyvtárra állítani, a másikon a link-et kezdeményezni. Ugyanis itt fog megjelenni a másik gép egyik könyvtára. Visszatérve a teendőkhöz, az átküldő gépen behívjuk a link-et.

A *Mode* ablakban a 'küldő' gépen válasszuk ki a *Master*-t és a megfelelő portot. A *Link* gombra egy ablakban felszólít, hogy a másik gépet állítsuk *Slave*-re. Ha a *Slave*-vel kezdtünk, akkor a másik gépet *Master*-re kell állítani. A *Waiting to connect...* azt jelzi, hogy mindaddig vár, amíg a másik gépet is link-re nem állítjuk. Ha *Cancel*-t vagy <Esc>-et nyomunk, akkor nem lesz összekötetés. Menjünk át a másik géphez, és állítsuk be a megfelelő portot és a *Mode*-ot *Slave*-re. (Természetesen, ha soros kábellel dolgozunk, akkor azt mindkét gépen soros portra kell tenni. Ugyanígy kell eljárni a párhuzamos kábellel. A párhuzamos átvitel gyorsabb.) Ha nincs semmi gond és létrejött a kapcsolat, akkor a *Slave*, azaz a fogadó gépet nem tudjuk használni. Ha a kapcsolatot meg akarjuk szakítani, akkor a *Master* gépen újra hívjuk meg *Link* funkciót. Ha a *Close Commander Link?*-re *Yes*-szel válaszolunk, akkor megszakad a kapcsolat, és mindkét gép éli külön világát.

18. ábra

A *Link:...* ablak a másik gép lemezét mutatja. Itt nemcsak a C:, de bármely meghajtót is kiválaszthatjuk. Például az <Alt><F1>-re (*Choose Link drive*) a Slave gép floppy-ja is kiválasztható.

Ha létrejött a kapcsolat, akkor ugyanúgy megy minden mintha egy gép két panelje lenne csak látható. **Bármelyikről bármelyikre másolhatunk!** Az egyik panelen kijelölt file-okat a Copy funkcióval a másikkra másolhatjuk. De nemcsak másolhatunk, hanem átmozgathatunk, bármelyik panelen törölhetünk, átnevezhetünk stb.

Clone

A fenti leírásból kiderül, hogy mindkét gépen futtatni kell a Commander-t ahhoz, hogy kapcsolatot lehessen teremteni. De ez a kapcsolat akkor is megoldható, ha csak az egyik gépen van Commander. Igaz ekkor **csak a soros portokon** lehet kapcsolódni. Amelyiken van NC, azon hívjuk be a Link funkciót, és legyen az a Master gép. A Master gépen a

Link-ben ne a Link, hanem a **Clone** gombot használjuk. Válasszuk ki a portot. A Slave gépen csak a **com1** vagy a **com2** port használható. A Slave gépen a DOS prompt-nál létrehozzuk és az NC könyvtárra váltunk:

```
md nc4
cd nc4
```

Ha a kábel a com1-re csatlakozik, akkor még a Slave gép portját is be kell állítani:

```
mode com1:2400,n,8,1,p
```

Majd a parancsbeadási helyet kell a com1-re állítani:

```
ctty com1:
```

Ezután a Master gépen jöhet az OK. A Slave gépre átkerülnek a Norton Commander (bizonyos) file-jai. Az átkerülő file-ok neveit látni fogjuk. Ha ennek vége, akkor a Slave gépen indítsuk el a Commander-t (nc <Enter>). Ezek után a megszokott módon megy a két gép közti kommunikáció, a file-ok mozgatása stb.

Megjegyzés. A Commander Link-nél használatos soros vagy párhuzamos kábel pinkiosztása az NC könyvtárában levő README.TXT fileban megtalálható. *Clone*-nál előfordulhat, hogy a program 'összeakad' a másik gépen futó share.exe programmal. Ekkor az NC a "ctty com1:" parancs helyett a "ctty aux:"-ot javasolja.

3.10. On/Off   Ctrl-Fx

Az adott panelt ki-be kapcsolhatjuk. Ezt menün kívül is bármikor megtehetjük a <Ctrl><F1>-gyel (bal panel kikapcsolása) vagy a <Ctrl><F2>-vel (jobb panel). Ha mindkét panel be van kapcsolva, akkor ha az aktívat kapcsoljuk ki, akkor a másik lesz aktív. De az is kikapcsolható, így egyik panel sem látható. Ha egy panelt bekapcsolunk, akkor az a legutolsó (vagy a paraméterfile-beli, norton.ini-beli) meghajtót, könyvtárat fogja mutatni. Természetesen ha az nem elérhető, – pl. nincs floppy az egységben – akkor hibát jelez.

Nézzük meg, hogy milyen billentyűkkel kezelhetők a panelek: .

- <Ctrl><F1> Bal panel ki- vagy bekapcsolása.
<Ctrl><F2> A jobb panel ki- vagy bekapcsolása.
<Ctrl><P> A nem aktív panel ki-be kapcsolása, bármelyik is az, akár a bal, akár a jobb.
<Ctrl><O> Mindkét panel egyidejű ki-be kapcsolása.
<Ctrl><U> A két panel cseréje. Az aktív panel marad aktív, csak éppen helyet cserélnek.

3.11. Name Ctrl-F3

Ha a menüben a *Name* mellett egy 'igen' szimbólum szerepel, akkor a panelen a file-okat, könyvtárakat név szerint rendezve látjuk. Először a könyvtárakat látjuk, majd alatta a file-okat.

3.12. Extension Ctrl-F4

Ha ezt választjuk, akkor a file-okat és a könyvtárakat is kiterjesztés szerint rendezve látjuk. Itt is először a könyvtárak, majd alatta a file-ok szerepelnek. Ha két elem kiterjesztése azonos, akkor azon belül név szerint rendezve jelennek meg.

3.13. Time Ctrl-F5

Az elemeket dátum és idő szerint rendezve látjuk. Felül az új elemeket, alul a legrégebbieket. Ha eszerint rendezünk egy panelt, akkor a frissen átírt, módosított file-ok a panelen felül szerepelnek. A könyvtárakat is a létrehozási dátum, idő szerint rendezzi, de ezek szintén a panel tetején szerepelnek egy külön csoportban.

3.14. Size Ctrl-F6

Méret szerint rendezzi a file-okat. A könyvtárak maradnak a panel felső részén, név szerint rendezve, de a file-ok a byte-szám szerint csökkenő sorban láthatók. Az azonos méretűeket név szerint rendezzi, akárcsak a könyvtárakat.

3.15. Unsorted   Ctrl-F7

Rendezetlen kiírási mód. Vagyis a panelen az elemek ugyanolyan sorrendben követik egymást, – file-ok és könyvtárak vegyesen – ahogy azok bejegyzésre kerültek az adott könyvtárba, és ahogy a DOS dir parancs is kilistázza. Csak annyi a különbség, hogy ha a *Commands* menü *Configuration/Panel Options/Show hidden files* kapcsolóját bekapcsoltuk, akkor a rejtett file-okat is látjuk, a megfelelő helyen. (A *Norton Utilities*-ben a *Directory Sort* programmal különböző szempontok szerint rendezni lehet egy könyvtár bejegyzéseit, majd azt a lemezre visszaírni. Ekkor az NC-ben az *Unsorted* funkció ennek megfelelően – valami szerint rendezve – fogja kiírni a könyvtár elemeit.)

3.16. Re-read

Újraolvassa az aktív, a bal vagy a jobb panel könyvtárát. Hasznos lehet floppy-használtnál, amikor egy másik floppy-t tettünk az egységbe, és ezt szeretnénk látni. Ezt úgy is elérhetjük, hogy a *Drive...* funkcióval (<Alt><F1> vagy <Alt><F2>) ugyanazt az egységet újra kiválasztjuk. De akkor is újra kell olvastatni – például egy winchesteren – a könyvtárát, hogy az NC a valóságnak megfelelően lássa, ha például egy rezidens program file-okat készített vagy törölt. Az aktív panel könyvtárának újraolvasása a <Ctrl><R>-rel is elérhető. (Sajnos e funkció arra nem jó, hogy a *treeinfo.ncd* könyvtárfa struktúrát tároló file újra felépüljön. Ehhez a *Commands/NCD tree* funkcióban az <F2> *ReScan*-t kell használni.)

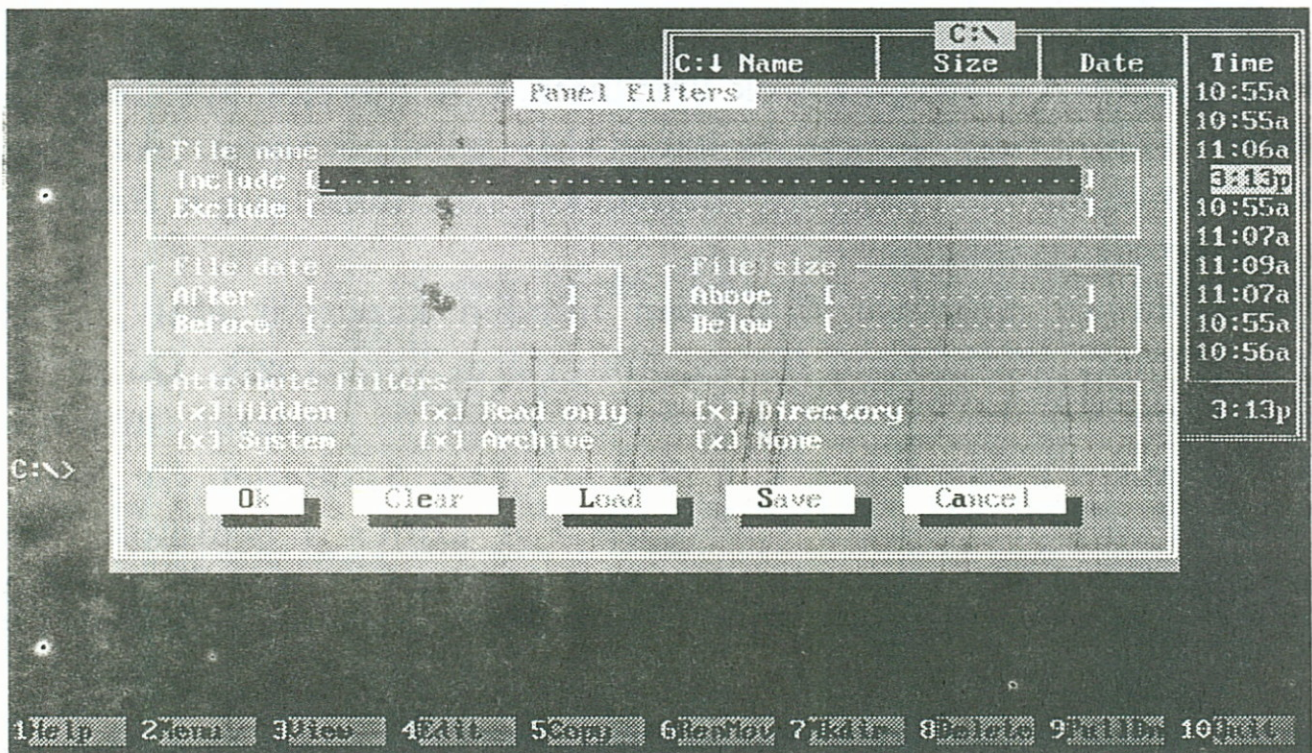
3.17. Filter...

Egy panelen megjelenő elemeket szűrőfeltételekkel is szabályozhatjuk. Megmondhatjuk, hogy mely file-okat, könyvtárakat akarjuk csak látni. Természetesen, ha bizonyos file-okat nem látunk, attól még azokat lehet

használni. Például ha nem látunk programokat, de egy létező nevét begépeljük a parancssorba, az futni fog.

De nemcsak erre szolgál a szűrő, és ez egy új, jó szolgáltatás az NC 5.0-ban. Számos, a kijelölt file-okkal, könyvtárakkal végrehajtandó **funkciónál** szerepel egy **Filters kapcsoló és gomb**, amellyel az adott művelet csak a szűrőnek megfelelő elemkre hajtja végre, nem pedig az adott esetben mind kijelölt file-lal, könyvtárral. Például kijelöljük egy könyvtár minden file-ját másolásra, a szűrőnk be van állítva csak programokra (.com, .exe, .bat, .dll, stb.), akkor ha a másolásnál bekapcsoljuk a *Filters*-t, akkor csak ezeket másolja. A szűrőt még másolás előtt átállíthatjuk, módosíthatjuk a *Filters* gombbal. **Szűrő alkalmazható** másolásnál, átnevezésnél vagy átmozgatásnál, törlésnél, tömörítésnél vagy kibontásnál, attribútum állításnál.

Ezek után nézzük a szűrőfeltételeket, elég bőségesek.

19. ábra

A **File name** részbe a file-specifikációkat kell megadni. Az *Include*-ba azokat, amelyeket ki akarunk választani, míg az *Exclude* rovatba azokat, amelyek ne legyenek benne a fentiekben. Például az include-ba írhatunk "*.*" -ot, vagyis minden file-t. Ez önmagában még nem is szűrő, hiszen semmit sem szűkít. De ha az exclude-ba például "*.exe *.com *.bat" -ot adunk meg, akkor kizártuk a programokat, azaz a szűrő minden nem-program jellegű file.

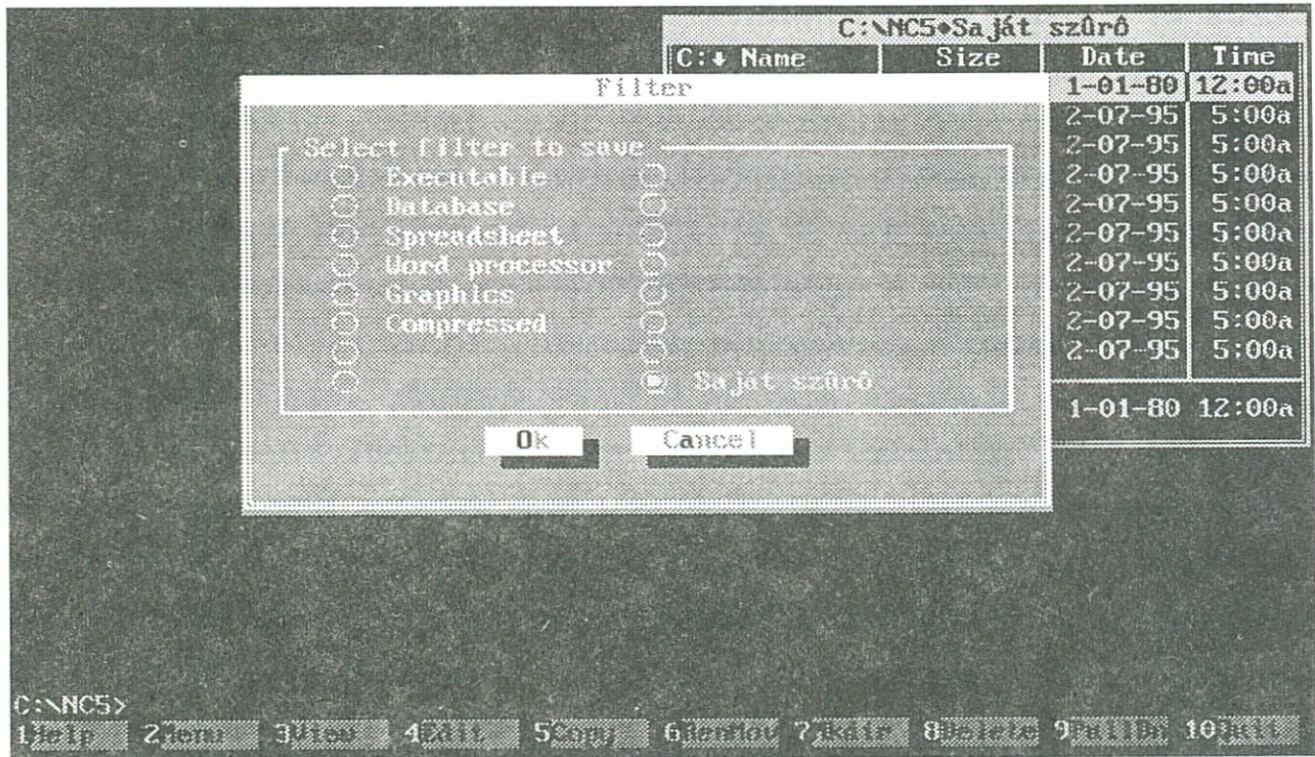
A **File date** részben tovább szűkíthetjük a file-ok sorát a keletkezési dátum alapján. Az *After* részbe dátumot (és elhagyhatóan időt) kell beírni. Csak az ennél újabb file-okat (keletkezési idejük nagyobb a megadottnál) fogja kijelölni. A dátumot és időt "hh/nn/éé óó:pp" formában lehet megadni. Az időt írhatjuk 24 órás formában (pl. 15:00) vagy 12 órásban napszak (AM de., PM du.) megjelöléssel (pl. 3:00PM). Ugyanilyen szintaktikával a *Before*-ba a megadott dátum/időnél régebbi file-okra szűrhetünk.

A **File size** részbe mérethatárok kerülhetnek. A méretet byte-ban, kilobyte-ban (xK) vagy megabyte-ban (xM) adhatjuk meg. Az *Above* részben a megadottnál nagyobb méretűekre szűkítünk, míg a *Below*-ban a megadottnál kisebbekre.

Alapesetben az *Attribute filters*-ben minden kapcsoló aktív, azaz a szűrés bármely attribútumú file-ra, könyvtárra vonatkozik. De például, ha azt szeretnénk, ha a szűrés ne érintse a rejtett és rendszer attribútumú file-okat, akkor a kapcsoljuk ki a *Hidden*-t és a *System*-et. (A *None* az attribútum nélküli file-okra vonatkozik.) A szűrés a beállított részek mindegyikét teljesíti, azaz az egyes rovatok között logikai ÉS kapcsolat van.

Nézzük a gombokat. Ezek az <Alt>+kiemelt betű kombinációval is elérhetőek. **Ok**-ra kész vagyunk a beállításokkal és kilépünk. A **Clear**-re azonnal kilép és minden rovatot töröl, azaz minden file látható lesz, nincs szűrés. **Load**-ra előre beállított file-csoportok (file-specifikációk) közül választhatunk. Ezeekt betoldja a *Include* mezőbe, ami után mi

még egyéb beállításokat is végezhetünk. Alap esetben a file-csoportok a következők:

20. ábra

- Executable* A végrehajtható file-okat (DOS és Windows) jelenti.
- Database* Adatbázis file-ok. A következő kiterjesztésűeket jelenti: *.dbf, *.rbf, *.rxd, *.dtf, *.wdb, *.db, *.dtf.
- Spreadsheet* A különböző táblázatkezelők file-jainak kiválasztása.
- Word processor* Szövegszerkesztők file-jai: *.doc, *.txt, *.wps, *.wri, stb.
- Graphics* Grafikus képfájlok: *.bmp, *.wmf, *.pic, *.wpg, *.wpb, *.tif, *.ico, *.pcx, stb.
- Compressed* Tömörített állományok kiválasztása. Az ezeknek megfelelő file-kiterjesztések: *.lzh, *.zoo, *.zip, *.arj, *.pak, *.arc.

Itt még üres rovatok is szerepelnek, amelybe saját, névvel ellátot szűrő adható meg. Erre szolgál a **Save** gomb. Mielőtt ezt használnánk, végezzük el a szűrő beállításokat (file-specifikációk, dátumok, méretek, attribútumok), majd <Alt><S>-re (Save) a *Load* ablaknak megfelelő ablak jelenik meg. Válasszunk ki egy üres helyet, szóközzel jelöljük meg, majd az Ok-gombra meg kell adnunk a beállítás nevét. Meglévő, névvel rendelkező pontra is tehetjük a beállításokat, de ekkor az előzőek elvesznek. (Ha a szűrőt panelbeli kiíráshoz használjuk, akkor a megadott név a panel fejlécében is szerepel, látható.) Ezzel végeztünk is, és a legközelebbi *Load*-ra már ez is kiválasztható lesz. A saját szűrők beállításait az NC az előző verzióbeli nc.cfg file helyett az NC.FIL-ben tárolja, ami nem egy text típusú file, így magyarázata nem egyértelmű. A beállítás csak akkor érvényes, ha az OK gombbal lépünk ki a funkcióból. A <Shift><F9> *Save setup*-pal el is menthető ez a beállítás. A **Cancel** gombbal vagy az <Esc>-pel a szűrő változtatása nélkül lépünk ki a funkcióból.

3.18. Drive...   Alt-Fx

Meghajtóváltásra szolgáló funkció. Nem kell a promptnál például az "A:<Enter>"-t megadni, hanem az <Alt><F1>, <A> után a bal panelen az A:-ban levő floppy könyvtára lesz látható. Az <Alt><F2>-vel a jobb oldali panelre lehet más meghajtót varázsolni. Ha a megadott betűnek megfelelő meghajtó nincs vagy nem elérhető, akkor hibát jelez. Ekkor az *Error* párbeszédablakban a betű átírható, másik meghajtót lehet kiválasztani vagy csak <Enter>-rel újra próbálkozni. A nem elérhető meghajtót nem fogadja el(, ellentétben az előző verzióval).

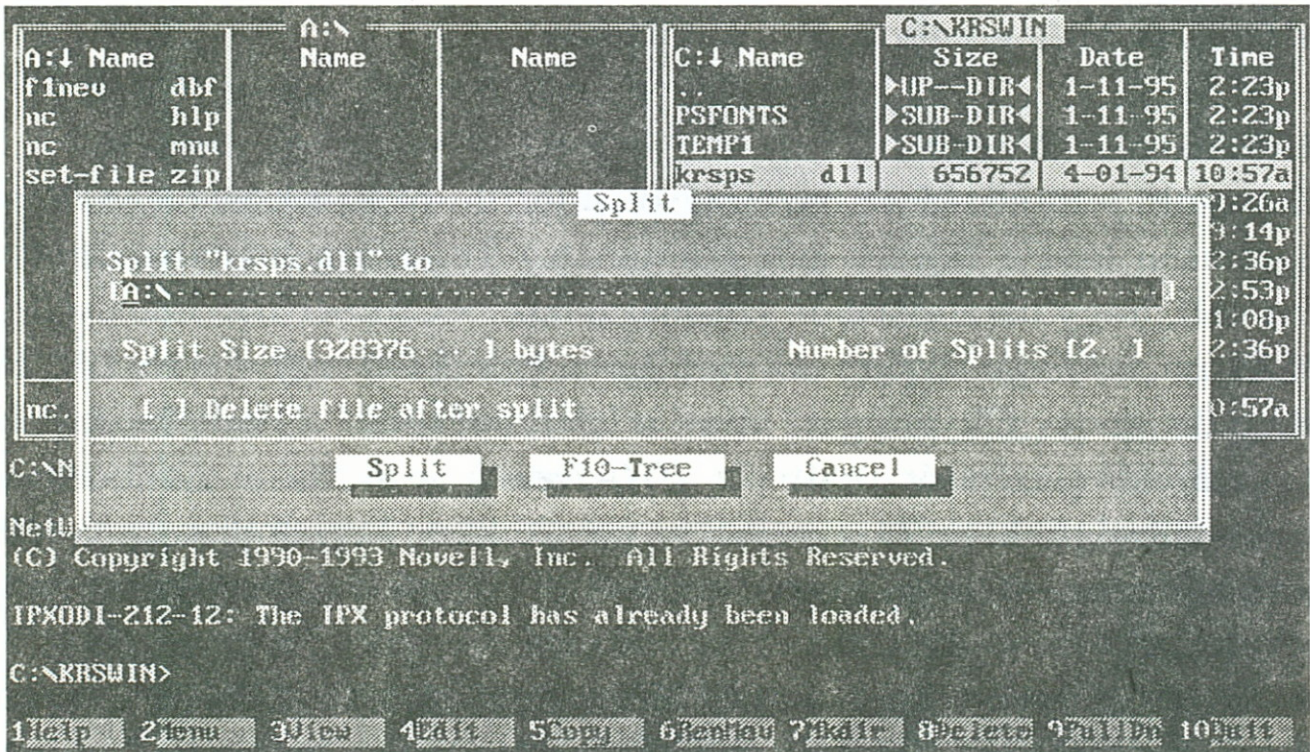
4. fejezet

A Files menü

Az első nyolc funkció (F1 – F8) ugyanaz, mint ami a menülécen is szerepel. Ezeket innen, a Files menüből is hívhatjuk. A részletes leírásukat lásd "A menüléc funkciói" részben.

4.1. Split/Merge Ctrl-F10

Ez egy új funkció, amivel file-t lehet darabolni (split), illetve file-okat összemásolni (merge). Erre elég gyakran szükség van, például ha file-okat akarunk egyik gépről a másikra 'átmenteni'.

21. ábra

Darabolás, split.

Álljunk rá a panelen a darabolandó file-ra. E funkcióra egy *Split* ablak jelenik meg. A Split "file-név" to utáni mezőbe a keletkező file-ok nevét és helyét lehet megadni. A file-nevet kiterjesztés nélkül. Az új kiterjesztések 001, 002, stb. lesznek. Útvonal is megadható. Ezt segítő, az *F10-Tree* gombra egy *Choose dir.* ablak jelenik meg. Ebben ki lehet választani az aktuális meghajtónak azt a könyvtárát, amelybe kerülnek a részek. Kurzormozgató billentyűkkel mozoghatunk, vagy a *Speed search* részbe a keresett könyvtár kezdőbetűit írva arra lép. <Enter>-rel kilépve az útvonal kitöltődik. (Ha a másik panel is be van kapcsolva, akkor az ottani aktuális könyvtárba másolja a darabokat. Ha file-nevet nem adunk meg, akkor az eredeti név megmarad.)

A *Split Size* mezőbe a keletkező darabok byte-ban megadott méretét, a *Number of Splits*-be a darabszámot lehet megadni. Természetesen, nekünk – igényeinktől függően – elég csak az egyiket megadni, mert ez meghatározza a másikat. Ha a darabolandó file-ra már nincs szükségünk, akkor kapcsoljuk be a *Delete file after split*-et, a művelet után a file törlődik. A *Split* gombra indul a művelet.

Összemásolás, Merge.

Válasszuk, jelöljük ki az összemásolandó file-okat. (A file kijelöléseket részletesen lásd e fejezet 4.3. pontjában.) Tetszőleges file-ok lehetnek, nem kell, hogy darabolásból 'származzanak'. <Ctrl><F10> után, a *Merge* ablakban a *Merge x files to* mezőbe a keletkező egy darab file nevét adhatjuk meg. Ugyanúgy, mint a darabolásnál a keletkezési hely, könyvtár kiválasztását segíti az *F10-Tree* gomb. Ha a darabokra már nincs szükségünk az összemásolás után, akkor kapcsoljuk be a *Delete Split segments*-et, hogy azokat törölje az NC. A *Merge* gombra indul a művelet.

4.2. File attributes

Egy vagy több file attribútumának módosítására szolgál e funkció. Sőt, akár több könyvtár file-jának az attribútuma is átállítható. Egyedi file

attribútumának módosításakor látható, hogy jelenleg milyen beállítások 'élnek' ([x]). A szóközzel állítsuk be a kapcsolókat megfelelőre, majd a *Set* gombbal (<Alt><S>) rögzítsük. Ha több file-t vagy könyvtárat kijelöltünk, akkor a következőképpen kell eljárni. A párbeszéd ablakban minden attribútumhoz két kapcsoló tartozik. Egy *Set* (bekapcsolás) és egy *Clear* (törlés). A *Set*-ben megadott attribútumokat minden egyes file-nál beállítja, míg a *Clear*-ben megadott attribútumokat törli azon file-oknál, ahol ez be volt kapcsolva. Ha bekapcsoljuk az *Include subdirectories*-t, akkor a kijelölt könyvtárak alkönyvtárainak a file-jait is bevonja a műveletbe. Ha a *Use filters*-t kapcsoljuk be, akkor a korábban beállított, érvényben levő file szűrő lép működésbe. Ez azt jelenti, hogy a kijelölt file-ok közül csak azok attribútumát módosítja, amelyek megfelelnek a szűrőnek. Lehetőség van még a funkció indítása előtt szűrőt változtatni, beállítani a *Filters* (<Alt><F>) gombbal. (Ha ezt tettük, akkor a *Use filters* magától bekapcsol. Részletes leírást a szűrőről lásd a "Left és Right menü" fejezetben a *Filter* funkciónál. <Esc>-pel vagy a *Cancel* gombbal kilépünk a funkcióból.

4.3.	Select group	Gray +
	Deselect group	Gray -
	Invert selection	Gray *
	Restore selection	

A <Szürke +> billentyűvel egy megadott file-specifikációnak megfelelő file-ok kijelölhetők különböző műveletek számára. Ugyanaz a funkció innen, a *Files* menüből is hívható. A <Szürke -> billentyűvel vagy az *Deselect group* funkcióval bizonyos file-ok kijelöléseit megszüntethetjük. Mindkét funkciónál a DOS-nál is használatos file-specifikációkat (*, ?) kell megadni. Nagyon hasznos az *Invert selection* (<Szürke *>), amellyel a kijelölt és a ki nem jelölt file-ok felcserélhetők. A *Restore selection* funkcióval egy régebbi kijelölés visszaállítható, hogy az adott file-okkal egy újabb műveletet végezhesünk el. Ide kapcsolódik a *Commands/Configuration* rész, amelyben beállítható, hogy a kijelölések könyvtárakra is vonatkozzanak vagy sem (*Select directories* kapcsoló).

Egyedi kijelölés ki- vagy bekapcsolására használható még az <Ins> billentyű is.

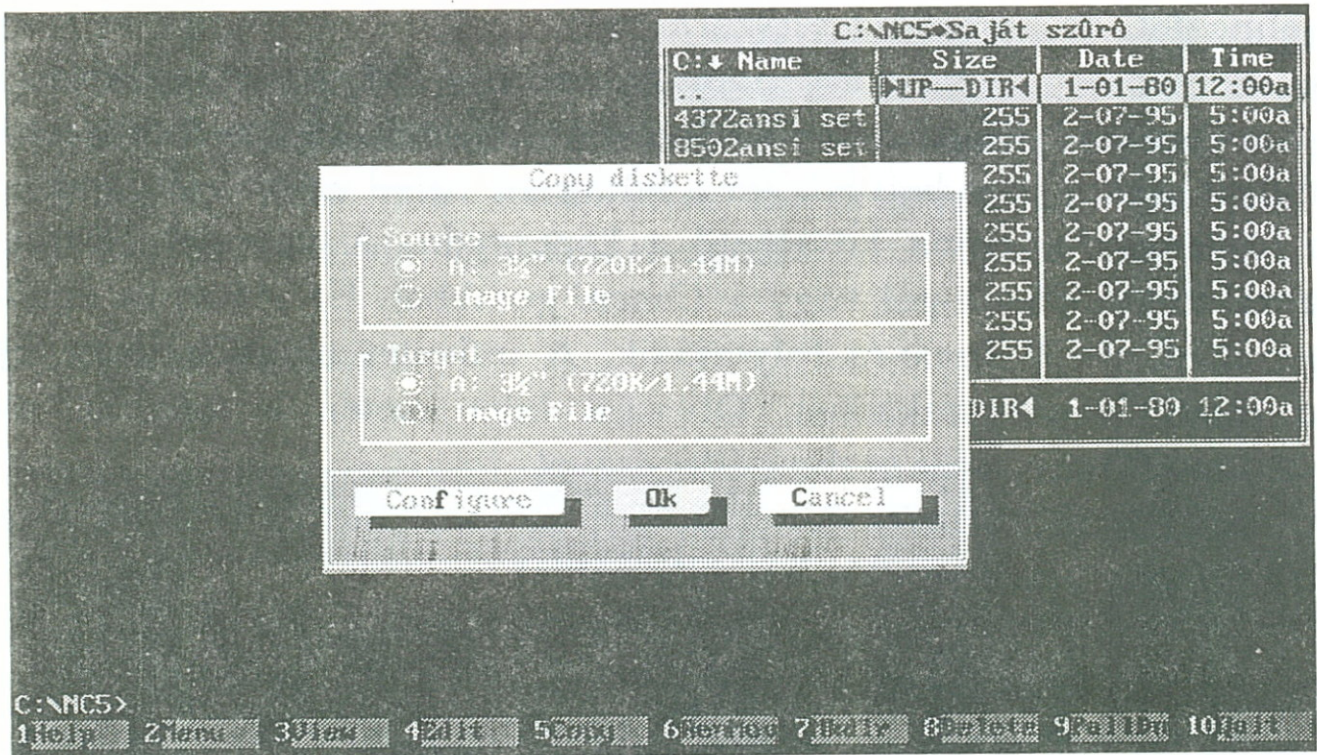
4.4. Quit F10

Ugyanaz, mint a menülécen is szereplő *Quit* funkció. *Yes* (jóváhagyás) után kilép a *Norton Commander*-ből. A jóváhagyás kikapcsolható az *Commands* menü *Configuration/Confirmation* részében. Ha be volt kapcsolva a konfigurációs részben az *Auto save setup*, akkor az NC menti a beállításait. Ha nem, akkor mi is menthetjük ezeket a <Shift><F9>-cel.

5. fejezet

A Disk menü

5.1. Copy diskette...

22. ábra

Ez a szolgáltatás floppy-k duplikálására szolgál. Egy lemezről, egyszeri és egy menetben történő beolvasás után akárhány másolat készíthető. Természetesen csak azon méretű, kapacitású lemezeket lehet egy művelet során használni. Lemezről készíthető egy úgynevezett *image* file is, amelyet később, akár másik gépen is, e funkcióval lemezre írhatunk. Ezzel ugyanolyan duplikátum készíthető, mint a lemez-lemez művelet során.

Hívjuk meg a funkciót. Attól függően, hogy hány floppy-egységünk van, a *Source*-ban (input rész) és a *Target*-ben (output rész) 2- vagy 3-állású kapcsolónk van. Az *Image File* választásakor a már említett image, bittérkép készül, vagy arról másol a lemezre, attól függően, hogy azt az input vagy az output résznél választottuk ki.

Lemezről lemezre

Az input részben válasszunk egységet. Ugyanazt válasszuk az output (target) részben is. Ha másikat választunk, akkor az *Ok* után erre figyelmeztet, és mehetünk vissza a beállításokhoz. A duplikálási – itt nem szerencsés a "másolási" szót használni – folyamat kezdetén, az input lemez beolvasása után ellenőrzések történnek. Ha az output lemez nem üres, akkor jóvá kell hagyni a felülírást. Mind az olvasás, mind az írás folyamata nyomon követhető a képernyőn. A művelet bármikor megszakítható <Esc>-pel vagy a *Cancel* gombbal. Ez *Abort*-ra tényleg megszakad, de *Resume*-ra folytatódik. A művelet olvasási vagy írási hiba miatt is megszakadhat. Olvasási hiba esetén a művelet még folytatható (Ok) a hibás szektor átlépésével.

A sikeres duplikálás után még akárhány output lemez előállítható, ha a *Copy Another* kérdésre <Y>-nal válaszolunk.

Lemezről file-ba és fordítva

Az input legyen lemez, az output pedig (*Image*) file. *Ok* után, még az input lemez bekérése előtt meg kell adnunk a file helyét és nevét. A *Select File* ablakban a *File* mezőbe gépeljük be a file-nevet. Ajánlott kiterjesztés az "img". A *Path* részben az aktuális könyvtár szerepel. Ide kerül a file, hacsak a *Directories* dobozban másik helyet, meghajtót és könyvtárat nem választunk. Itt most nincs szükség a *Files* dobozra.

Ha file-t akarjuk egy megfelelő kapacitású lemezre tenni, akkor ne egyszerű másolást végezzünk, mert az csak az adatterületre ír, így nem lesz jó duplikátum! Használjuk ismét e funkciót, az input az *Image File*, az output a megfelelő egység. Az ilyenkor jelentkező *Select Files* ablakban keressük meg a file-t a *Directories* és a *Files* dobozokat hasz-

nálva. Ilyenkor a sikeres művelet végén a file-ból szintén lehet több lemezt előállítani (*Copy Another* = <Y>).

Configure gomb *Skip Bad Sectors*

Ha bekapcsoljuk, akkor az output lemezen a hibás szektorokra nem másol rá. (Formázással általában eltüntethetők a hibás szektorok, ha mégsem, akkor használjunk másik lemezt.)

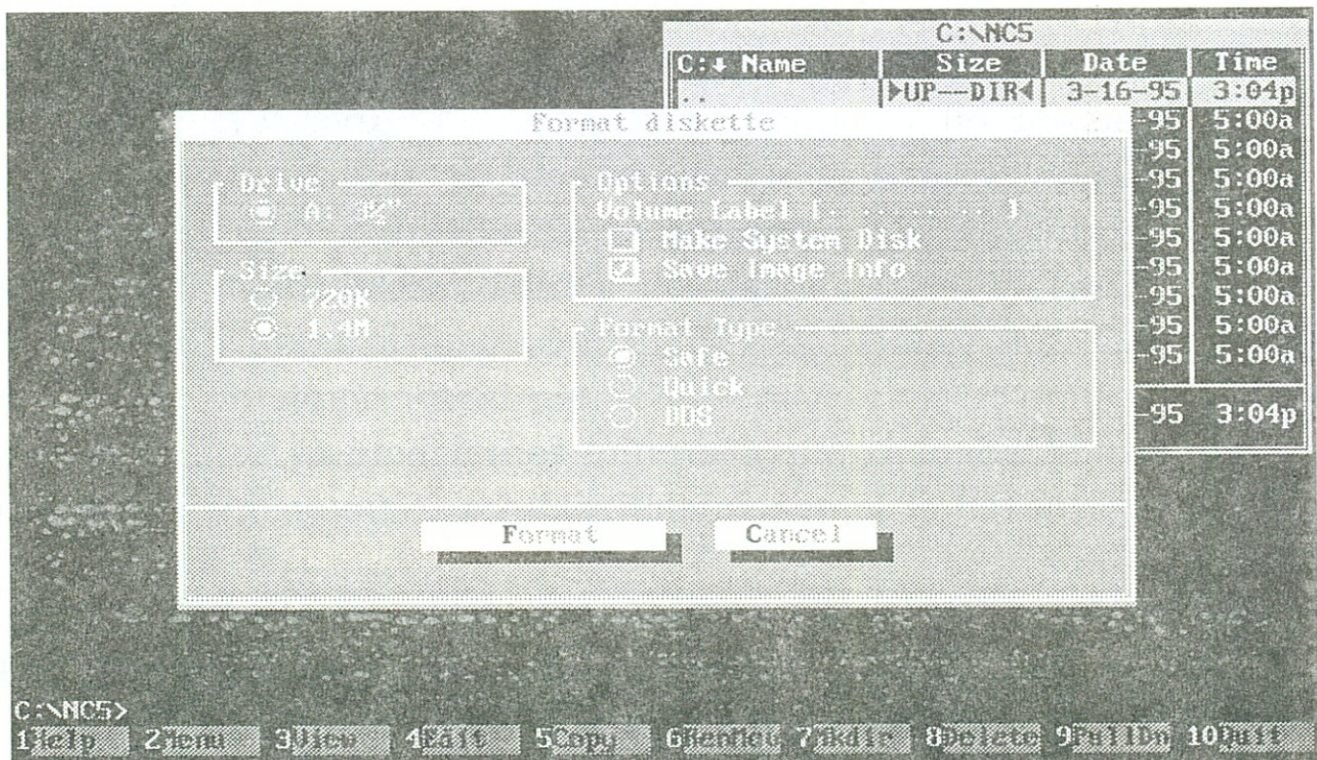
Verify during Copy *Always format Target*

Írásellenőrzési kapcsoló.

Mielőtt az output lemezre írna, formázza azt.

Ha bekapcsoljuk a két utóbbit, akkor azok bekapcsolva maradnak a következő duplikálásnál is, viszont a *Skip Bad Sectors*-t mindig be kell kapcsolnunk, mert ezt kikapcsolja a program. A beállításokat természetesen a művelet előtt kell elvégezni.

5.2. Format diskette...

23. ábra

Floppy formázási funkció. A *Drive* részben a használható egységek szerepelnek, míg a *Size*-ban a kiválasztott egységtől függő formázási méretek. A *Volume Label*-be címke adható meg. Ha bekapcsoljuk a *Make System Disk*-et, akkor töltő (boot-)lemez készül, azaz a *command.com* és a két rejtett rendszer-file is a lemezre kerül. (Verziószáma a pillanatnyilag betöltött rendszerével lesz azonos.) Ha a *Save Image Info*-t kapcsoljuk be, akkor még a formázás előtt a rendszert – a boot-ot, a FAT-táblát és a root-ot – lementi erre a lemezre az *IMAGE.DAT* file-ba. Ugyanis, ha *Safe* vagy *Quick* formázási módot választunk a *Format Type* dobozban, akkor csak a floppy rendszerterületét írja felül, ezért az adatterületen érintetlen marad az *image.dat* file és a többi adat. Ebből pedig, például a *Norton Utilities*-beli *UnFormat* programmal helyreállítható a floppy eredeti tartalma. A formázási módok a következők:

- Safe* Biztonsági formázás. Csak akkor használható, ha ugyanolyan méretet állítottunk be a *Size* részben, mint amilyen jelenleg is a lemez. Vagyis nem lehet, például egy 1.4 Mb-osnak formázott floppy-t 720 Kb-osra formázni *Safe* módban(, hiszen ekkor más a rendszerterület mérete). Formázatlan lemez esetén sem használható e mód. A program saját formázási algoritmust használ, ellenőrzi a lemez minőségét (surface teszt), megjelöli a hibás szektorokat, megpróbálja újraformázni a hibás sávokat és megírja az *image.dat* file-t.
- Quick* Gyors formázási mód. Szintén biztonságos, de szintén csak az előzővel azonos méretűre formázható és nem használható formázatlan lemez inicializálására. Szintén gyárt *image.dat* file-t.
- DOS* Inicializálja mind a rendszerterületet, mind az adatterületet. A floppy előző tartalma elvész. Ha ezt választjuk, akkor automatikusan kikapcsolja a *Save Image Info*-t.

A *Format* gombbal indítható a művelet. Ha a floppy nem üres, akkor kilistázza a file-neveket és jóvá kell hagyni a formázást. Hibaüzenetet

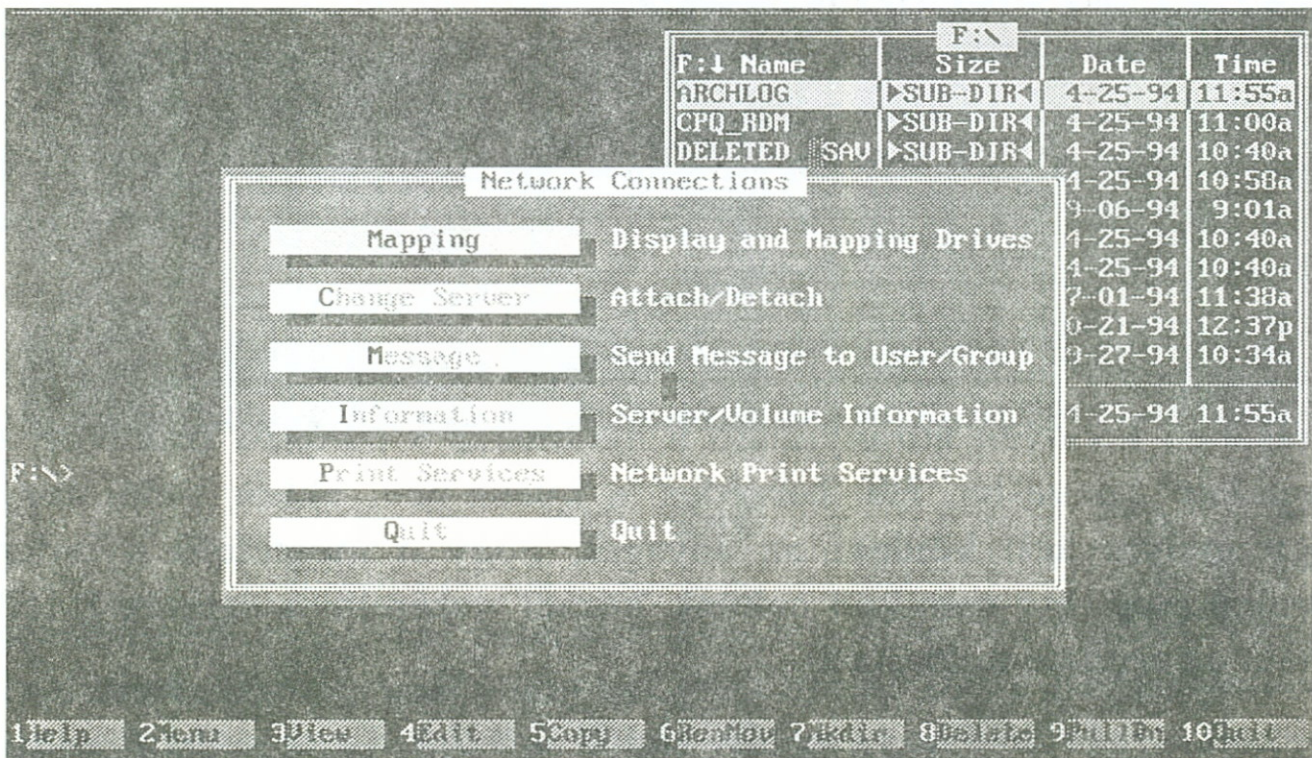
kapunk, ha be van kapcsolva a lemez írásvédője (write-protected). A folyamatot mutató ablakban látható az inicializálás haladása, a beállítások, a művelet becsült (estimated) és eddig eltelt (elapsed) ideje, valamint a *System Space* és a *Bad Space* részek, amelyek a rendszer és a hibás lemezz részek által elfoglalt területet mutatja. Igaz, ezeket csak akkor tölti ki, ha végzett.

A formázás megszakítható <Esc>-vel vagy egérekattintással.

5.3. Label disk...

Az aktuális meghajtó (11 karakternyi) címkéje írható meg, vagy át. Az aktuális meghajtóét, ami annyit jelent, hogy ha floppy-t akarunk címkézni, akkor azt be kell 'tölteni' az egyik panelbe és aktívvá kell tenni, mielőtt használjuk e funkciót. A *Label for drive X:* mezőben látható a régi címke, ha van. Ezt kell átírnunk.

5.4. Network utilities... Shift-F2

24. ábra

Teljesen új szolgáltatás a *Norton Commander*-ben. Megkönnyíti és gyorsabbá teszi a hálózathoz való kapcsolódást, illetve bizonyos alapműveleteket pillanatok alatt elvégezhetünk a Commander-ből. Ezek a szolgáltatások (Novell) *Netware* 3.x és 4.x -ben használatosak. Természetesen nekünk kell kapcsolódnunk a Novell Server-hez például az *ipx*-el és *netx*-el. Belépni (*login*) már nem kötelező, azt az NC-ből is megtehetjük. De ezt meg kell gondolni, mivel ha nem login-nel léptünk be, akkor nem fut le – az általában mindenhol használatos – *login script*, azaz bizonyos beállítások, például a *search map*-ek (keresési helyek) nincsenek. Ez pedig bizonyos kellemetlenséggel járhat később, mert nem érünk el közvetlenül akár saját programokat, akár Novell-belieket (a *public* könyvtárban). Tehát célszerű *login*-nel belépni, és utána igazán élvezni lehet az NC nyújtotta könnyítéseket:

Change Server

Láthatók mindazon server-ek, amelyek a hálózaton elérhetők. Néhány billentyűleütés után akár több server-hez is beléphetünk vagy megszakíthatjuk a már meglévő kapcsolato(ka)t.

Mapping

Logikai meghajtókat készíthetünk úgy, hogy nem kell tudnunk 'fejből', hogy melyik kötet, könyvtár áll rendelkezésre, hiszen minden látható, kiválasztható.

Print Services

E részben könnyen átírányítható a nyomtatás a hálózati printerre, egy megadott '*queue*'-ba. Ha 'beszédes' a queue-név, akkor tudni fogjuk, hogy melyre kell küldeni az anyagot, hogy a megfelelő nyomtatón jelenjen meg. Így nem kell nekünk 'kézzel' vezérelni a *capture*-t, fejben tartani az argumentumait stb.

Message

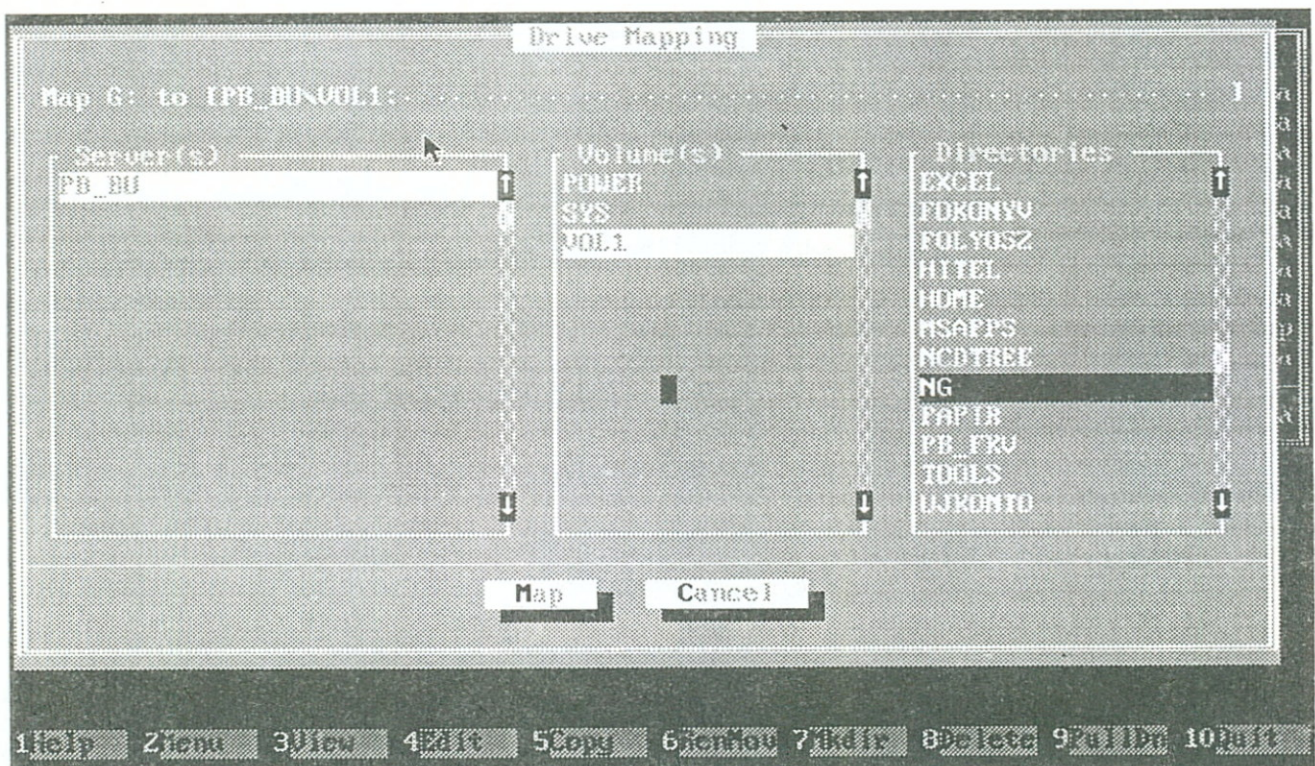
Üzeneteket küldhetünk felhasználóknak (*user*-eknek) vagy egy csoport *user*-einek. Itt láthatók a 'bent lévő' *user*-ek, a csoport egyedei stb.

Information

Nem elhanyagolható az NC halózati információ-szolgáltatása sem. Azon server-ekről is kaphatunk információt, amelyekhez be sem léptünk, csak elérhetőek. A bő adatmennyiséget kiegészíti egy figyelmeztető (*alarm*) szolgáltatás, amellyel rendszeres üzenet küldhető egy user-nek (hálózati felügyelőnek), ha egy köteten a lemezterület vagy a bejegyzések (könyvtárak) száma vészesen változik.

Következzen a részletes ismertetés.

5.4.1. Mapping

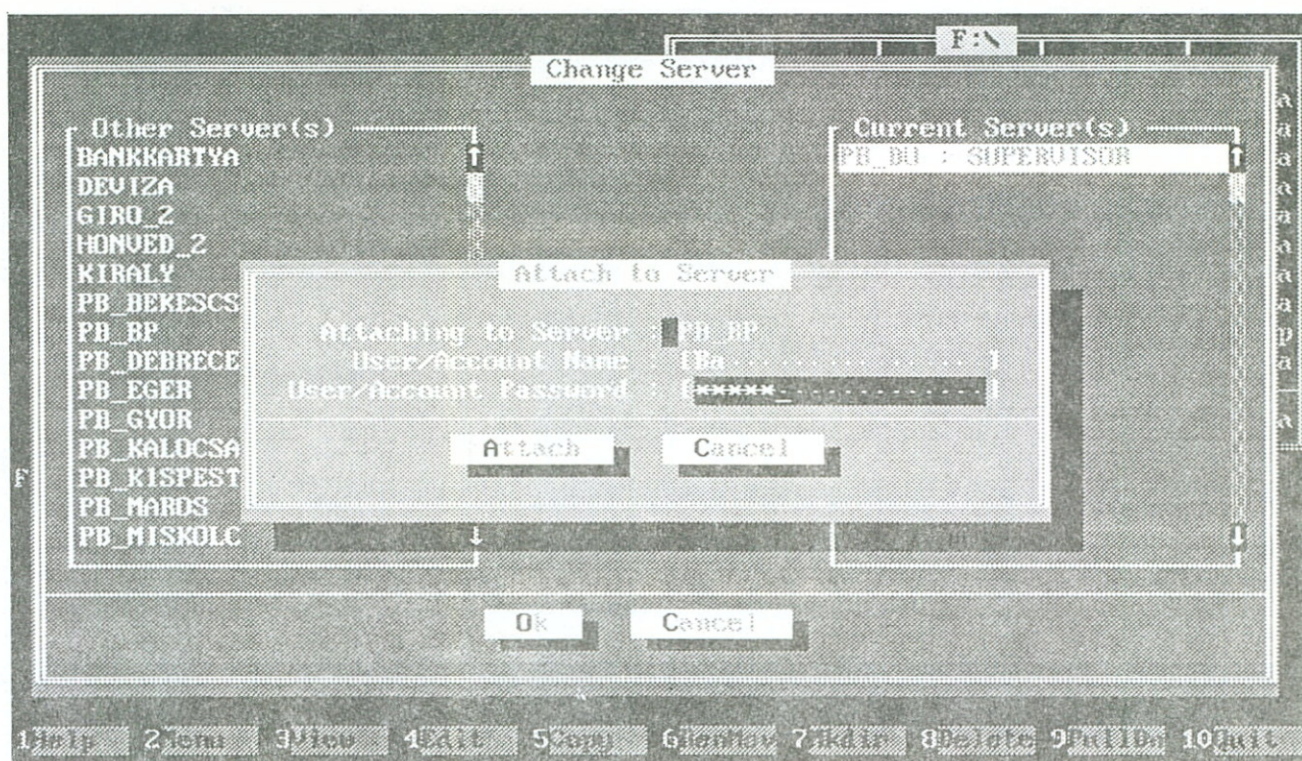

25. ábra

Tételezzük fel, hogy már beléptünk egy server-be, akár az NC *Change Server* funkciójával, akár login-nel. A *Current Drive Mappings*-ben a jelenlegi logikai meghajtóinkat látjuk. A *Done* gombbal vagy <Esc>-vel kiléphetünk, a *Change Server*-rel beléphetünk egy másik server-be. Részletesen lásd a következő pontnál. Egy meglévő hozzárendelés az

Unmap gombbal (<Alt><U>) törölhető. Hacsak azért tennénk ezt, hogy erre a betűre egy új meghajtót 'akasszunk', akkor használhatjuk azonnal a *Map*-et, úgysis megkérdi, hogy valóban ezt akarjuk (... remap network device X:). Jóváhagyás után kell az új meghajtót definiálni. A "Map X: to" mezőbe közvetlenül is gépelhetünk, na de miért tennénk ilyet, hiszen a *Server(s)* dobozból server-t, a *Volume(s)*-ből kötetet, míg a *Directories*-ből a megfelelő könyvtárat választhatjuk ki. <Enter> vagy *Map* után kész a hozzárendelés.

5.4.2. Change Server

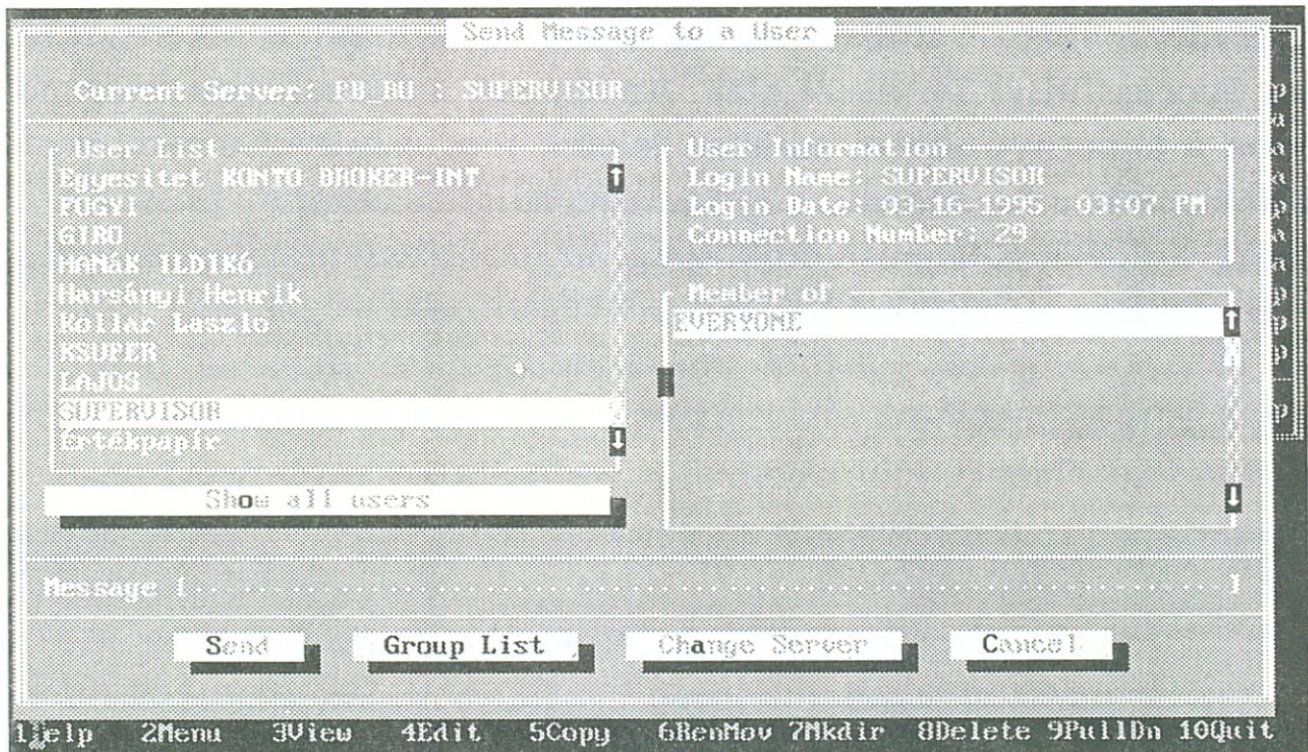

26. ábra

E funkcióval léphetünk be server-ekbe. Ha server-ek elérhetőek a hálón, már betöltöttük a megfelelő programokat, akkor a *Change Server* ablakban az *Other Server(s)* dobozból választhatunk. A belépés az *Attach* gombbal (<Alt><A>) történik. Meg kell adnunk a *User/Account Name*-ben a login nevet, majd a jelszót (*password*). Újbóli *Attach*-re

megjelenik "server-név:login-név" a *Current Server(s)* dobozban. Ha ki akarunk jelentkezni valamelyik server-ről, akkor e dobozban jelöljük ki, álljunk rá, majd nyomjuk meg a *Detach* gombot.

5.4.3. Message

27. ábra

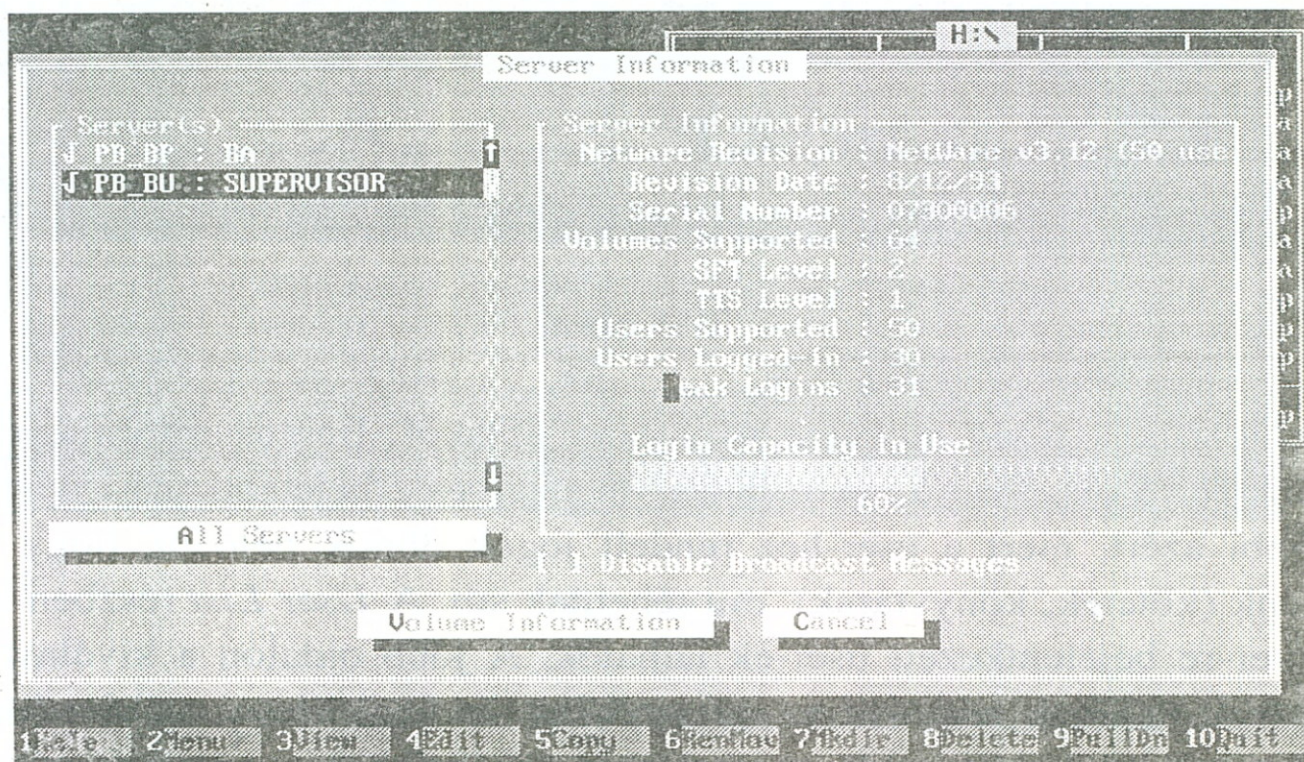
Elemezzük a *Send message to a User* ablakot. Fontos információ az ablak felső részében az aktuális server neve és a bejelentkezési név. Ez utóbbi azért, mert a user-hez rendelt jogok döntenek például, hogy mit látunk (kötetek, könyvtárak), mit tehetünk stb. A *User List* részben az a server-re bejelentkezett user-ek láthatók. A jobb oldalon a kiválasztott user-ről találunk adatokat az információs részben, illetve a *Member of* dobozban azon csoportok szerepelnek, amelyekhez a user tartozik. A *Show all users* gombra az NC megmutatja, felsorolja az összes login-nevet. Ezután a *Show all users* gomb helyett a *Show only logged-in* látható, amivel visszaválthatunk a bejelentkezettekre.

A *Group List* gombra a user-lista helyét a csoportlista váltja fel. A csoportokon lépkedve a jobb oldalon a user-listában a csoporthoz tartozók jelennek meg. A *Group List* gomb helyett a *User List* látható, amivel visszaválthatunk a user-ekre. A *Change Server*-rel server-t válthatunk. Lásd az előző pontot.

Ha kiválasztottuk a user-t vagy egy csoportot, akkor a *Message* mezőbe gépeljük be az üzenetet és nyomjuk meg a *Send* (küld) gombot. Még megkérdezi, hogy valóban üzeni akarunk-e, majd a sikeres küldést (sent successfully) is visszajelzi. Az üzenet a Novell-ben megszokott módon a képernyő utolsó sorában jelenik meg, amit <Ctrl><Enter>-rel kell letörölnie a fogadónak, hogy tovább dolgozhasson.

Üzenet küldéshez kapcsolódik még az *Information* részben tárgyalt figyelmeztetés (alarm) kiküldése.

5.4.4. Information

28. ábra

Adatszolgáltatás a server-ekről. A Server(s) dobozban azok a helyek látszanak, ahová beléptünk. De az *All Servers* gombbal az összes server-t felsorolja, amit fizikailag elér. Az *All Servers* gomb helyén ekkor az *Attached Servers only* gomb jelenik meg, amellyel visszaválthatunk azokra, amelyekre beléptünk. A kiválasztott server adatai a jobb oldali *Server Information*-ben látható. Ebben, többek között fontos adat a Netware verziószáma (*Revision*), sorozat száma, a maximális user-szám (*users supported*), illetve a bejelentkezettek (*logged-in*) száma.

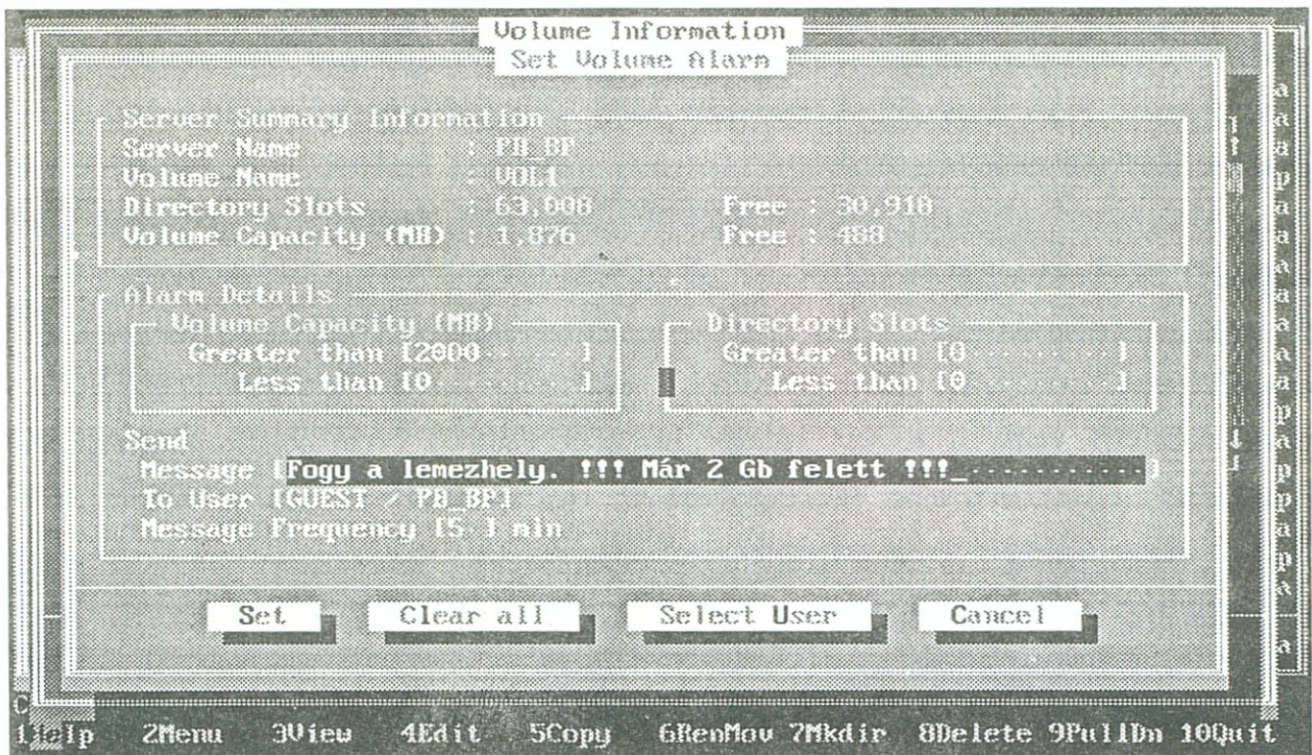
Volume Information gomb

A kiválasztott server telítettségéről kapunk képet. A server kötetei szerepelnek a *Name* oszlopban. A *Directory Slots* alatt két oszlopban a maximális lehetséges könyvtárbejegyzésszám, illetve a szabad (*free*), még el nem 'használt' bejegyzések száma látható. A *Capacity(MB)* alatt is két oszlop van, a kötet teljes lemezterülete (*total*) és a még szabad terület. A *Used Space* oszlopban a lemezterület foglaltságát mutatja százalékosan. Ezeket az adatokat az NC folyamatosan frissíti. Az *Update Interval*-ban lehet ennek gyakoriságát beállítani valamelyik kapcsolóval. Ezen a képernyőn szerepel még két gomb, mellyel még az alábbi két szolgáltatás érhető el.

A *Volume Summary*-val összesítő adatokat kapunk a *Volume Information*-ben kiválasztott kötetéről. A server és a kötet neve mellett szerepel még a szektorméret (byte per sector), a blokkméret (szektorban), valamint a lehetséges összes és a szabad blokkszám.

A *Set Alarm* funkcióval a kiválasztott kötetet lehet felügyelni. Ennek jelenlegi adatai a *Server Summary Information*-ben láthatók. Ha itt valami drasztikus változás állna be, akár a lemezterületet, akár a könyvtárbejegyzések számát illetően, úgy a Commander a *Message* mezőben begépelte üzenetet küldi ki a *To User*-ben megadott felhasználónak (hálózati felügyelőnek) a *Message Frequency*-ben beállított, percekben megadott időközönként. A felhasználó a *Select User* gombbal is kiválasztható. A *Clear all* gombbal törölhető minden érték, amit az *Alarm Details*-ben előzőleg beállítottunk. De mit állíthatunk itt? A *Directory Slots*-ban megadható az az érték, amelynél nagyobb (greater than)

és/vagy kisebb (less than) könyvtárbejegyzés szám esetén küldi az üzenetet. Ugyanígy a *Volume Capacity*-ben a megadott lemezterület meghaladó, vagy a megadottnál kisebb változás észlelésekor küldi az üzenetet. A *Set* gombbal nyugtázzuk a beállításokat és indítjuk a figyelést.

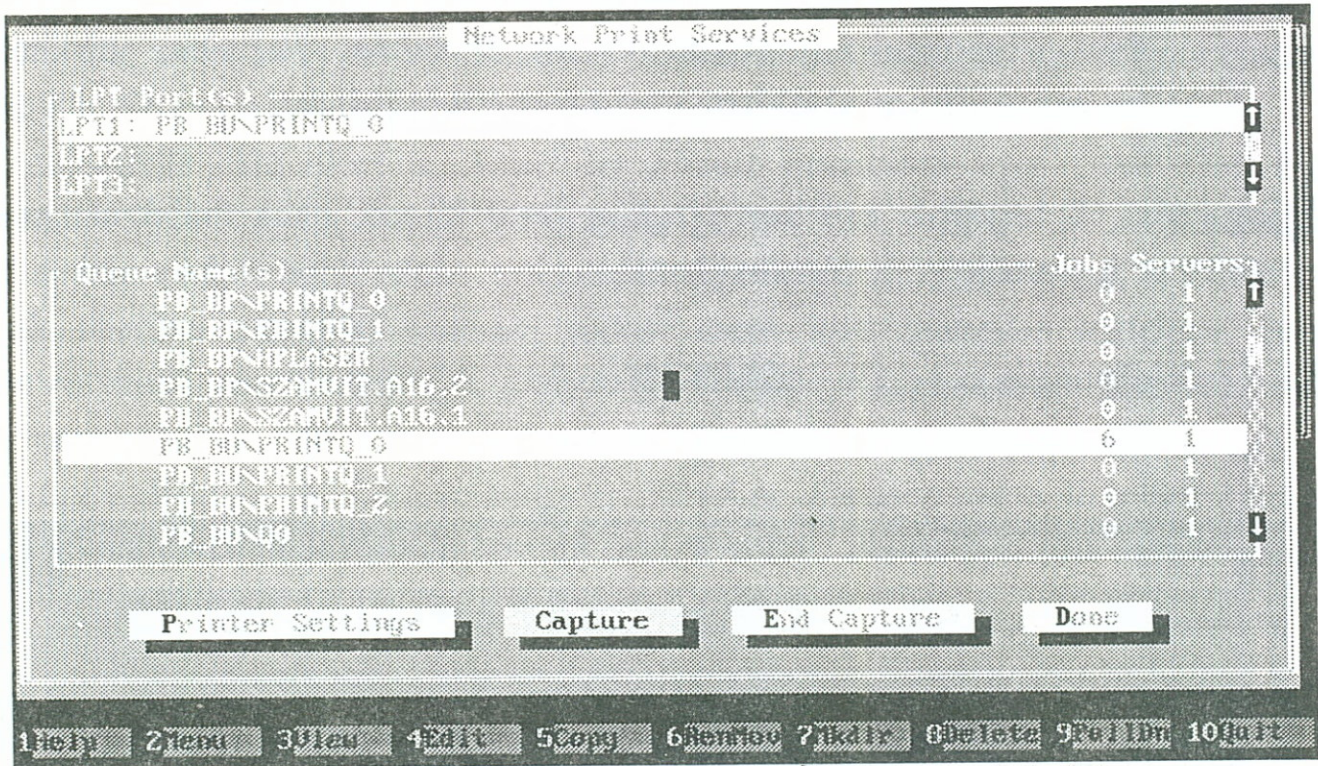
29. ábra

5.4.5. Print Services

E funkció akkor lehet hasznos, ha nem a lokális, hanem hálózati printerre akarunk nyomtatni. Ez 'normál' esetben úgy szokott történni, hogy tudjuk 'fejből', hogy melyik printer queue-hoz van rendelve a Novell-ben az a nyomtató, amire átirányítunk. Ezenkívül a public könyvtárbeli capture program szintaxisát is kell ismerni. Ezekről megkímél ez a funkció.

Az *LPT Port(s)*-ban azon párhuzamos portok láthatók. Válasszuk azt, amelyről az átirányítást akarjuk, majd <Tab>-bal átlépve a *Queue Name(s)*-be printer queue választható. (Külön öröm, ha a queue létre-

hozásakor olyan nevet adtak neki, amiből a hozzá rendelt nyomtatóra lehet következtetni.) A *Capture* gombra történik a megfelelő porthoz rendelés, illetve az *End Capture*-rel egy adott átirányítás törölhető.

30. ábra

Nyomtató beállítások a *Printer Settings*-szel végezhetőek. Csak a porthoz rendelt nyomtató kezelhető ezzel a funkcióval. A *Printer Settings* ablakba a példányszám (number of copies) mellett még a következőket tehetjük:

Banner Az *Enable Banner* kapcsolóval címlap engedélyezhető. A *Common Banner* mezőbe azt a címlap információt lehet megadni, amely ezután minden nyomtatást (job-ot) megelőz. A *Local Banner*-be a mostani nyomtatási címinformációt kell begépelni.

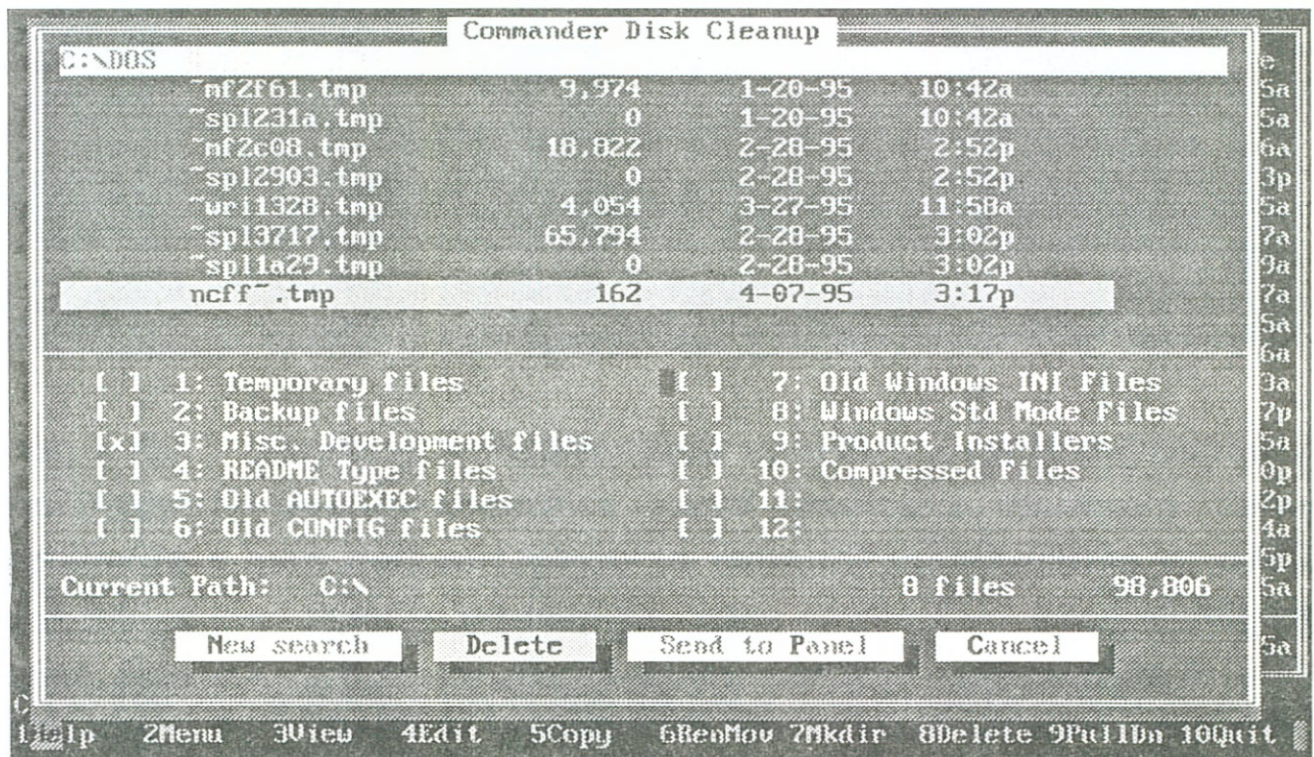

Page A *Form feed* bekapcsolásával a nyomtatás végén lapot dob. A *Line size*-ban a maximális sorhossz, míg a *Page size*-ban a laphosszt sorokban kell megadni.

Tabs A *Tab size*-ban megadott szóközzel helyettesíti a tabulátort. Ha viszont bekapcsoljuk az *Enable Tabs*-ot, akkor a nyomtatóra a tabulátor karaktert (9) küldi ki.

Megjegyzés. A legtöbb esetben ezek a beállítások csak hálózati soros vagy mátrix nyomtatón érvényesülnek.

5.5. Disk cleanup... Shift-F1

31. ábra

Ez egy lemeznagytakarító funkció. A munkáink során, szoftverek telepítésekor stb. a lemezre olyan file-ok kerülnek, amelyekre már nincs szükség, le lehet törölni azokat. Ha indítjuk e funkciót, akkor a bejelent-

kező ablak kissé eltér a fenti ábrától. A középső részben szereplő kapcsolókkal (12 db) megmondjuk, hogy mely file-okat akarjuk keresni, összegyűjteni, hogy később töröljük azokat. Egyszerre több is bekapcsolható. A *Current Path* részben az aktuális meghajtó és könyvtár olvasható, s ha nem ezen akarunk takarítani, akkor a *Drive* gombbal váltsunk más helyre. A *Start*-tal indul a keresés. A keresés <Esc>-pel vagy a *Stop*-pal megállítható. A művelet végén a fenti ábra fogad.

A felsorolt file-okat a *Send to Panel* gombbal egy find file típusú panelbe küldhetjük, akár a keresési (Find file, <Alt><F7>) funkciónál. Itt e file-okkal különféle művelet végrehajtható, nemcsak a törlés. Ha csak törölni akarjuk azokat, akkor nem kell panelbe küldeni, hanem közvetlenül törölhetőek a *Delete* gombbal. Alapesetben mindegyik file ki van jelölve, de <Ins>-tel ez a kijelölés megszüntethető (vagy újra bekapcsolható). A *Delete* vagy a *Send to Panel* csak a kijelölt file-okra vonatkozik. A *New search*-re eltűnnek a file-ok és újra kereshetünk.

A *Drive* gomb

A keresés indítása előtt használhatjuk még a *Drive*-ot. Ezzel megnézhetjük, hogy egy kiválasztott kapcsoló mely file-okat keresi, illetve a már definiált 10 kapcsoló bármelyikét átírhatjuk, átnevezhetjük, módosíthatjuk vagy új keresési mintát rendelhetünk az üres kapcsolókhöz. Ellemezzük a *Define selection set* ablakot. Az egyes részek között a kurzormozgató billentyűk mellett a <Tab>-bal, <Shift><Tab>-bal közlekedhetünk.

Name A keresési minta neve látható e mezőben. Régi név átírható. A *Cleanup Sets* részben kijelölt kapcsoló nevét és az ahhoz tartozó mintát kezeljük! Ha mégse ezt akarjuk, akkor a *Cleanup Sets*-ben szóközzel válasszunk egy másikat, majd a ahhoz tartozó paramétereket töltsük be a *Load* gombbal. Ezután már az dolgozható át.

File(s) A keresett file-specifikációkat (*,?) kell megadni egymástól szóközzel elválasztva. File keresési kifejezéseket

is használhatunk. Például a "[0-9]*.*" azon file-okat jelöli, amelyeknek nevei számmal kezdődnek. A kifejezések részletes leírását lásd a Commands menü *Find file* funkciójánál.

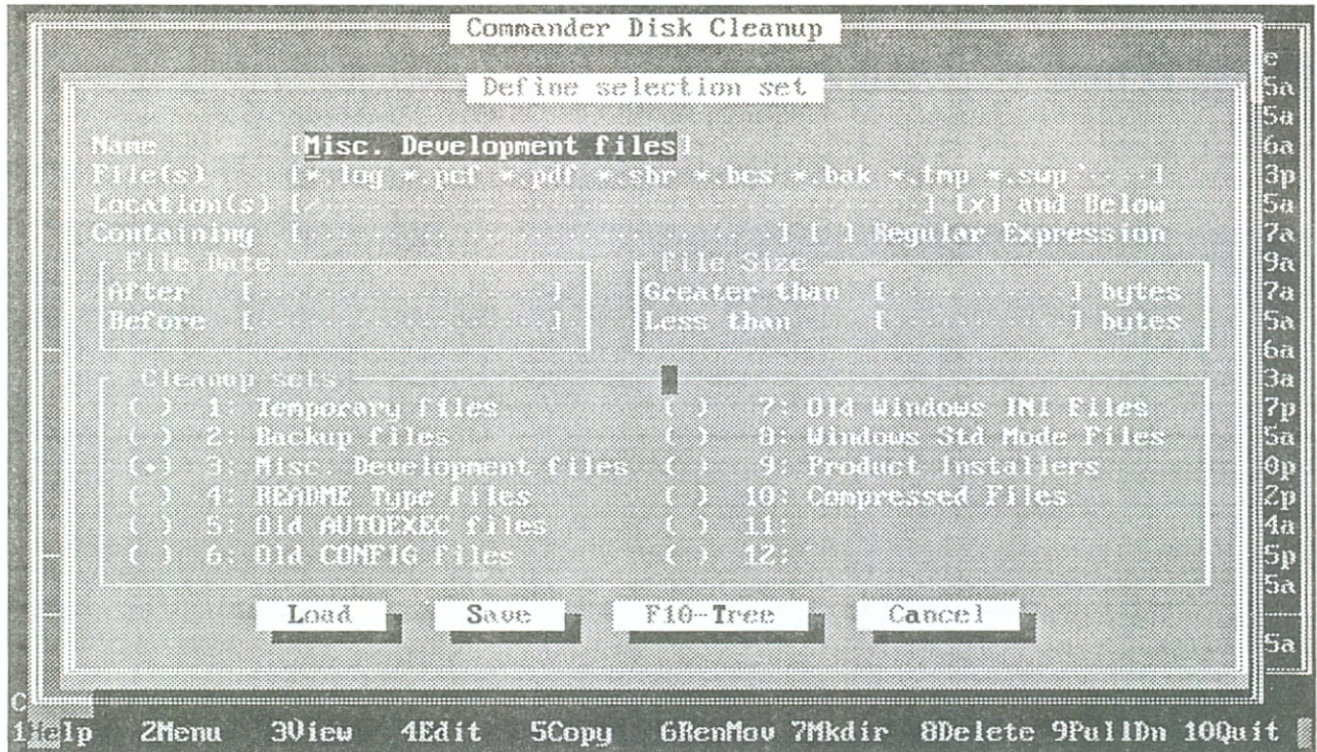
Location(s) Azt a helyet kell megadni, ahol keresni fog. Ha semmi sem szerepel itt, akkor az aktuális helyen keres. Ez az indítási képernyőn látható és átírható. De itt is megadható egy hely. Az *F10-Tree* gombbal az aktuális meghajtó könyvtárai közül válogathatunk. Ha bekapcsoljuk az *and Below*-t, akkor az adott könyvtár 'alatt' is keres.

Containing A megadott file-ok keresése szűkíthető, ha e mezőben egy szövegrészletet adunk meg. Csak azon file-okat keresi, amelyekben ez megtalálható. Itt szöveg mellett minta keresési kifejezés is használható. Ha ilyent használtunk, akkor be kell kapcsolnunk a *Regular Expression*-t. A minta keresési kifejezések részletes leírását lásd a Commands menü *Find file* funkciójánál.

File Date A megadott file-okat a keletkezési dátum szerint tovább szűrhetjük. Az *After* mezőbe dátumot (és elhagyhatóan időt) kell beírni. Csak az ennél újabb file-okat (keletkezési idejük nagyobb a megadottnál) fogja keresni. A dátumot és időt "hh/nn/éé óó:pp" formában lehet megadni. Az időt írhatjuk 24 órás formában (pl. 15:00) vagy 12 órásban napszak (AM de., PM du.) megjelöléssel (pl. 3:00PM). Ugyanilyen szintaktikával a *Before*-ba a megadott dátum/időnél régebbi file-okra szűkíthetjük a kört.

File Size E mezőbe mérethatárok kerülhetnek. A méretet byte-ban, kilobyte-ban (xK) vagy megabyte-ban (xM) adhatjuk meg. A *Greater than* mezőben a megadottnál nagyobb

méretűekre fogunk keresni, míg a *Less than*-ben a megadottnál kisebbekre.

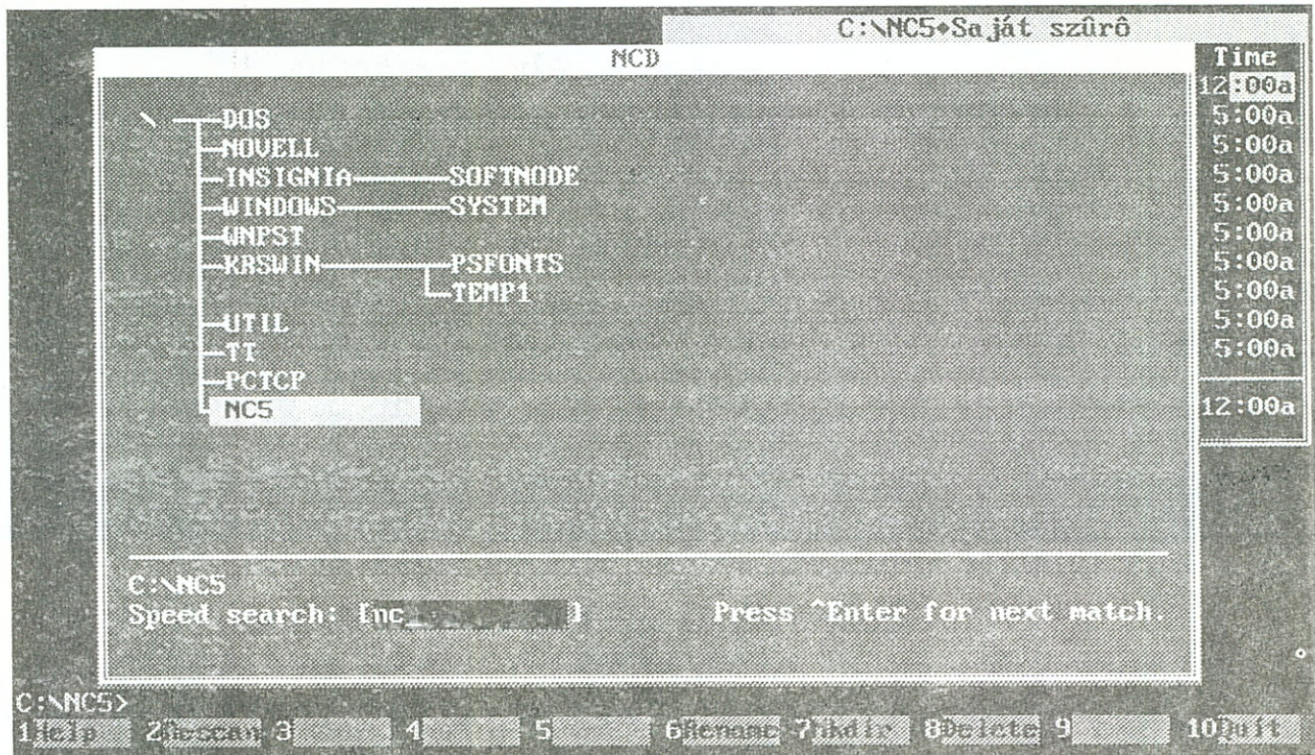
32. ábra

Ezzel végeztünk is a beállításokkal. Ha erre a keresési mintára később is szükségünk lehet, akkor mentjük el a *Save* gombbal.

6. fejezet

A Commands menü

6.1. NCD tree Alt-F10

33. ábra

Könyvtárműveleteket végző funkció. Megjelenik a könyvtárfa, amelyen tetszés szerint pozicionálhatunk, majd az <Enter>-rel a kiválasztott könyvtárba léphetünk. Csak az aktuális meghajtó, és annak azon könyvtárait látja, amelyeket a `\treeinfo.ncd` file tárol. Ezért célszerű az NC funkcióival kezelni a könyvtárakat, hogy aktuális legyen a `\treeinfo.ncd` file. Itt az NCD funkcióban is kezelhetők a könyvtárak (<Fx>).

1Help	Az NC helpje az NCD-re vonatkozó résszel jelentkezik.
2Rescan	Újraolvassa a meghajtó könyvtárait.
6Rename	Könyvtár átnevezése.
7Mkdir	Alkönyvtárat készít a jelenlegi könyvtárban. Nyilván bár-hová készíthető alkönyvtár.
8Delete	Akárcsak az előző verzióban, itt sem törölhető nemüres könyvtár?!
10Quit	Kilépés az NCD funkcióból (<Esc>).

Az NCD rendelkezik egy gyorskereső (*Speed search*) funkcióval, amellyel azonnal a megadott kezdőbetűknek megfelelő könyvtárnévre lehet váltani, majd <Ctrl><Enter>-rel a következőre, s így tovább.

Könyvtárfa (tree) panelen is lehet gyorsan könyvtárat kezelni vagy váltani. Ha be van kapcsolva az *Commands* menü *Configuration/Panel Options* részben az *Auto change dir.*, akkor egy tree típusú panelen lépkedve a másik (file típusú) panel a megfelelő könyvtárra vált.

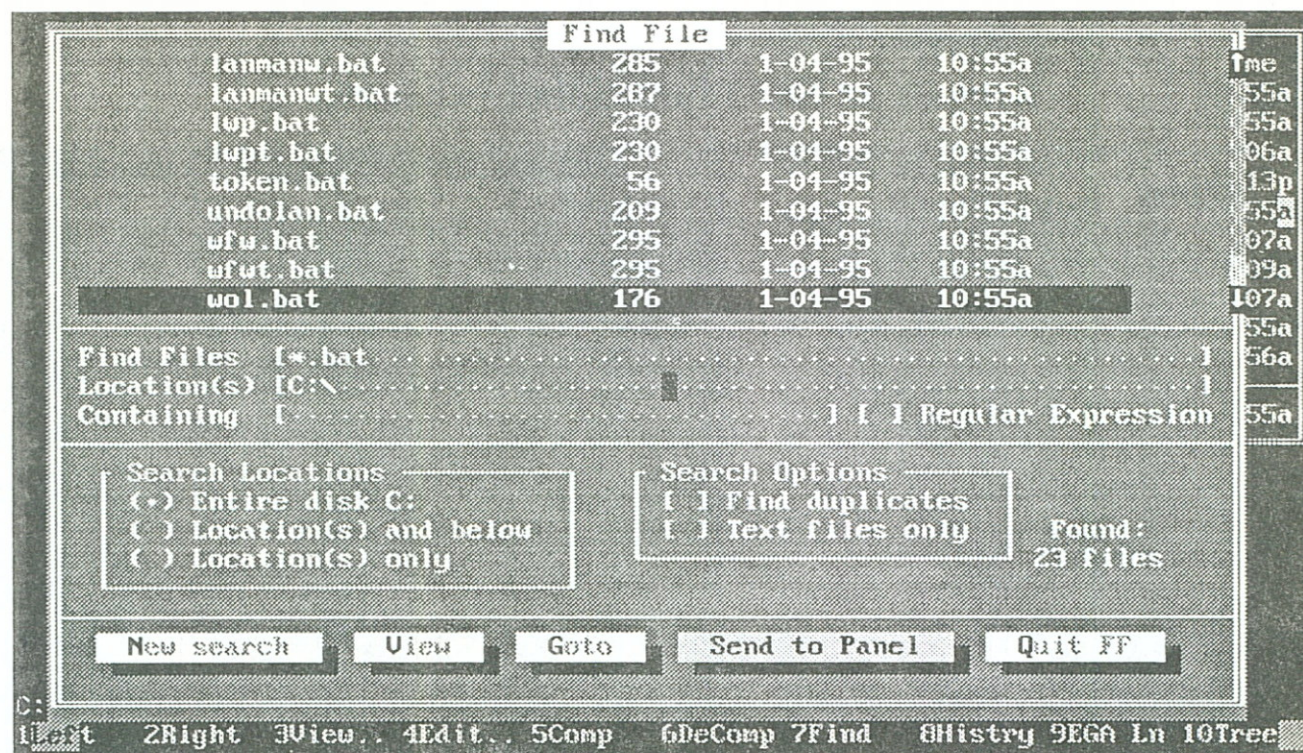
6.2. Find file   Alt-F7

A 4.0-ás verzióhoz képest lényegesen átdolgozott, kibővített file-kereső funkció. A megadott file-specifikációnak és file-jellemzőknek megfelelő file-okat keresi meg. Emellett egy szövegrész is megadható, így csak azon file-kat keresi, amelyekben szerepel az adott minta. A talált file-okat kiírja az ablakba. Abban le-fel lapozhatunk, megállhatunk tetszőleges file-on vagy könyvtárneven és különféle műveleteket végezhetünk. Először elemezzük a keresés indítása előtti képernyőt és az itteni lehetőségeket, majd a találat utáni képernyőt és funkciókat.

Indítási képernyő.

A *Find file* mezőbe a file-specifikációt kell megadni, vagyis meg kell mondanunk mely file-neveket keressük. A * és ? karakter ugyanúgy használható, akár a DOS-nál. Több keresési minta is megadható egyszerre, egymástól szóközzel elválasztva. Például kereshetjük a com és bat kiterjesztésű file-okat ("*.com *.bat"). Ugyancsak ebbe a mezőbe

file keresési kifejezéseket (*regular expression*) is megadhatunk, amellyel speciális kereséseket oldhatunk meg. Például kereshetjük csak azon file-okat, amelyek a,c vagy e betűvel kezdődnek. E lehetőségek leírását lásd később a "File keresési kifejezések"-nél.

34. ábra

Az *Advanced* gombbal (<Alt><A>) a file-nevek keresése tovább szűkíthető egyéb file-jellemzők alapján. A *File Date* részben tovább szűkíthetjük a keresendő file-neveket a keletkezési dátum alapján. Az *After* mezőbe dátumot (és elhagyhatóan időt) kell beírni. Csak ezen időpont után keletkezett file-okat (keletkezési idejük nagyobb a megadottnál) fogja keresni. A dátumot és időt "hh/nn/éé óó:pp" formában lehet megadni. Az időt írhatjuk 24 órás formában (pl. 15:00) vagy 12 órásban napszak (AM de., PM du.) megjelöléssel (pl. 3:00PM). Ugyanilyen szintaktikával a *Before*-ba a megadott dátum/időnél régebbi file-okra szűrhetünk. A *File Size* mezőbe mérethatárok kerülhetnek. A méretet byte-ban, kilobyte-ban (xK) vagy megabyte-ban (xM) adhatjuk meg. A

Greather than mezőben a megadottnál nagyobb méretűekre fogunk keresni, míg a *Less than*-ben a megadottnál kisebbekre. Alapesetben a *File Attribute*-ben minden kapcsoló aktív, kivéve a könyvtár attribútumét, azaz a keresés bármely attribútumú file-ra vonatkozik. De például, ha azt szeretnénk, hogy a keresés ne érintse a rejtett és rendszer attribútumú file-okat, akkor kapcsoljuk ki a *Hidden*-t és a *System*-et. (A *None* az attribútum nélküli file-okra vonatkozik.) Itt az Advanced gombhoz tartozó funkcióban a *Clear all* gombbal törölhetjük az eddigi értékeket.

A *Location(s)* mezőbe megadhatunk egy vagy több keresési helyet, egymástól szóközzel elválasztva. Például csak a dos és a util nevű könyvtárakban akarunk keresni, valamint a TEMP környezeti változó által meghatározott helyen ("c:\dos %TEMP% %c:\util"). Tetszőleges környezeti változó megadható % jelek közé zárva. Az NC csak akkor keres a megadott helyeken, ha a *Search Locations* részben a két alsó pont valamelyikét választjuk. Itt a *Locations(s) only* kiválasztásával csak azon helyeken keres, amelyeket a *Location(s)* mezőbe megadtunk. Ha a *Location(s) and below*-ra váltunk, akkor ugyanezen helyeken, és még ezen könyvtárak alkönyvtáraiban is. Ha a kapcsolót az *Entire disk X:*-ra állítjuk, akkor nem veszi figyelembe a *Location(s)* mezőbe megadottakat, hanem az egész X: meghajtón keres. A *Drive* gombbal (<Alt><D>) egy másik meghajtót választhatunk. Ez a meghajtó kerül *Search Locations/Entire disk* kapcsolójába. Mindettől függetlenül egyszerre több meghajtón is tudunk kerestetni, hiszen a *Location(s)* mezőbe több hely is megadható. Ehhez kapcsolódik még az *F10-Tree* (<Alt><T>) gomb, amellyel az aktuális meghajtó valamelyik könyvtára betoldható a *Location(s)* mezőbe.

Az indítási képernyőn szerepel még a *Containing* mező, amelybe egy karaktersorozatot adhatunk meg. A talált file-nevek közül csak azok 'maradnak meg', amelyekben a megadott szöveg minta, string szerepel. Ebben a részben is használhatunk speciális kifejezéseket (*regular expression*), amelyekkel tágabb értelmezésű minták, speciális karakterek

is kerestethetők. E lehetőségek leírását lásd később a "Minta keresési kifejezések"-nél. Ha a *Containing* mezőben használunk ilyen jeleket, kifejezéseket, akkor kapcsoljuk be a *Regular Expression*-t.

Az indítási képernyőn szerepel még egy *Search Options* rész. Az ebben levő *Find duplicates* bekapcsolásával csak azon file-okat fogja keresni, amelyek legalább két (keresési) helyen előfordulnak, azaz a név szerint dupla, tripla, stb. file-okat. Ha a *Text files only*-t is bekapcsoljuk, akkor a keresést tovább szűkíti a text, szöveges file-okra. Azt, hogy egy file szöveges-e vagy sem azt az alapján dönti el, hogy a file első 100 bytejában van-e null (0-ás kódú) karakter(, hiszen a programokban, kódfail-okban – exe, com, dll, stb. file-okban – ilyen karakter gyakran előfordul).

Az indítási képernyőn a *Quit FF* gombbal keresés nélkül kilépünk, míg a *Start*-tal (<Alt><S>) indítjuk a műveletet. A keresés indítása után egy *Stop* gomb lesz látható és aktív, így a folyamat közben a keresés <Enter>-rel megszakítható.

Keresés utáni képernyő.

Az ablak felső részében a talált file-nevek olvashatók, könyvtárankénti bontásban. A talált file-ok számát a *Found: x files* mutatja. A keresés befejeztével a *New search* gomb lesz aktív, így az <Enter>-rel egy új indítási képernyőt kapunk. A talált file-ok eltűnnek, ezért az <Enter> használata előtt válasszuk ki a megfelelő gombot. A *View* gombbal megnézhetjük azt a file-t, amin a listában állunk. A file kiterjesztésének megfelelő view programot fogja használni az NC. Ezek részletes ismertetését lásd a "Menüléc funkciói" fejezet "<F3> View" részében. Kilépve a view-ból a *Find file* ablakba kerülünk vissza. A *Goto* gombbal a listában kiválasztott helyre, a megadott file-ra ugrunk, kilépve a keresésből. A *Send to Panel* gombra a panelünk Find file típusúra vált, amelyben a talált file-ok szerepelnek, ezáltal e file-okkal egységesen különféle műveletek végezhetők. Több információt a Left és Right menünél a Find file panel leírásánál találunk. A *Quit FF* gombbal kilépünk a keresésből, visszakerülünk eredeti környezetünkbe.

File keresési kifejezések.

A *Regular Expression* kapcsolónak nincs köze ahhoz, hogy használunk-e az alábbi kifejezésekből a *Find Files* mezőben vagy sem, azt csak a szövegmintában használt kifejezések esetén kell használni.

- ? Tetszőleges karaktert helyettesít, akár a DOS-beli kérdőjel. Például a "teszt?.kit" keresési minta, a "teszt"-tel kezdődő, ".kit"-tel végződő, névben 6 hosszú neveket szolgáltatja.
- * Tetszőleges mennyiségű tetszőleges karaktert helyettesít, akár a DOS-beli használatkor. A "*.*" minden file-t jelöl, a "*.com" minden com kiterjesztésűt, míg a "f*.k*" minden "f"-fel kezdődő nevet, amely kiterjesztése "k"-val kezdődik. (A "*" után ne tegyünk karaktert, így még nem tud keresni, talán a következő verzióban?)
- [ ] A közte megadott karakterek bármelyike esetén jelent találatot. Egy karaktert helyettesít. A "teszt[0-9]*.kit" minta, a "teszt"-tel kezdődő, ".kit"-tel végződő, a név 6-dik pozícióján számjeggyel rendelkező és 6 hosszú neveket szolgáltatja. A "[a-c]*.bat" használatkor azon batch-eket keresi, amelyek a, b vagy c betűvel kezdődnek.
- [^x] A zárójelek között megadott karakterektől eltekintve minden más karakter szerepelhet. A "[^2afd]*.com" használatkor azon .com file-okat keresi, amelyek nem a, f vagy d betűvel, vagy nem 2-vel kezdődnek.
- ~ A ~ jel után megadott file-okat kihagyja a keresésből. Ha a "*.sys ~conf*.sys" kifejezést használjuk, akkor minden .sys file-t keres, kivéve azokat, amelyek conf-fal kezdődnek. A "*.dll ~\windows*.dll"-ra .dll file-okat keres, kivéve a gyökérbeli windows könyvtárban találhatóakat.

Minta keresési kifejezések.

Ha a szövegmintában – a *Containing* mezőben – használunk az alábbi kifejezésekből, akkor be kell kapcsolnunk a *Regular Expression*-t. Ez esetben pedig a mintában a nagy- és kisbetűket különbözőnek tekinti.

- ? Tetszőleges karaktert helyettesít. A "sz?r" kifejezés használatakor azon file-okat keresi, amelyek megfelelnek a Find Files-ban megadott file-névmintának és amelyekben szerepel az a szó, hogy szir, szer (vagy a harmadik), stb.
- * A csillag előtti karakterből tetszőleges számú lehet. A "set *TEMP" kifejezésre azon file-okat keresi, amelyekben a kisbetűs set és nagybetűs temp szó között tetszőleges számú szóköz található.
- [ ] A közte megadott karakterek bármelyike szerepelhet a szövegmintában. Egy karaktert helyettesít. Az "L[csCS]D" kifejezés a file-okban az "LcD", "LsD", "LCD" és az "LSD" stringet keresi. Az "[a-d]" kifejezés rendre az "a", "b", "c" és "d" értékeket veszi fel. A "[ ]" minta a "]" vagy a "[" karaktert keresi. Kötelező ilyen sorrendbe írni a zárójeleket.
- [^x] A szögletes zárójelben szereplő karakterek **nem** szerepelhetnek, ha a "^" karakter előzi meg azokat. A "[^a-zA-Z]" kifejezés minden olyan betűt jelent, amely nem "a" és "z" közötti kis- vagy nagybetű.
- ^minta Ha a minta a file-okban (valamelyik) sor elején található, akkor van 'találat'.
- minta\$ A minta a file-okban (valamelyik) sor végén található. Valójában a "\$" jel a 0D (13) vagy a 0A (10) karaktereket keresi, vagyis ha nincs újsor karakter a minta után akkor is jelez. Az újsor karakter – a text file-okban is! – két tényleges karakter a 0D0A, más néven a kocsivissza (jele CR) és a soremelés (LF). A következő szimbólumokkal külön is kereshetjük e karaktereket.

\n	Az LF (line feed), azaz soremelés (10-es kódú) karaktert jelöli.
\r	Az CR (carriage return), azaz kocsivissza (13-es kódú) karakter jelölésére szolgál.
\t	A tabulátor (9-es kódú) karaktert jelöli.

Vigyázzunk, járjunk el körültekintően, ha magyar ékezetes betűket keresünk. Ha szöveges file-t csak 'DOS szinten' gyártottuk, akkor lehet, hogy tényleg ugyanaz a karakter van benne, mint ami látszik. Általában ugyanis nem ez a helyzet! Többféle szövegszerkesztővel dolgozhatunk, amelyek a magyar ékezetes betűket különféle kódú karakterekkel jelölik. Lásd például a kódtáblák függelékét, ahol a windows alatti szövegszerkesztőkben, pl. a kis hosszú ő kódja 244. Tehát az <Alt><F7> funkcióval a file-okban a keresési mintában "ő"-t is akarunk keresni, akkor a 244-es kódot vigyük be (<Alt>-tal) és ne az ő betűt! Akkor is ez a helyzet, ha egy szövegszerkesztőből text formában mentjük ki az anyagot, akkor is lehet (van!) 'kódeltérés'.

Keresési funkció DOS-paranccsal.

Ez a file-kereső funkció, mint DOS parancs is hívható. Az NCFE programot kell használnunk. A használható paraméterekről kapunk tájékoztatást az "NCFE /?" parancsra:

```
NCFE [locations] find_name [/F:"text" [/R] [/T]]
      [/C] [/S] [/D] [/M:{H|S|R|A|D|N}...]
      [/A:date[,time]] [/B:date[,time]]
      [/G:size[{K|M}]] [/L:size[{K|M}]]
```

A jelölések:

locations	Keresési helyek.
find_name	Keresendő file-ok.
/F	Megadható szöveg minta.
/R	Minta keresési kifejezés használatának jelzése.
/T	Csak szöveges file-ok keresése.

/D	Dupla, tripla, stb. file-ok keresése.
/C	Keresés az aktuális könyvtárban.
/S	Keresés az alkönyvtárakban is.
/M	A keresés szűrése file attribútumokra: H Rejtett file-ok. S System file-ok. R Csak olvashatóak. A Archíválандók. D Könyvtárak. N Attr. nélküliek.
/A	A keresés szűkítése dátumra (date) és időre (time). A megadott időpontnál újabb keltezésű file-ok keresése.
/B	A keresés szűkítése dátumra (date) és időre (time). A megadott időpontnál régebbi file-ok keresése.
/G	A keresés szűkítése méretre (size). A megadott méretnél nagyobb file-ok keresése.
/L	A keresés szűkítése méretre (size). A megadott méretnél kisebb file-ok keresése.

6.3. History Alt-F8

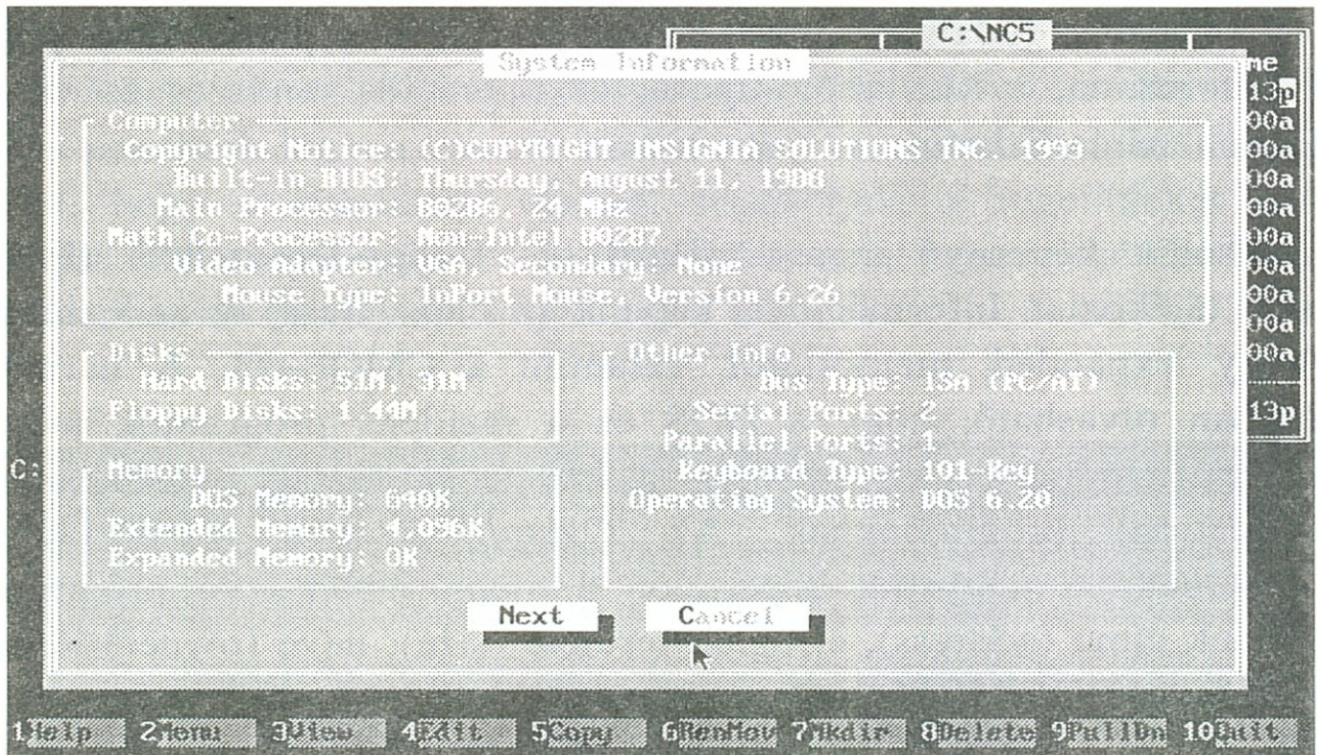
Ez a parancspuffer. A legutolsó 16 parancs látható, és bármelyik kiválaszható és újraindítható az <Enter>-rel. Sőt a parancs át is írható, módosítható. Erre szolgál az <F4> *Edit* funkció. Az átírt parancsot is tárolja. Egyébként régebbi parancsot többféleképpen is használhatunk, illetve módosíthatunk. Például gépeljük be a parancs néhány kezdőbetűjét és <Ctrl><Enter>-t nyomva az a parancssorba kerül, ahol már könnyen átírható. De használhatjuk a <Ctrl><E>-t, <Ctrl><X>-et is, amivel a tárolt parancsok sorában előre, hátra lapozunk.

6.4. EGA lines Alt-F9

Ha EGA vagy VGA video rendszerrel rendelkezünk, akkor ezzel a funkcióval a normál 25 soros és a maximális sorú kiírási módok között válthatunk. Ez EGA esetén 43, VGA esetén 50 sor képernyőnként. A 'közbülső' sor/képernyő módok nem használhatók. (Egyes rendszereknél

előfordulhat, hogy a jelenlevő ansi.sys driver miatt – lásd a config.sys file-ban – csak 25 sort ír és a többi helyet nem használja ki.)

6.5. System information

35. ábra

Alapinformációkat ad a számítógépről, akár a Norton Utilities *SysInfo* (SI) programja, csak korlátozottan, kevesebb információval.

Négy képernyő szerepel összesen, ezek között váltani a *Next* gombbal lehet. <Esc>-re vagy a *Cancel*-lel kilépünk a funkcióból. Amint azt a fenti ábra is mutatja, az első képernyő a következő részokről ad tájékoztatót:

Computer   Gép

Ebben rendre a gép nevét, a BIOS dátumát, a processzor és a társprocesszor típusát, a videót és az egér típusát írja ki.

Disks   Lemezek

Ebben a winchester (merev lemez) kapacitását és a floppy meghajtók típusát láthatjuk.

Memory   Memória

Megmutatja a háromféle memórián rendelkezésre álló területet.

Other info.   Egyéb információk

A busz (adatsín) típusa, a soros (serial) és a párhuzamos portok száma, a klaviatúra típusa, az operációs rendszer és verziószáma látható.

A második képernyő merev- (Hard) és floppy-lemezekről (Floppy Disks) tájékoztat. Információkat kapunk az alap- (Base) és az 'extended' és/vagy 'expanded' memóriáról, valamint a CMOS-ról. A harmadik ablakban olvasható, hogy a DOS és a rezidens programok mennyi memóriát foglalnak el, mennyi szabad hely marad a felhasználói (application) programoknak. Az *Overall* részben memóriacímek szerepelnek. A negyedik képernyőn a memóriában levő programok, driver-ek címe (address), elfoglalt területe (size), neve (owner) látható, hasonlóan a DOS MEM parancs által kiírtakhoz.

6.6. Swap panels   **Ctrl-U**

Megcseréli a két panelt, azaz a jobb a bal oldalra kerül, és fordítva.

6.7. Panels on/off   **Ctrl-O**

Lekapcsolja a paneleket, ezáltal a képernyő eddig elfedett részei is láthatóvá válnak. Ugyanezzel a funkcióval (<Ctrl><O>) vissza is állítható az eredeti állapot.

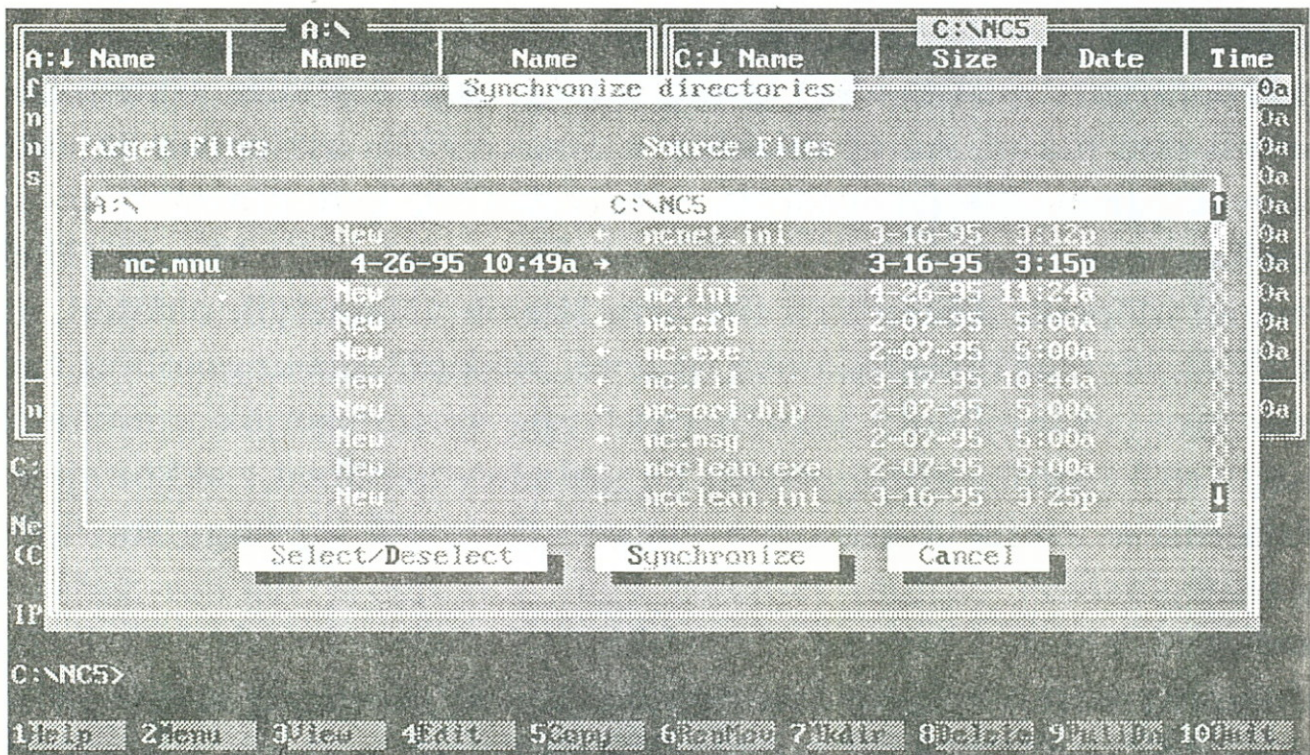
6.8. Compare directories

A két file típusú panelen levő két könyvtárat hasonlítja össze. Mindkét panelen a másikon nem szereplő file-okat kijelöli, így könnyen lehet – például egy mentést – ellenőrizni és aktualizálni (copy). Ha azonos nevű file-okat talál, akkor a keletkezési dátum és idő alapján dönti el, hogy melyiket – nyilván az újabbat – jelöli ki, hiszen azt kell másolni).

E kijelöléseket módosíthatjuk 'kézzel', mielőtt valamilyen műveletet végrehajtunk az egyik, vagy akár mindkét oldalról. Ha nincs is eltérés a két panel elemei között, azok név és keletkezési időpontra azonosak (*identical*), attól még tartalmilag lehetnek eltérések a file-ok között!

6.9. Synchronize directories Ctrl-F8

Ez a funkció az előző könyvtárösszehasonlítás kibővítése. Szintén két file-os panelünk legyen, hiszen ezeket lehet szinkronizálni, aktualizálni azáltal, hogy a nemlétező elemek átmásoljuk, a régebbieket pedig frissítjük. Kétirányú művelet, azaz mindkét oldal szemszögéből történik másolás, hacsak ezt le nem tiltjuk.

36. ábra

Az input mezőbe a nem aktív panelnek megfelelő könyvtárnév kerül, azaz az aktuális könyvtárat azzal fogjuk aktualizálni és fordítva. Ide másik könyvtárnév is gépelhető, vagy az F10-Tree gombbal kiválasztva

betehető. (Ugyanis az F10-Tree funkció egy könyvtárkereső. Az adott meghajtó tetszőleges könyvtára kiválasztható kurzormozgató billentyűkkel vagy a *Speed search* gyorskeresőjével.)

Ha bekapcsoljuk az *Include subdir.*-t, akkor az alkönyvtárakban is elvégzi az aktualizálást. A *Synchronize matching files only* kapcsolóval elérhetjük, hogy csak a mindkét helyen szereplő file-okat aktualizálja, de az új elemeket ne másolja át. A *Use Filters* bekapcsolásával a jelenlegi szűrők által meghatározott file-okat aktualizálja csak. A szűrő akár most is beállítható a *Filters* gombbal (<Alt><F>). A szűrővel file-specifikáció mellett a file egyéb jellemzői is megadhatóak úgymint mérethatárok, keletkezési időpontok, kiterjesztés típusok stb. Csak e feltételeknek eleget tevő file-ok lesznek aktualizálva. A részletes leírást a szűrőkről lásd a "Left és Right menü" fejezetben a *Filter* funkciónál. Ha bekapcsoljuk az *Update target dir. only*-t, akkor az aktualizálás egyirányú, csak az input mezőben megadott helyet frissíti, ha szükséges.

A *Synchronize* (<Alt><S>) gombra még csak kijelölés történik, még semmit sem másol. Az új ablakban a *Source Files* oszlopban az aktuális könyvtár azon file-jai vannak, amelyeket át kell másolni az input mezőben megadott helyre, a *Target Files* oszlopba. Mindkét helyen szerepel időpont, illetve ha a file nem létezik valamelyik oldalon, akkor ott a *New* felirat olvasható. Az itt levő *Select/Deselect* gombbal tetszőleges sort (amin állunk) kivonhatjuk vagy visszatehetjük a műveletben részt vevő sorok közé, majd ha minden rendben, akkor jöhet a *Synchronize*. (Ezután már nem nagyon deríthető ki, hogy mi hol volt eredetileg.)

Ha nincs is eltérés két panel elemei között, azaz azok (név és keletkezési időpontra) azonosnak tűnnek (*appear to be identical*), akkor is lehet eltérés a file-ok között, hiszen tartalmi ellenőrzés nincs.

6.10. Terminal Emulation

Ez egy kommunikációs programcsomag. Lehetővé teszi üzenetek és file-ok küldését telefon vonalakon, X.25-ös hálózaton vagy ISDN-en keresztül. Az új szolgáltatásban, amit **term95** file-ok végeznek, már kihasz-

nálhatjuk a gyors modemek sebességét (115200 bps) is. Az emuláció ismertetését lásd a "Terminal Emulation" függelékben.

6.11. Menu file edit...

Az <F2> **Menu** funkciónál már teljes egészében tárgyaltuk a felhasználói menüket, amelyekkel mini batch-eket lehet készíteni, indítani. Egy menüt nemcsak ezzel a funkcióval, hanem saját editorral is megírhatunk. E funkcióra csak azt kell kiválasztani, hogy főmenüt (Main) vagy helyit (Local) kívánunk létrehozni vagy módosítani. Ezután betöltődik az adott menü, mintha az <F2>-öt nyomtuk volna meg, és a továbbiakban hasonlóan kell eljárni, mint azt az <F2> *Menu*-ben leírtuk.

(E funkcióra csak akkor van szükségünk, ha már van főmenünk és helyit akarunk nyitni. Ekkor ugyanis nem jó az <F2>, mert arra, ha nincs helyi menü, akkor a főmenü töltődik be. Természetesen tetszőleges könyvtárban egy editorral létrehozva egy NC.MNU file-t, elkészíthetjük a helyi menüt.)

6.12. Extension file edit...

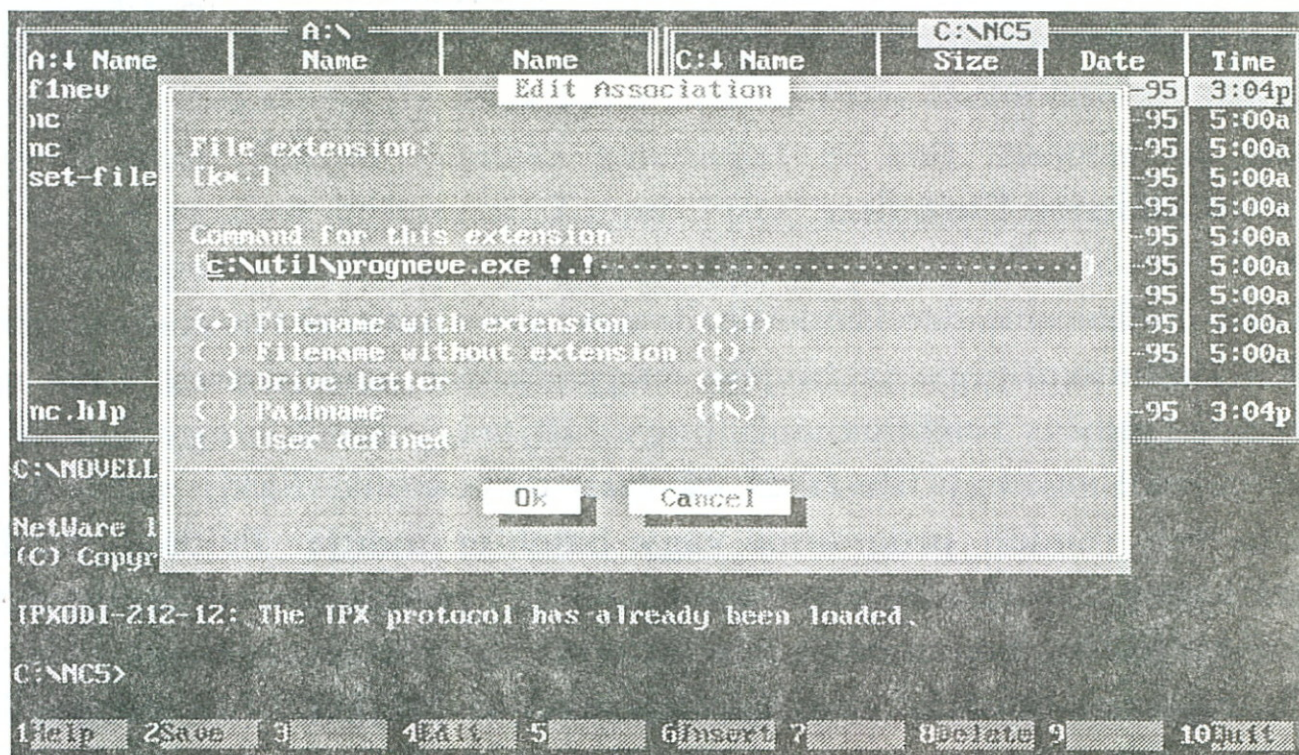
A Norton Commander rendelkezik egy gyorsindítási funkcióval. Ezt a szakirodalomban úgy is hívják, hogy *"point and shoot"*, amit nem szószerint úgy is fordíthatnánk, hogy *"állj vagy lővök"*: egy file típusú panelen ráállunk egy file-ra és <Enter>-t nyomunk. Ekkor a file kiterjesztéséhez rendelt programot vagy batch-et indítja. Például, ha egy **.bak* kiterjesztéshez a *del file-név* (del !!) parancsot rendeljük, akkor egy ilyen file-ra pozicionálva és <Enter>-t nyomva töröljük azt.

A "kiterjesztés-utasítás" hozzárendeléseket az **NC.EXT** file tárolja. Egy (1) ilyen file létezhet, helye az NC könyvtára. Ez a file egy szövegfile, ncha ismerjük a felépítését, akkor bármely editorral kezelhető. De ez a funkció is erre szolgál. Bárhol (meghajtó, könyvtár) lehetünk betölti az NC könyvtárbeli nc.ext file-t.

Hívjuk be e funkciót. Betölti az Association ablakot, azaz a hozzárendeléseket. Ha ilyenek még nincsenek, akkor az ablak üres. Ekkor, hason-

lóan a felhasználói menühez, megváltozik a menülec, megmutatva, hogy mely <F..> billentyűket, milyen funkciókat használhatunk:

- 1Help   Az NC helpje jelentkezik az ide vonatkozó segítséggel.
- 2Save   Menti a file-t.
- 4Edit   Módosítja a kijelölt hozzárendelést. Részletesen lásd később.
- 6Insert   Új hozzárendelés felvétele. Ugyanaz a képernyő, ugyanazok a lehetőségek, mint a *4Edit* funkciónál.
- 8Delete   Törli az adott hozzárendelést.
- 10Quit   Kilép a menüeditorból. Az <Esc>-et is használhatjuk. Ha volt módosítás és azt nem mentettük, akkor most meglehetjük a *Save* gombbal. A *Don't save*-vel mentés nélkül lépünk ki.

37. ábra

Nézzük meg az előző ábrán, hogy milyen kép fogad, ha egy új hozzárendelést hozunk létre (<F6>) vagy egy meglévőt módosítunk (<F4>).

A *File extension* mezőben kell megadni a kiterjesztést. "*" és "?" is használható. A *Command ...* -ba gépeljük be a parancsot vagy a futtatandó batch nevét, illetve az esetleges paramétereket(, argumentumokat). Majd ki kell választani, hogy e rész mögé mit tegyen a Commander. Hiszen ha ezzel a file-lal akarunk tenni valamit, akkor az adott file-név is szükséges. Ezért a következő, a szimbólumokhoz rendelt részek közül kell szóközzel választanunk:

- !! Az adott file-név kiterjesztéssel együtt kerül a !! helyére.
- ! Csak a file-név lesz behelyettesítve kiterjesztés nélkül.
- ! Az aktuális meghajtó.
- \ A path, vagyis a teljes út a gyökértől, de meghajtó nélkül.
- (!! A felkiáltójel kiíratása.)

Ez utóbbit akkor használhatjuk, ha mi egy editorból írjuk, módosítjuk az nc.ext file-t. De emellett még **másik előnye** is van annak, ha mi szerkesztjük a file-t. Ha csak az NC adta lehetőséggel élünk, akkor a fenti szimbólumokat nem tudjuk vegyíteni, például nem lehet előállítani a "!:!\!."-et, ami az aktuális meghajtó, a path és a teljes név. Ezen kívül e szimbólumokat csak a programnév és az argumentumok mögé írja az NC. Viszont ha mi írjuk a file-t, akkor ezek mind megoldhatók!

Az nc.ext file felépítése egyszerű. Egy sor egy hozzárendelés. A sort kezdjük a kiterjesztéssel, ezt kövesse a kettőspont, majd szóköz(ök) vagy tabulátor után a parancs.

Fontos!

Ügyelnünk kell a kiterjesztések sorrendjére. Például legyen a következő három hozzárendelésünk.

```
d*:      prog1 arg1 !.!
```

```
dok:     prog2 !:!\!." arg2
```

```
d?t:     csinald.bat !:!\ arg2 !.!
```

Ezután, ha egy .dok file-on állva <Enter>-t nyomunk, akkor az első jó, megfelelő kiterjesztéshez rendelt programot indítja és 'rá sem fut' a dok sorra! Ezért ügyelni kell a jó sorrendre, ami a fenti példánál maradván a következő:

```
dok:      prog2 !:\!..! arg2
d?t:      csinald.bat !:\ arg2 !..!
d*:       prog1 arg1 !..!
```

(Érthetetlen ez a 'visszalépés', hiszen a 4-es verzióban, ha több kiterjesztés is megfelelt, akkor azokat 'felhozta', és nekünk kellett választani, hogy melyik programot indítsa, vagyis nem kellett az nc.ext-beli sorrendre figyelni.)

6.13. Editors...

Ez az editor-hoz kapcsolódó funkció nagyon hasonlít az előző szolgáltatáshoz, amellyel egy file-on állva és <Enter>-t nyomva a file kiterjesztésének megfelelő programot indítja az NC. Csak annyi a különbség, hogy nem <Enter>-t kell nyomni, hanem <F4>-et, és a file kiterjesztésének megfelelő editort (programot) indítja a Commander.

A "kiterjesztés-editor" hozzárendeléseket az **NCEDIT.EXT** file tárolja. Egy (1) ilyen file létezhet, helye az NC könyvtára. Ez a file is egy szövegfile, ha ismerjük a felépítését, akkor bármely editorral kezelhető. De ez a funkció is arra szolgál, hogy a kiterjesztés-editor hozzárendeléseket létrehozzuk, töröljük vagy módosítsuk. Ha meghívjuk, akkor a megváltozott menülec e lehetőségekről tájékoztat:

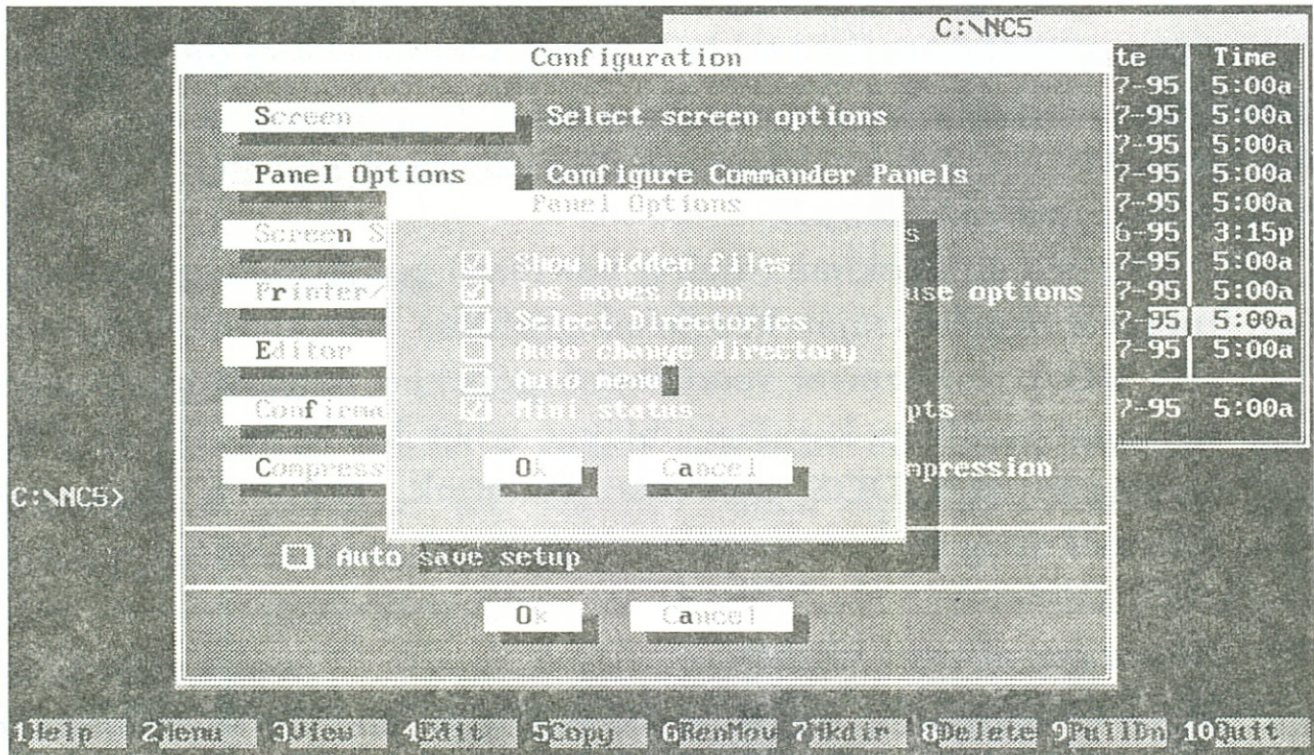
1Help	Az NC helpje jelentkezik az ide vonatkozó segítséggel.
2Save	Menti a file-t.
4Edit	Módosítja a kijelölt hozzárendelést.
6Insert	Új hozzárendelés felvétele.
8Delete	Törli az adott hozzárendelést.
10Quit	Kilép a funkcióból. Az <Esc>-et is használhatjuk. Ha volt módosítás és azt nem mentettük, akkor most megtehetjük a <i>Save</i> gombbal. A <i>Don't save</i> -vel mentés nélkül lépünk ki.

Egyébként ugyanaz az ablak fogad (lásd az előző ábrát), mint a kiterjesztés-program funkcionál. Részletesen lásd ott (Extension file edit).

Megjegyzés. A *Commands/Configuration* részben az *Editor*-nál lehet megadni, hogy az <F4>-re az NC belső editorát hívja be, vagy a file kiterjesztésének megfelelő külső editort. Ha több editort használunk, akkor – akárcsak a kiterjesztés-<Enter> hozzárendeléseknél – a kiterjesztések sorrendje befolyásolja a programhívást. Ugyanis azt a programot indítja, amelyik az *ncedit.ext*-ben legelőször megtalált megfelelő kiterjesztéshez van rendelve. Ha csak egy külső editort használunk, akkor azt rendeljük a csillaghoz:

(*: c:\...\editor.exe).

6.14. Configuration...

38. ábra

Az NC konfigurálására, beállítására szolgál. Ha a beállítások megfelelőek, akkor <Tab>-okkal ugorjunk az *Ok* gombra (<Alt><O>) vagy használjuk a <Ctrl><Enter> kombinációt, és már élnek is a módosítások. Módosítás nélkül kilépni a *Cancel*-lel vagy <Esc>-pel lehet. Az elfogadás még nem jelenti a mindenkori tárolást, mentést, azt a *Save setup*-pal (<Shift><F9>) kell megtenni. Az *Auto save setup* bekapcsolásával a beállítások automatikusan tárolódnak. A konfiguráció bármely részében az egyes gombok az <Alt><kiemelt betű>-vel is használhatóak.

6.14.1. Screen

Screen colors

Egy négyállású kapcsolóval a kiírási szint lehet kiválasztani. Ez lehet fekete-fehér, kétféle színes, illetve Laptop. Ez utóbbit folyadékkristályos kijelzőkön célszerű használni. <Space>-szel vagy nyíllal és szóközzel kell a megfelelő állást kiválasztani.

Screen Options

Use graphical controls

Párbeszéd ablakokban (dialog box-ban) gombok, kapcsolók stb. megjelenítésére saját készítésű grafikus karaktereket használ. (Ez VGA rendszerrel rendelkező gépeken lehetséges, amelyeken text módban karaktertáblákat lehet letölteni. Ha az NC-t Windows alól DOS ablakban futtatjuk, akkor e jelek nem jelennek meg.)

Menu bar always visible

Ha bekapcsoljuk, akkor a fenti menüléc mindig látszik, de elérni úgyszintén az <F9>-cel lehet.

Path prompt

Kétféle *prompt* közül választhatunk. Ha kikapcsoljuk a Path prompt-ot, akkor csak az aktuális meghajtót mutatja, ha nem,

akkor az aktuális könyvtárat is. Ez utóbbi a "\$p\$g" prompt-nak felel meg. Ettől eltérő prompt nem használható. A betöltött NC alatt kiadott *prompt* utasítást – akár a Set parancsokat – nem veszi figyelembe.

Key bar

<Ctrl><B>-vel vagy ezzel a funkcióval ki-be kapcsolható az alsó menüléc. Ettől még lehet használni a menüléc által jelzett, a különböző billentyű kombinációkhoz rendelt funkciókat.

Full screen

Váltás az egész- és a félképernyős panelméretek között. (Bizonyos információk, mint például egy info típusú panel *dirinfo* része csak nagy panel esetén látható. A *dirinfo*-t lásd a Left és Right menü *Info* pontjánál.)

Clock

A képernyő jobb felső sarkában látható időkiírást kapcsolója. A 'DOS-ban' beállított időt mutatja.

6.14.2. Panel Options

Show hidden files

Ha bekapcsoljuk, akkor a rejtett file-okat láthatóvá tesszük, azok is látszanak a panelen. (A file-név utáni speciális karakter jelzi a 'különleges' file-attribútumot.)

Ins moves down

Bekapcsolva ezt, ha egy file-t az <Ins> billentyűvel kijelöltünk, a kiemelés a következő file-ra ugrik. Így folyamatos <Ins>-ekre kijelöli a panel 'egymás alatti' file-jait.

Select Directories

Bekapcsolásával ([x]) a *Files* menü kijelölési funkcióinak hatása a könyvtárakra is kiterjed. Egyébként azokat 'kézzel' (<Ins>) kell elvégezni.

Auto change directory

Legyen egyik panelünk *tree* (könyvtárfa) típusú, a másik file-os (*brief* vagy *full* típusú). Ha a *tree* panel könyvtárain lépkedünk, majd egy adott könyvtárneven <Enter>-t adunk, akkor a file-os panelen könyvtárváltás történik. Ha viszont bekapcsoljuk az *Auto change directory*-t, akkor <Enter> nélkül is a file-os panel azonnal az adott könyvtárra vált.

Auto menus

Az <F2>-es *Menu* funkcióval mini batch file-okat lehet futtatni. Ha az *Auto menus*-t bekapcsoljuk, akkor az NC betöltése után megjelenik ez a menü, amit természetesen az <Esc>-pel megszakíthatunk. Ez a felhasználói menü a végrehajtott funkció után ismét jelentkezik. (Egy idő után úgys kikapcsoljuk, mert zavaró.)

Mini status

A panelek alján található információs ablak ki-be kapcsolását végzi. Ebben tájékoztat a jelenlegi file jellemzőiről (hasznos ha *brief* típusú a panelünk), a kijelölt file-ok darabszámáról, összméretéről stb.

6.14.3. Screen Savers

A képernyővédő funkciók. Ha használni akarjuk, akkor legyen bekapcsolva a *Use screen saver*-t. A *Minutes* mezőbe kell begépelni a percek számát, amelynek eltelte után – és 'munka hiányában' – indul a védelem. A képernyővédelem az egérnek a képernyő jobb felső sarkán történő kivitelével azonnal is aktivizálható. Ha viszont az egérkurzort a képernyő jobb alsó sarkába helyezzük, akkor nem fog bekapcsolódni a védelem. Újdonság a tömérdek képernyővédő program. A kiválasztott a *Test* gombbal azonnal 'kipróbálható'.

6.14.4. Printer/mouse

Printer port

Azt a soros (comx) vagy párhuzamos (lptx) portot kell kiválasztani, amelyen keresztül nyomtat a Norton Commander a <Ctrl><F9> *Print* funkció használatakor vagy a *belső editorból* történő nyomtatáskor.

Printer type

Nyomtató típus választható. A nyomtatás történhet standard ASCII (*Text Printer*) vagy postscript printerre.

Mouse options

A *Left-handed mouse* kapcsoló az egér jobb és bal gombjához rendelt funkciót felcseréli (balkezesek számára). A *Fast mouse reset* gyors egér inicializálást jelent 'soros' (serial) egerek esetén.

6.14.5. Editor

Az <F4>-es billentyűvel hívható *Edit* funkciónak kell megmondani, hogy milyen editort használjon. Ha a *Built-in*-t választjuk, akkor az NC a *belső editorát* (NCEDIT.EXE) fogja használni, amellyel 64Kb-nál nem nagyobb szövegfile-ok editálhatók. Ha az *External* mellett döntünk, akkor külső programot használ editorként. Ekkor az NCEDIT.EXT file-ban megadott, az editálni kívánt file kiterjesztéséhez hozzárendelt programot (a megadott paraméterekkel, például a file nevével) hajtja végre. Vagyis több külső editor is megadható a Commander-nek. Az ncedit.ext file, vagyis a hozzárendelések a *Commands/Editors...* részben kezelhetők.

Ha e részben külső editor használata mellett döntöttünk, akkor az az <F4>-re fog aktivizálódni, de az <Alt><F4>-el a *belső* is meghívható. Fordítva is igaz. Ha itt *belső editor* mellett döntöttünk, akkor a *külső* is használható, ha <Alt><F4>-et nyomunk. (Vagyis ez az állítási lehetőség felesleges.)

6.14.6. Confirmations

E részben lehet szabályozni, hogy mennyire óvatosan kezeljük a file-műveleteket. A Norton Commander-rel veszélyes lemezműveleteket végezhetünk egy-két billentyű leütésével, mint például teljes könyvtárak másolása vagy törlése. Alapesetben a jóváhagyások – amivel egy műveletet engedélyezünk – be vannak kapcsolva. Lemezműveleteknél mindig jelentkezik az *Are You Sure ...?* (Biztos, hogy ...) kérdés. De az engedélyezések kikapcsolhatóak. Ezáltal gyorsabb lesz a munkavégzés, de legyünk óvatosak, mert a műveleteket **azonnal** végrehajtja a Commander. A másolást, az átmozgatást (move), file-ok és nemüres alkönyvtárak (subdir.) törlését (delete) és a Commander-ből való kilépést (exit) lehet engedélyhez kötni.

6.14.7. Compression

A tömörítéshez, illetve a kibontáshoz kapcsolódó beállítások végezhetőek itt. A *Storage method*-ban meg lehet adni, hogy a tömörítő (<Alt><F5>) a legjobb (best method) módszert használja, kis méretű (smallest) file-t készítsen inkább vagy minél gyorsabban (fastest method) sűrítse, kerül amibe kerül. Lásd még az <Alt> <F5> *Comp*, az <Alt><F6> *Decomp* részeket, illetve részleteket a tömörítésről a függelékben.

Ha bekapcsoljuk a *Confirm with password*-öt, akkor sűrítéskor jelszót fog kérni. A későbbiekben e file-t visszaalakítani csak a jelszó birtokában lehet. E kapcsoló védelmi célokat szolgál.

6. fejezet

A Tools menü

Left				Tools				Right			
D:\ Name	Files	Disk	Commands			Size	Date	Time			
COMPLEX	▶SUB-DIR◀	1-04-95	2:26p	0. Disk Editor	DIR◀	3144	3-13-95	3:13p			
FBSEK	▶SUB-DIR◀	1-04-95	11:33a	1. DupDisk		255	2-07-95	5:00a			
fbsek	bat	47	2-21-95	2. Norton Guide		255	2-07-95	5:00a			
				3. _____		255	2-07-95	5:00a			
				4. Saját Batch		255	2-07-95	5:00a			
				5. System Mentés		255	2-07-95	5:00a			
				ansi2437 set		255	2-07-95	5:00a			
				ansi2850 set		255	2-07-95	5:00a			
				ansi2863 set		255	2-07-95	5:00a			
				ansi2865 set		255	2-07-95	5:00a			
				ansi2866 set		255	2-07-95	5:00a			
				arcview exe		81520	2-07-95	5:00a			
				bitmap exe		54805	2-07-95	5:00a			
				bug nss		16133	2-07-95	5:00a			
				bungee nss		41914	2-07-95	5:00a			
				clp2dib exe		38501	2-07-95	5:00a			
				cmprsv scx		8073	2-07-95	5:00a			
COMPLEX	▶SUB-DIR◀	1-04-95	2:26p	bitmap.exe		54805	2-07-95	5:00a			

C:\NC5>
 1 Help 2 Menu 3 View 4 Edit 5 Copy 6 Rename 7 Mkdir 8 Delete 9 PullDown 10 Quit

39. ábra

Ez a menü csak akkor látszik, ha létrehozunk az Commander könyvtárban egy **TOOLS.MNU** szöveges file-t, és természetesen újraindítjuk az NC-t. Az ebben található menüpontok kiválasztással és <Enter>-rel indíthatók, vagy <0>-val, <1>-el, <2>-vel stb. Programot, DOS parancsot vagy batch file-t lehet innen futtatni. Csak fix, rögzített paraméter használható.

Egy ilyen tools.mnu file a következőképpen nézzen ki. A sor azzal a szöveges résszel kezdődjön, ami a *Tools* menüben is látszani fog. Ezt kövesse pontosvessző (;), majd a hívandó program teljes úttal, elérési hellyel. Az NC nem szab határt, hogy hány programot adunk meg, pusztán a kevés memória lehet akadály. (Ha olyan programot használunk, amely működéséhez más file-okat is kellene, akkor célszerű egy batch-et készíteni és használni, amelyben 'belépünk' a program könyvtárába, és csak utána hívjuk meg a programot.)

Az előző ábrán látható *Tools* menüt a következő tools.mnu file eredménye:

```
Disk Editor      ; c:\nu8\diskedit.exe
DupDisk          ; c:\nu8\dupdisk.exe
Norton Guide    ; d:\ng\ng.exe
-----;
Saját Batch     ; c:\util\sajat.bat
System Mentés; c:\nu8\image c: d: /noback
```

(E menü pusztán egy alternatív lehetőség program indítására, hiszen az NC menü (<F2>) is erre való. Sőt, ott egy billentyűhöz több parancs is rendelhető. A program indítás egy másik lehetősége az, hogy file-kiterjesztésekhez rendelünk programot. Ekkor a hívott 'félnek' még paraméter – például "!.!", file-név- is átadható.)

A. függelék

Terminal Emulation

Ez egy kommunikációs rész a *Commander*-ben, amelyhez a *term95.** file-ok tartoznak. Az *NC Files* menüből lehet elindítani. Ugyanúgy lehet használni, kezelni mint az *NC*-t. Az egyes részek közötti mozgásra szintén a <Tab>, <Shift><Tab> és a nyilak szolgálnak, illetve az egér is használható. Elindítás után a fenti menüléc jelenik meg a *File*, *Connect*, *Settings*, *Macro* és *F1=Help* menüekkel. E menüket az <F9>-cel vagy az <Alt> <kezdőbetű> -vel érhetjük el. A menüléc jobb oldalán a beállítások láthatók, mint például az átviteli sebesség, az adatbitek stb.

1. F1=Help

Akár a *Commander*-ben, ebben a programban is az <F1>-re az aktuális résznek, funkciónak a helpje jelentkezik. Itt is a *Next*, a *Previous*, az *Index* és a *Cancel* (<Esc>) gombokat használhatjuk, amellyel rendre a tartalom szerinti következő, előző részre vagy a tartalomra léphetünk. Ez utóbbiban a *Help*-pel megnyitjuk a kiválasztott részt. Az információs ablakban le-fel mozoghatunk a szokásos billentyűkkel vagy egérrel.

(A *Commander* helpjétől eltérően e program helpje nem *Norton Guide* adatbázis-file, így sajnos az *NC* helpjéhez hasonló módszerrel nem magyarázható.)

2. Settings menü (beállítások)

2.1. Driver

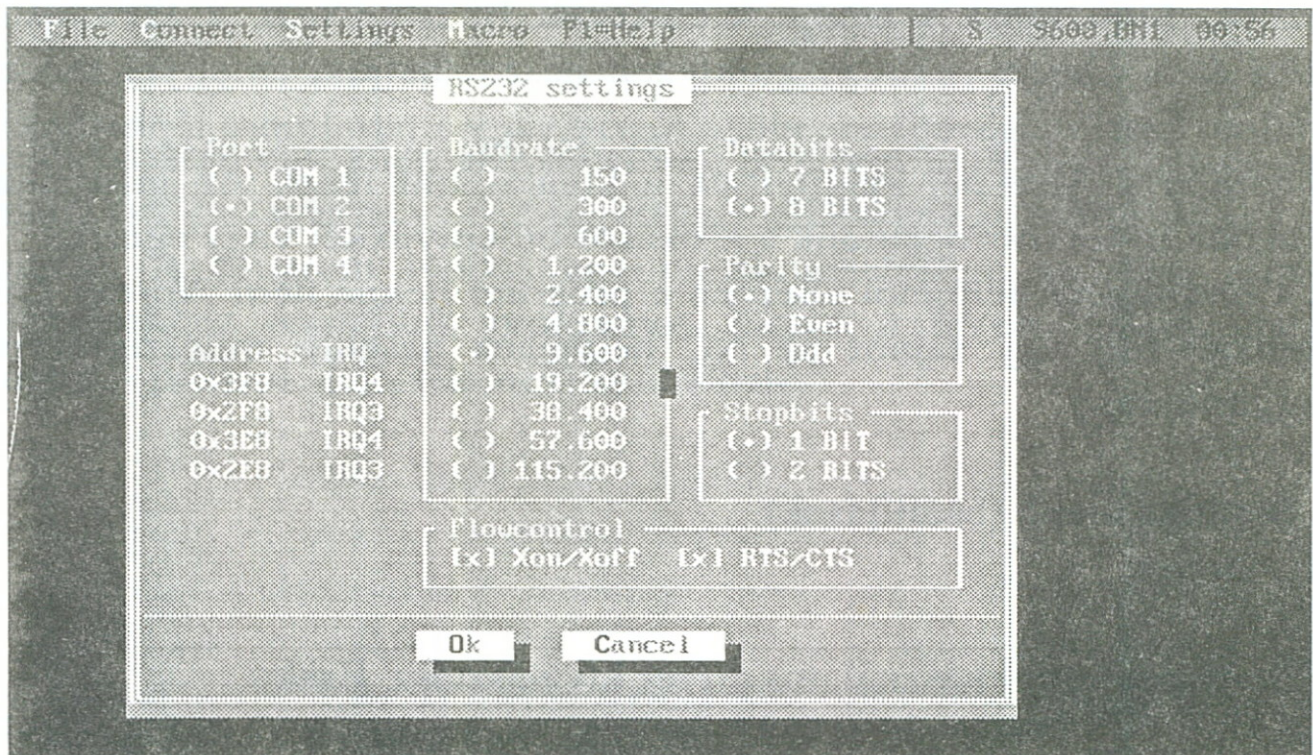
A file-transzfernél használatos driver kiválasztása. Ezek:

Standard   Driver az RS232-ön való kommunikációhoz. Az átviteli sebesség akár 115200 lehet.

- Fast** Driver gyors RS232-höz. Átviteli sebesség akár 115200 lehet, de a flowcontrol-nál (túlcsordulás ellen.) csak az RTS/CTS használható.
- BIOS** Olyan kapcsolatnál használatos, ahol a szoftver emulálni tudja a ROM BIOS INT 14-et. Max. átviteli sebesség 9600 bps flowcontrol nélkül.
- Ext. BIOS** Extended BIOS INT 14-et emuláló programoknál használatos. Max. átviteli sebesség 38400 bps.
- NCSI** Network Communications Services Interface driver modemek hálózaton keresztüli elérésére. Hasonló, mint a BIOS vagy Ext. BIOS, de jobb a 'hálózati' teljesítménye.

2.2. Line... Alt + P

Itt a kommunikációs portot kell beállítani. Válasszuk ki a megfelelő portot (com1 – com8), az átviteli sebességet (baudrate) és az ehhez kapcsolódó dolgokat:

40. ábra

2.3. 16550...

Ha rendszerünkben van 16550 UART, akkor ezt a driver-t válasszuk, hogy ennek előnyeitkihasználja a TERM95. 16 byte-os FIFO-t is lehet használni. Ehhez megadható az a byte-szám (*triggerlevel*), amelyet fogadni lehet interrupt fogadása előtt. A TXFifo kapcsolóval szabályozható a Fifo használata.

2.4. Modem...

Initialisation

Azokat a parancsokat kell megadni, amelyeket akkor küld a program a modemnek, amikor indul a terminál emuláció.

Dial Preffix

Hívási parancs a modemnek.

Dial Suffix

Azt a karaktert kell megadni, amely utasítja a modemet, hogy kezdje a hívást.

Hangup command

Vonalbontási parancs a modemnek. (Megszakad az összekötetés.)

AutoAnswer

Az a parancs, amellyel a modem az összes hívásra automatikusan válaszol. Ezt a parancsot akkor küldi a program a modemnek, amikor mi <Alt><Y>-t nyomunk (inicializálás).

Connect message

Kapcsolódási üzenet. Ha ezt 'veszi' a program, akkor megállítja a kapcsolat létrejöttét.

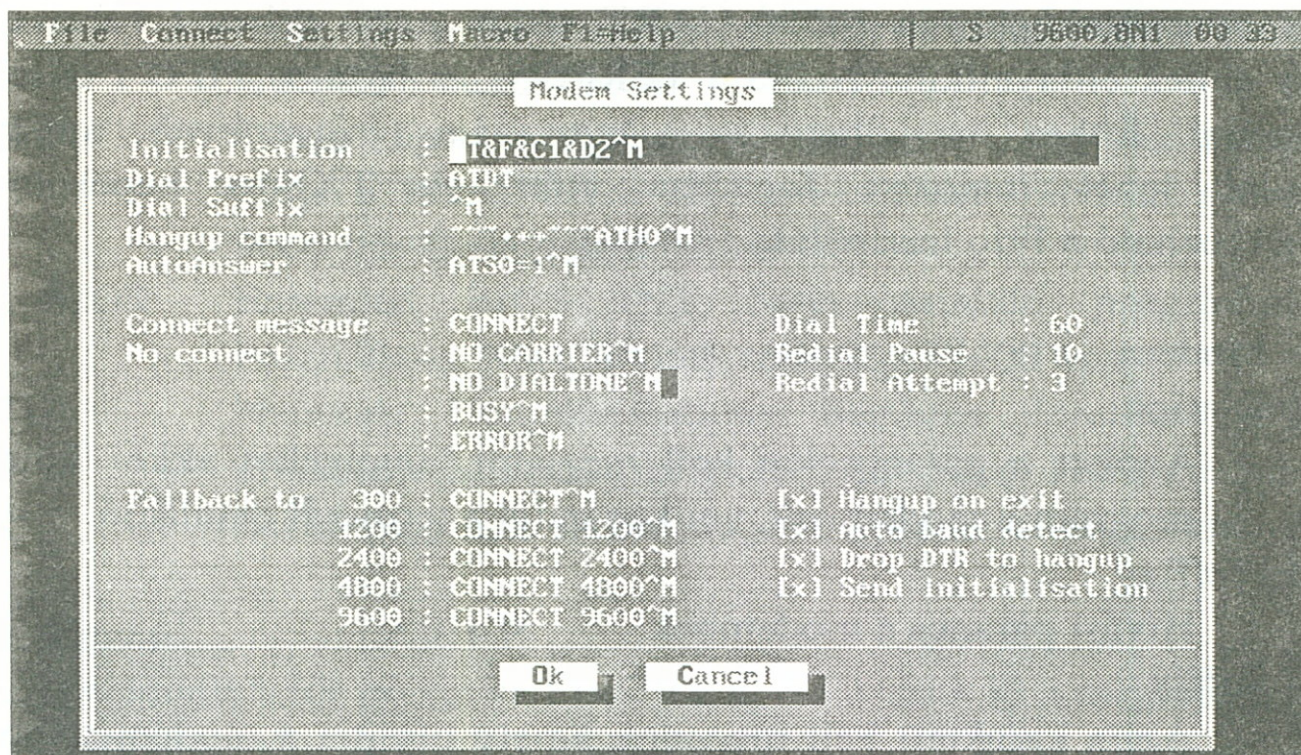
No connect

Ha nem jön létre a kapcsolat, akkor a modemünk ezt az üzenetet küldi.

Fallback to...

Azt az üzenetet kell megadni, amelyet a modem akkor küld, ha a kapcsolat a megadott sebességen (baudrate) jön létre. Ez az üzenet az automatikus sebesség megállapításhoz kell.

41. ábra

Dial time

Ennyi másodpercig vár a program a kapcsolat felvételre a hívás után.

Redial pause

Meg kell adni, hogy mennyi ideig várakozzunk a hívás megismétlésére, ha nem jött létre a kapcsolat a hívás után.

Redial attempt

Ha nem jött létre a kapcsolat, akkor automatikusan még ennyiszor megismétli a hívást.

Hangup on Exit

Ha ezt bekapcsoljuk, akkor kilépéskor a program megkérdezi, hogy bontsa-e a vonalat. Egyébként ezt automatikusan megteszi a modem.

Auto baud detect

Kapcsolat felvétele után legyen-e automatikus sebességmegállapítás (baudrate) vagy se?

Drop DTR hangup

Legyen-e bontás a DTR megszakítással vagy se?

Send initialisation

Elküldjük-e vagy se a modem inicializálási parancsot programindulásakor.

2.5. Change Dir...

Itt kell megadni az aktuális könyvtárat, illetve azt, amelyikből vagy amelyikbe kerülnek a file-ok adatmozgatáskor (file-transzferkor). Ez utóbbiak az 'upload' és a 'download' könyvtárak. (Lásd még a *File* menü hasonló nevű funkcióit.)

2.6. Terminal Emulation

Azt a termináltípust kell megadni, amelyet a program emulál(, amilyen rendszerrel kapcsolatba kerülünk). Ez TTY, ANSI, HEX, VT100, PRESTEL, PRESTEL-B vagy TELETEL lehet.

2.7. Terminal Settings

VGA lines   **Alt + F9**

A képernyősorok számának a változtatása. EGA videon 25 vagy 43 sor képernyőnként, VGA-n 25 vagy 50 sor (akár a Commander-nél).

Echo   **Alt + E**

Ezzel lehet az átküldött adatokat a mi képernyőnkre is kiíratni. A legtöbb gépen(, terminál típuson) ez automatikusan megtörténik, vagyis nem kell e kapcsolót használni.

Attributes   **Alt + A**

E kapcsolóval a képernyőszíneket lehet úgy beállítani, hogy terminál emulációkor a szövegeket akkor is látni lehessen, ha azok háttérszíne és betűszíne azonos.

Conceal

Ha be van kapcsolva, akkor a speciális rejtett karaktereket is kiírja a képernyőre.

CR->CR/LF

A CR (kocsivissza) karaktert CR és LF karakterekkel (kocsivissza sor-emeléssel), röviden 'újsorral' helyettesíti küldésnél (**out**) és/vagy fogadásnál (**in**). (Ez azért lehet szükséges, mert egyes 'host'-ok csak CR-t használnak.)

3. Connect menü (kapcsolat)

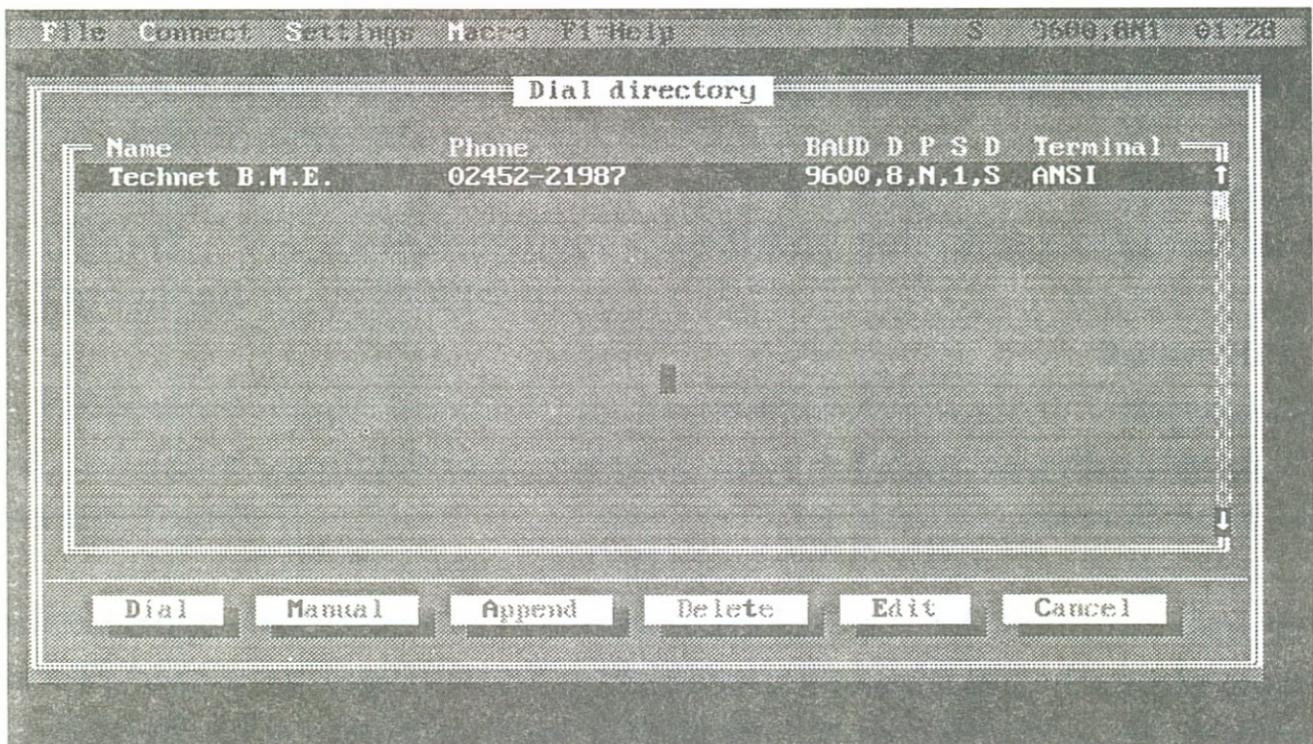
E menü funkcióival lehet a modemet inicializálni, hívást eszközölni, visszahívni, kapcsolatot bontani.

3.1. Dial... Alt + D

Hívási ablak (könyvtár – nem DOS értelemben –), amely a leggyakoribb 'hívásokat' tartalmazza. A kiválasztott elemre az alábbi gombokat használhatjuk:

<i>Dial</i>	Válasszuk ki a lista azon elemét, amelyet hívni akarunk az adott beállításokkal.
<i>Manual</i>	Ha máshová szeretnénk kapcsolódni, mint amit a jelenlegi ablak felajánl, akkor használjuk ezt a gombot. A szám (phone number) megadása után a beállítások is láthatók lesznek.
<i>Append</i>	Egy új elem, egy új hívható fél és a paraméterek létrehozása. Az <i>Emulation</i> mezőben lapozva találunk egy "VOICE"-t. Ha ezt választjuk, akkor nem terminál típust választunk, nem rendszerhez kapcsolódunk. Ilyenkor egy üzenet jelenik meg a képernyőn, ha a modem hívta a számot. Ekkor felvehetjük a telefont, a gépen szóközzel lekapcsoljuk a modemet a vonalról és beszélhetünk a hívott féllel.

A *Modem cmd* mezőben egy modem-parancsot lehet megadni, amelyet a program még hívás előtt kiküld a (másik) modemre. A *Script* mezőben egy 'script' (parancs)-file nevét lehet begépelni. Ezzel a file-lal automatikusan beléphetünk a másik gépre, rendszerbe.

42. ábra

- Delete* E gombbal a hívás-ablak kiválasztott sorát törölhetjük.
- Edit* Az adott sort – és a beállításokat – lehet átírni. Hasonló képernyő fogad, mint az *Append* funkciónál.
- Cancel* Kilépünk és visszakerülünk terminál módba.

3.2. Redial Alt + R

A program indulása óta legutoljára hívott felet újra hívja.

3.3. Hangup   Alt + H

Lekapcsolja a modemet a telefonvonalról AT-paranccsal és/vagy DTR funkcióval, amint azt a modem beállításoknál (*Settings* menü *Modem* funkciójával) megmondtuk.

3.4. Break   Alt + B

Egy megszakítási jelet küld a modemem keresztül.

3.5. AutoAnswer   Alt + Y

Beállítja a modemet, hogy automatikusan vegye a másik gép hívásait.

3.6. Initialize   Alt + I

Az inicializáló karakterek kiküldése a modemre.

4. File menü

4.1. Logfile...   Alt + F1

4.2. Logfile Pause   Alt + F2

4.3. SaveScreen   Alt + G

Terminál emuláció közben a képernyőnkre különféle szövegek kerülnek. Ezeket elmenthetjük, ha bekapcsoljuk a "logfile"-t. Egy *Open file* ablak jelenik meg, amelyben meg kell adni a logfile nevét (*filename*). Ez az – emuláció szerinti – aktuális könyvtárba kerül. (Ezt az aktuális könyvtárat a *Settings/Change Dir...*-ben lehet megadni, módosítani.) De itt is tetszőleges meghajtó, könyvtár kiválasztható a *Directories* részben, illetve file a *Files*-ből. A *Logfile Pause* funkcióval szüneteltetni lehet a file-ba írást. A *Logfile* újbóli kiválasztásával a file zárul és a lemezre kerül. A file-ba escape szekvenciák (vezérlő karakterek) is kerülnek, ezért azt csak text-editorral, s ne szövegszerkesztővel kezeljük, ha szükséges.

Teljes képernyőt is menthetünk egy (*.img) file-ba a *SaveScreen*-nel. Ugyanúgy meg lehet adni vagy ki lehet választani a file nevét, mint a *Logfile* funkciónál. Ha létező file-t adunk meg, akkor jóvá kell hagyni a felülírást (overwrite).

4.4. **Run Script**   **Alt + F5**

4.5. **ClearScreen**

'Script' (parancs-)file-ok végrehajtása. A megfelelő *.scx file-t kell kiválasztani az aktuális könyvtárból, vagy a *Directories*, *Files* ablak segítségével bárhol. A *Commander* könyvtárában három ilyen file is található: cmprsv.scx, genie.scx, testmdm.scx. Ez utóbbival a modemet lehet tesztelni. Script-file üzenet vagy hiba kiírását a *File* menü *ClearScreen* parancsával lehet eltávolítani. Ez törli a képernyőt, a terminál emuláció ablakot(, mint a DOS cls parancs).

4.6. **Upload**   **PGUP**

4.7. **Download**   **PGDN**

File küldésénél vagy fogadásánál használatos parancsok. A protokollt (*protocol*) lehet meghatározni. Nézzük meg, hogyan lehet egy file-t küldeni vagy fogadni:

1. Kezdjük a küldést a 'remote' (távoli) gépen.
2. <PgUp>-pal vagy *File/Upload*-dal válasszuk ki a file-transzfer módját, a protokollt. Ez a távoli géptől, az átküldendő adatoktól (szöveges vagy bináris), az átviteli sebességtől stb. függ. Megengedett protokollok: ZMODEM, YMODEM, XMODEM, SEALINK, KERMIT, ASCII.
3. Ezután az átküldendő file nevét kell megadni. Gépeljük be a nevet vagy válasszuk ki a file-t a listáról. A kiválasztást a <Tab> billentyűre megjelenő listából végezhetjük el. A fel-le nyíllal jelöljük ki a file-t, majd nyomjunk <Enter>-t. Ha meg akarjuk változtatni a program aktuális könyvtárát, akkor ismét nyomjuk le a <Tab>-ot, majd válasszunk könyvtárat.
4. <Enter> után indul a file-transzfer.

Hasonlóan kell eljárni akkor is, ha fogadni akarunk, csak éppen az Upload helyett a *Download*-ot kell használni a *File* menüből (<PgDn>).

4.8. About...

A Term95 által elhasznált, illetve még rendelkezésre álló (*available*) memória.

4.9. DOS Gateway Alt + F4

E funkcióra a program betölti a parancsértelmező (command.com vagy például ndos.com) egy újabb példányát, miáltal bármilyen DOS parancsot végre tudunk hajtani. Rezidens (TSR) programot ne töltsünk be. Ha végeztünk, akkor az EXIT paranccsal visszalépünk a terminál emulációs programba.

4.10. Exit

Kilépünk a programból. Ezáltal bomlik a vonal, minden nyitott file lezárul és visszakerülünk a *Norton Commander*-be.

5. Macro menü

E funkcióval hatékonyabban dolgozhatunk, hiszen szövegek, például jelszavak vagy hexa-kódok küldhetők. Maximum 10 makró hozható létre a *Define* gombbal a következőképpen:

1. Egérrel vagy az <Alt><1-9> lenyomásával kiválasztjuk a makró-helyet.
2. Gépeljük be azt a karaktersorozatot, amelyet a Term95 fog használni, ha az <Alt><1-9>-et lenyomjuk.
3. Az *Ok* gombbal mentjük a makrót.

B. függelék

Részletek a sűritéshez

Amint azt az <Alt><F5>Comp részben láttuk, a Commander csak egy file-sűritővel rendelkezik, az NCZIP.EXE-vel. Ez a *Commander compression* elnevezéssel szerepel. De az NC több sűritőt is felajánl. Ezek közül csak azokat használhatjuk, amelyek ténylegesen megvannak. A Commander ezeket csak paraméterezi, de ez is nagy segítség, mert nem kell semmit sem észben tartani és gyorsan lehet használni. A paraméterek az NC könyvtárában a **PACKER.SET** file-ban vannak. Ez a file szöveges formátumú, tetszőleges editorral szerkeszthető, átírható, akár új tömörítő is felvehető a listára. Csak néhány megállapodást kell betartani. Nézzük meg a packer.set felépítését, a file egy részletét:

```
:PKZIP 1.x/2.x
00:ZIP
01:pkzip -u -wHS
02:pkzip -u -P -wHS
03:pkunzip -o
04:pkunzip -o -d
05:pkzip -mu -wHS
06:pkzip -mu -P -wHS
07:pkzip -d
08:-es
09:-ex
10:-ex
11:01
12:@
14:1
#
# A következő pont a pkzip hibakódjainak (exit kód) meg-
# feleltet olyan kódokat, amelyeket a Commander megért.
# Például: 14- 3, 16- 4 stb.
#
13:14,3;1,1;16,4;13,2;11,6

:ARJ
00:ARJ
01:arj u -y
02:arj u -y
03:arj e -y -e
```



```
04:arj x -y
05:arj m -y -d -e
06:arj m -y -d
07:arj d -y
08:-m4
09:-m1
10:-m1
11:01
12:!
13:6,1;1,2;5,3;7,4;96,1
14:1
```

A tömörítő deklarációja a sor elején a kettősponttal kezdődik, amely után azt a nevet kell megadni, amely az <Alt><F5>-ös funkciónál a *Select Method* gombra jelenik meg. Itt fognak látszani az új bevitt sűrítők is. Ez után kétjegyű számok, kettőspont, majd parancsok következnek. Minden szám meghatároz egy parancsot. Például a 01: után az a parancs szerepel, amellyel egy file-t tömörítünk, illetve egy meglévő tömörített file-hoz hozzáadunk. A file-nevet a Commander(, pontosabban a packer.exe program) csatolja a argumentumokhoz. Következzenek a számok és amit hozzájuk kell rendelni:

- 00: A sűrített file kiterjesztése.
- 01: Az a parancs, amellyel egy file-t hozzáfűzünk a tömörített file-hoz.
- 02: Ugyanaz, mint a "01", csak még a file teljes nevét (path) is rögzíteni kell.
- 03: E paranccsal kell egy file-t kibontani a sűrítményből.
- 04: Ugyanaz, mint a "03", csak még a file teljes nevét is megőrzi (ha ez lehetséges).
- 05: Az a parancs, amellyel egy file-t a tömörítményhez adunk, majd az eredeti helyen töröljük.
- 06: Ugyanaz, mint a "05", csak még a file teljes nevét (path) is rögzíteni kell.
- 07: Az itt megadott paranccsal lehet egy file-t törölni a tömörített file-ból.

- 08: Az a parancs, paraméter, amellyel a legjobb tömörítés érhető el az adott sűrítővel. Ez egy optimális középút a sűrítés mértéke és a gyorsaság között.
- 09: Az a parancs, opció, amellyel a legkisebb méretű sűrített file készíthető. Itt a hangsúly a helytakarékoságon van.
- 10: Az a parancs, opció, amellyel a legrövidebb idő alatt lehet tömöríteni. Itt a hely, a sűrítés mértéke háttérbe szorul.

A fenti három (8-10) részben megadott paraméterek valamelyikével lesz kiegészítve a tömörítési parancs. Alapesetben ez a 08-asé. De, hogy melyikkel, azt mi állíthatjuk be az *Options* menü *Compression...* részben. Ott is ugyanezen három lehetőség – a legjobb (*best*) sűrítés, a kisméretű (*small*) file készítése és a gyors (*fast*) módszer – közül lehet választani.

- 11: Tizenhat bites egész szám. Ez speciális beállításokra szolgál. A két legfontosabb bit a következő:
15. bit: Állítsuk 1-re, ha a sűrítő program tud parancsfile-t kezelni.
14. bit: Ha 1-re állítjuk, akkor a tömörítő program üzenetei láthatók lennének. A baj csak ott van, hogy a kiírás után törlődik a képernyő. Ezt nehezen, de kikerülhető, ha elég gyorsan le tudjuk nyomni a <Pause> billentyűt. Egyébként ez a szolgáltatás, mármint az üzenetek kiírása, a parancsok tesztelésére, hibáüzenetek elolvasására szolgál. (Például, ha a 11: után 2, 3, 14, 255 stb. szerepel.
- 12: Ha a 11-dik pontban megadott szám 15-dik bitje 1-es, vagyis a sűrítő program tud parancsfile-t kezelni, akkor itt azt a karaktert kell megadni, amelynek a paraméterfile neve előtt kell szerepelnie.
- 13: E részben a sűrítőprogram hibakódjai a Commander által kezelt hibakódokhoz vannak rendelve. Ezek a hibakódok a következők:

- 0 Nincs hiba.
  - 7 Nem megengedett sűrítő használata.
  - 8 A packer.set file-ban nem deklarált tömörítő.
  - 9 Nincs elég memória a sűrítő futtatásához.
  - 10 Nem érhető el a tömörítő. Legyen hozzá path.
  - 11 Nem találja a command.com-ot, hogy betöltse a sűrítőt.
  - 12 Ugyanaz, mint a 10 (?). (Valószínűleg elfelejtették átírni a magyarázatot a packer.set-ben.)
  - 13 Nem találja a packer.set file-t.
  - 14 Nem nyitható meg a paraméterfile.
  - 15 Nincs elég paraméter megadva.
- 14: Ha szerepel és "1"-et adunk meg, akkor egy sűrítményben levő file-t megnézhetünk az <F3>-mal. Az NC ezt úgy oldja meg, hogy a file-t a (SET) TEMP változó által megadott könyvtárba bontja ki, hogy megnézhessük. Éppen ezért csak akkor adjunk meg 1-est, ha a sűrítő program olyan, hogy enged kibontani egy tetszőleges helyre. (Léteznek 'nem ilyen' sűrítők.)

Bizonyos számokhoz (8-13) nem kötelező parancsot vagy paramétert írni. Ha egy új tömörítőt akarunk használni, akkor egy teljes ilyen részt le kell írni.

C. függelék

Részletek a file-nézőhöz

A Commander *view* programjai, amelyek a file-okat jelenítik meg, rajzolják ki a következők:

123view.exe, arcview.exe, dbview.exe, paraview.exe, q&aview.exe, rbview.exe, refview.exe, wpview.exe, valamint a képfájl-ok megjelenítéséhez szükséges bitmap.exe és vector.exe.

E két utóbbi fájl csak néhány képtípust tud kirajzolni. A többi típus úgy kerül a képernyőre, hogy a megfelelő típusra kell konvertálni. Ezt a konverziós programok végzik. Ezek a ...2dib.exe és a ...2wmf.exe. A

dib a *Windows 3.0 Device Independent Bitmap*, míg a
wmf a *Windows 3.0 Metafile*

típust jelölik. A konverziós programok nevének kezdőbetűi is képtípusokat takarnak. Ezekről történik a konverzió a dib-re és a wmf-re. A *dib*-re konvertált képeket a *bitmap.exe*, míg a *wmf*-re átalakítottakat a *vektor.exe* rajzolja a képernyőre. Egyébként a bitmap program a *bmp* és *pcx* képfájl-okat is konverzió nélkül írja ki. E típusok a következők:

clp(2dib.exe)	Windows Clipboard Bitmap (CLP)
draw(2wmf.exe)	Micrografx Draw File (PIC)
drw(2dib.wmf)	Micrografx Designer vagy Charisma (DRW)
ico(2dib.exe)	Windows 3.0 Icon (ICO)
msh(2dib.exe)	(Nem sikerült kideríteni, hogy mire szolgál.)
pct(2dib.exe)	Pictor/PC-Paint
tif(2dib.exe)	Tag Image File Format (TIFF)

wpb(2dib.exe) WordPerfect Bitmap (WPB)
wpv(2wmf.exe) WordPerfect Graphics (WPG)

Térjünk vissza a többi *view* programra. A Commander konfigurációs file-jában, az **NC.CFG**-ben a file-néző paraméterezése látható, sőt módosítható. Az NC ebben a file-ban szereplő üres sorokat nem veszi figyelembe, míg a "#" karakterrel kezdődő sorok a megjegyzések. Nézzük meg e file egy részletét:

```
# Q & A viewer
~q&aview.exe
$*.dtf

# Compressed viewer
~arcview.exe
$*.zip
$*.arc
$*.lzh
$*.zoo
$*.arj
$*.pak

# Word processor viewer
~wpview.exe
$*.exe,p
$*.com,p
$*.dll,p
$*.*
```

A megjegyzéssorokban a file-néző típusa szerepel. Majd a "~" karakter után a megfelelő program neve látható. Ennek az NC könyvtárában kell lennie. A dollár karakter mögött azok a file-specifikációk, (kiterjesztések) szerepelnek, amelyeket az adott program nyit meg és rajzol a képernyőre akkor, amikor egy file típusú panelen az <F3>-at nyomjuk le. E file-ban a képfájlok kezelése nem ilyen típusú, mégpedig a konverziók miatt. Ezért nagyon fontos, hogy "bitmap"-es, "vector"-os részt **ne módosítsuk**. Másik nagyon fontos hogy programnév megadásánál path-t nem használhatunk és a programot tegyük az NC könyvtárába. Sajnos a (kiírandó) file nevének kívül argumentum nem adható meg a programnak, annak ilyennek kell lennie. Program helyett más, például batch, nem használható. A kiterjesztések megadásánál a "\$*.*" az utolsó

legyen. Ha beiktatunk egy új programot, akkor erre vigyázzunk. Csak a példa kedvéért beszúrhatunk a "# Word processor viewer" rész elé egy új file-nézőt. Legyen ez az NC 3.0-ás pcxview.exe PCX file-nézője. (A pcx-et a 5.0-ás NC- is kiírja, bár ha a pcxview.exe-t használjuk, akkor ez gyorsabb. Igaz azonban, hogy ez a program nem minden pcx file-t tud kirajzolni.) A következő részt lehet beiktatni:

```
# MS Paintbrush (PCX) viewer
~pcxview.exe
$*.pcx
```

Ha beiktatunk egy új részt vagy egy új kiterjesztést, akkor arra figyelni kell, hogy ez a kiterjesztés csak egyszer szerepeljen.

(Az NC view programjai együtt sok helyett foglalnak, így ezeket 'kéznél tartani' egy floppy-n, ha meg kell nézni valamit, nehézkes. Ilyen célra jó a *Norton Backup* (for DOS 2.0) **view.exe** programja, amely egymaga több típust (szöveges file-okat, adatbázisokat, táblázatokat, képeket stb.) tud kiírni.)

D. függelék

Megjelenítés és konverzió

Az MSDOS 5.0-ás és az a feletti verziók támogatják a nemzeti karakterek kiírását, a billentyűzet 'adaptálását' stb. Természetesen ehhez EGA vagy VGA video rendszer is szükséges. A Commander is lépett ez irányba, lehetőséget biztosítva bizonyos esetekben a magyar (vagy más) karakterek használatára. Például a szöveges file-ok kiírásánál, egyes szövegszerkesztők (Word, Winword, WordPerfect stb.) az ékezetes betűket bizonyos – de véletlenül sem azonos – kódokra tették. (Eddig ahány program, annyi ékezetes kód kiosztás volt.) Egységesítést jelenthet(, majd a jövőben) a Windows alatti szövegszerkesztőknél az, hogy a Windows alá telepített fontokat használják. Visszatérve a kódokhoz, ha egy Word-ös anyagot íratunk ki az <F3>-mal, akkor az NC-nek át kell tennie a kódokat, hogy a file olvasható legyen. Ezt a konverziót az ANSI2437.SET file alapján végzi, ha a rendszerünkben a 437-es (US, ASCII) kódtábla van betöltve. Ha 'magyarítunk', akkor a 852-es vagy 850-es kódtáblát kell használnunk. Az NC könyvtárában szerepel az ANSI2850.SET, de a ...852.SET nem. Majdnem jó, ha lemásoljuk az ansi2850.set-et *ansi2852.set* névre. A jó megoldáshoz csak négy karaktert kell még átírni, a hosszú ő-ket és a hosszú ű-ket. Ha nem, akkor a konvertált kiírás még olvasható, csak egy kicsit szépséghibás.

Nézzük meg egy ilyen konverziós file felépítését. Tegyük fel, hogy egy Winword-ös .doc file-t nézünk meg az <F3>-mal, és a DOS-ban a 852-es (magyar ékezetes betűket is tartalmazó) kódtábla az aktív. A file-unkban a magyar ékezetek a Windows szerinti kiosztás szerinti helyeken szerepelnek. Lásd a kódtáblákat. Például a file-ban az " í " betű egy 237-es kód, de ez a 852-es kódtáblán "Ý" betű. Nyilván konverzió nélkül a file ékezetes betűi helyén más karakterek, szimbólumok állnak. Ezt a 237-es kódot 161-esre (" í ") ki kell cserélni a többi ékezetes betűvel

együtt. Ez a konverzió az ANSI2852.SET tartalma alapján történik. Ez a file egy konverziós tábla, 255 karakternyi. Az előbbi í-konverzió azért történik meg, mert a file 237-dik karakterének kódja 161. Ugyanígy, a többi ékezetes betű kódjának, mint sorszámnak a helyén a megfelelő kódok szerepelnek.

Az ANSI2852.SET file nincs mellékelve, de lemásolhatjuk az ansi2850.set-et, módosítva azt a négy pozíciót, amit a Ő, ő, Ű és ű határoz meg:

212-dik pozícióra:	138-at (8A) írni,
244-dik pozícióra:	139-et (8B) írni,
219-dik pozícióra:	235-öt (EB) írni,
251-dik pozícióra:	251-et (FB) írni.

Ezt az átírást elvégezhetjük például a Norton Utilities *Disk Editor*-ával . Az NC könyvtárában szereplő ansi2437.set sem tökéletes konverzió, már ami a 18 magyar ékezetet illeti. Azt is módosítani kell.

Ha a magyarítást nem kódtáblával oldjuk meg, hanem például a CWI szabványt követő programmal, akkor kell készíteni egy másik ansi2437.set file-t, amelyben CWI-betűkre konvertálunk.

E. függelék

A lemezmellékletéről

A lemezen az alábbi file-okat találjuk. Ezek három csoportba sorolhatók. Tömörítő paraméterezési file-ok (packer.*), konverziós file-ok (*.hun) és help file-ok. Az *olvasd.el* csak egy rövid útbaigazító.

OLVASD.EL		Rövid útbaigazító.
-----		-----
PACKER.437	→	PACKER.SET
PACKER.852	→	PACKER.SET
PACKER.CWI	→	PACKER.SET
-----		-----
4372ANSI.HUN	→	4372ANSI.SET
8522ANSI.HUN	→	8522ANSI.SET
ANSI2437.HUN	→	ANSI2437.SET
ANSI2852.HUN	→	ANSI2852.SET
ANSI2CWI.HUN	→	ANSI2437.SET
-----		-----
NC-437.HLP	→	NC.HLP
NC-852.HLP	→	NC.HLP
NC-CWI.HLP	→	NC.HLP
-----		-----

A jobb oldalon levő névvel kell majd használni a lemezen található file-okat. De mikor és hogyan? **Fontos** először tisztázni, hogy mit takar a "437", a "CWI" és a "852". Kilenc kis és nagy ékezetes betű szerepel a magyar ábécében. Ezek egy része megtalálható az ASCII kódtáblában. E kódtábla száma a 437-es. Ha ezzel írunk egy szövegfile-t, akkor a nemlétező (Í, Ő, Ű stb.) hosszú ékezetes betűk helyett rövideket kell használni. Más esetben minden magyar ékezetes betű látszik, de csak ezért, mert az EGA, VGA video rendszerekkel rendelkező gépeken a

kódtábla az átírható memóriába (RAM-ba) kerül letöltésre. Tulajdonképpen ekkor is a 437-es kódtáblát használjuk, csak egy átdefiniáló program segítségével bizonyos kevésbé használt kódok képeit átrajzoltuk a hiányzó magyar betűkre. De milyen helyen is vannak a magyar betűk? Ezt a CWI szabvány mondja meg. (Lásd a kódtábláknál.) Ha valaki ilyen rezidens CWI programot (lásd az autoexec.bat-ban) használ, akkor a file-okban szereplő magyar ékezetes betűket csak akkor fogja helyesen látni, ha a CWI-s file-t másolja be, nevezi át a megfelelőre. Harmadik magyarítási módot a DOS (5.0-ás, 6.0-ás) kínálja, de szintén csak akkor oldható meg, ha rendelkezünk EGA-val vagy VGA-val. Ez a 852-es kódtábla használatát jelenti. Itt szintén megtalálható minden ékezetes betű, csak éppen más helyen, mint a CWI-ben. Ha valaki ezt használja, akkor a '852-es' file-okat kell használnia. Az 'ANSI' file-októl eltekintve nem tragédia, ha éppen olvashatatlan egy szöveg, bár nem kellemes, ha találgatni kell mi van odaírva. Viszont a view-nál, az editornál használatos konverziókat az ANSI file-ok végzik, ezért mindig a használt kódtáblának megfelelő file legyen a gépben.

Tömörítő paraméterezési file-ok

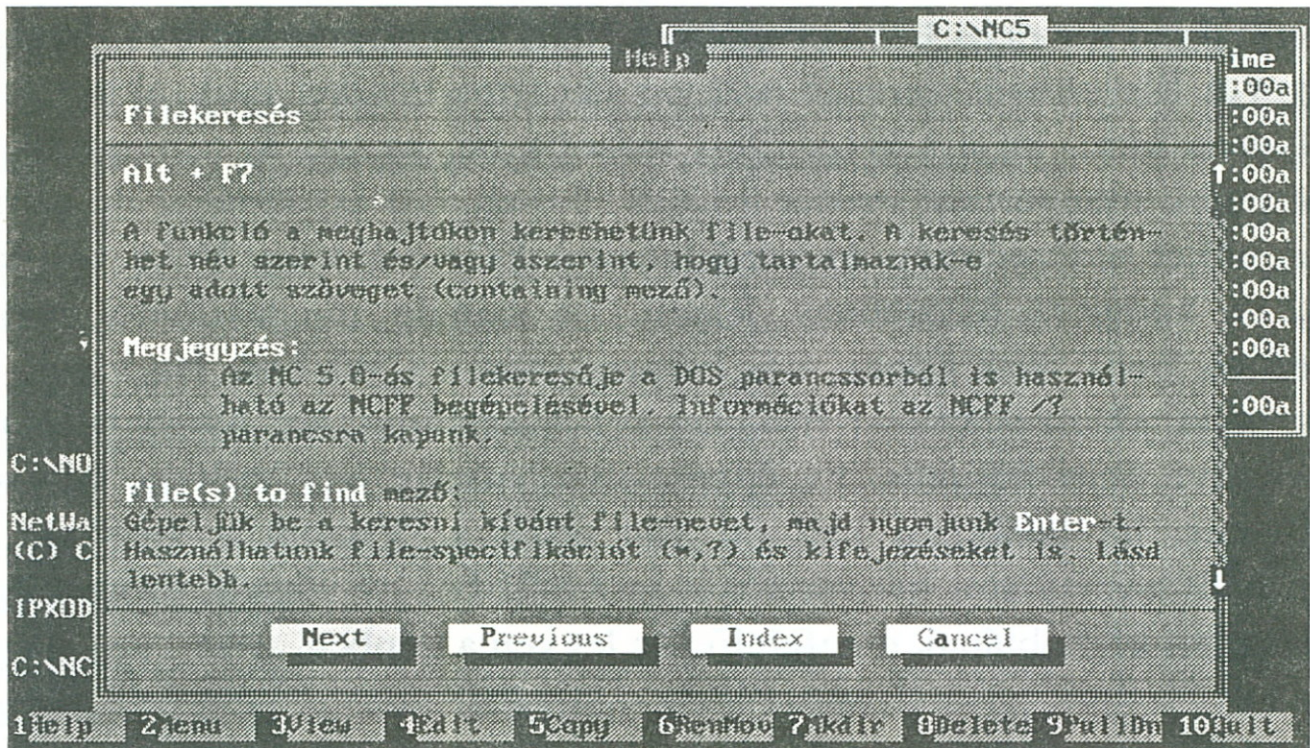
A PACKER.* file-ok három példánya közül gyakorlatilag bármelyiket használhatjuk, hiszen ebben csak a magyarázatok magyarok. Ezek pedig nem érintik a tényleges munkát. Viszont pontosan elolvasni, megérteni a kommenteket, hogy aszerint bővíthessük vagy módosíthassuk a PACKER.SET file-t. Lásd még az <Alt><F5> *Comp*, az <Alt><F6> *Decomp* részeket és a "Részletek a sűrítéshez" függelékét.

Konverziós file-ok

Az "ANSI2???.SET" file-ok a file-néző számára végeznek konverziókat. Ha egy windows-os file-t nézünk meg az <F3>-mal, akkor az abban levő magyar ékezetek nem 'olvashatók', ezért kell a konverzió 437-re (ez CWI-re is jó) vagy 852-re. Az NC editorában a kiírást lehet váltogatni ANSI-ről (windows-osról) DOS-osra (437-re, CWI-re vagy 852-re). A DOS-osról történő váltáshoz kellenek a ???2ANSI.SET file-ok. Lásd még a "Részletek a file-nézőhöz" függelékét.

Help file-ok

Az alábbi ábra egy magyar help képernyőt mutat (nc-437.hlp) :

43. ábra

A *Norton Commander* a helpjét az NC.HLP file-ban tartja. Ez egy NG adatbázisfile, akárcsak a 3.0-ás és 4.0-ás verziójú helpé, azaz átnevezve .NG kiterjesztésűre a *Norton Guide* (ng.exe) vagy a *Help Expert* (eh.exe) olvassa. Ez azért érdekes, mert a help magyarítása erre épült, hiszen egy .NG file a Norton Guide-dal készíthető. A lényeg csak annyi, hogy az egyes help részek sorrendje megmaradjon, hogy használatkor mindig a megfelelő segítséget kapjuk. Az eredeti help meg van toldva egy, a magyar ékezetes betűk kódjait tartalmazó résszel. Ez csak úgy olvasható, ha behívott helpben az indexre, a tartalomjegyzékre váltunk és ott az utolsó pont a kódokat mutatja. Ha valaki megtoldani vagy módosítani szeretné a mellékleten szereplő helpeket, akkor a megfelelő file-t át kell nevezni .ng-re és visszafejteni NG forrássá, ami egy szö-

veges adatállomány. Több ilyen visszaalakító program is létezik, például a ngr.exe, a de-ng.exe (help expert) stb. De mi is felépíthetjük a forrást, bár ez igen 'költséges' akkor, ha csak kis módosításról van szó. Az elvégzett munka után fordítani kell (ngc.exe) és szerkeszteni (ngml.exe), s máris kész a help, csak át kell nevezni nc.hlp-re. Fontos, hogy linkelésnél az NG adatbázisban a belső név és a menünev a megfelelő legyen! Célszerű a következő link file-t használni:

```
!name:NC 5.0 Help a
!credits:
Copyright (C) 1986 to 1995, Symantec Inc.
May 5, 1993

!menu:Norton Commander
NC Main *.ngo
```

A "credits" rész valószínűleg bármit tartalmazhat, hiszen ezt a Norton Commander az ncmain.exe programból veszi. Lényeges viszont a név (name) és a menü pontos megadása. A *.ngo helyett a lefordított .ngo file nevét kell megadni. Kereszthivatkozások (seealso) nem kellene.

A **file szűrő** beállításai, a Commander által előre legyártott szűrők nevei az NC.FIL bináris file-ban szerepelnek. Ezek is magyarázhatók, például a Norton Disk Editor-ral, de ez sem szükséges. A következőket kell tennünk. Hívjuk be a *Filter*-t a Left vagy a Right menüből. *Load*-dal töltsük be a beállításokat, majd változtatás nélkül *Save*-vel mentjük vissza. A név megadásánál pedig a magyar megfelelőt írjuk be. Ezt minden egyes névnél (Program, Database stb.) meg kell tenni, és kész a magyarázás.

F. függelék

Kódtáblák

Az ASCII (437-es) kódtábla:

0	32	64	Q	96	`	128	Ç	160	á	192	L	224	α
1	␣	33	!	65	A	97	a	161	í	193	⊥	225	β
2	␣	34	"	66	B	98	b	162	ó	194	T	226	Γ
3	♥	35	#	67	C	99	c	163	ú	195	†	227	π
4	♠	36	\$	68	D	100	d	164	ñ	196	—	228	Σ
5	♣	37	%	69	E	101	e	165	Ñ	197	+	229	σ
6	♠	38	&	70	F	102	f	166	º	198	†	230	μ
7	•	39	'	71	G	103	g	167	º	199	†	231	τ
8	■	40	(	72	H	104	h	168	¿	200	⊥	232	ϑ
9	◇	41	)	73	I	105	i	169	ƒ	201	†	233	θ
10	■	42	*	74	J	106	j	170	ƒ	202	⊥	234	Ω
11	♂	43	+	75	K	107	k	171	½	203	†	235	δ
12	♀	44	,	76	L	108	l	172	¼	204	†	236	ω
13	♯	45	-	77	M	109	m	173	¡	205	=	237	ϕ
14	♯	46	.	78	N	110	n	174	«	206	†	238	€
15	✱	47	/	79	O	111	o	175	»	207	±	239	Π
16	▶	48	0	80	P	112	p	176	▒	208	⊥	240	≡
17	◀	49	1	81	Q	113	q	177	▒	209	†	241	±
18	↕	50	2	82	R	114	r	178	▒	210	π	242	≥
19	!!	51	3	83	S	115	s	179		211	⊥	243	≤
20	¶	52	4	84	T	116	t	180	†	212	⊥	244	∫
21	§	53	5	85	U	117	u	181	†	213	Γ	245	J
22	-	54	6	86	V	118	v	182	†	214	π	246	÷
23	±	55	7	87	W	119	w	183	π	215	†	247	≈
24	↑	56	8	88	X	120	x	184	†	216	†	248	•
25	↓	57	9	89	Y	121	y	185	†	217	J	249	•
26	→	58	:	90	Z	122	z	186		218	Γ	250	•
27	←	59	;	91	[	123	{	187	†	219	■	251	J
28	└	60	<	92	\	124		188	⊥	220	■	252	n
29	↔	61	=	93	]	125	}	189	⊥	221		253	z
30	▲	62	>	94	^	126	~	189	⊥	222		254	■
31	▼	63	?	95	_	127	△	159	f	191	†	255	■

A 852-es kódtábla:

0	32	64	@	96	`	128	Ç	160	á	192	L	224	Ó		
1	☺	33	!	65	A	97	a	129	ü	161	í	193	Ł	225	Ŕ
2	☹	34	"	66	B	98	b	130	é	162	ó	194	T	226	Ô
3	♥	35	#	67	C	99	c	131	â	163	ú	195	†	227	Ń
4	♦	36	\$	68	D	100	d	132	ä	164	ŕ	196	-	228	ń
5	♣	37	%	69	E	101	e	133	û	165	ą	197	†	229	ñ
6	♠	38	&	70	F	102	f	134	ć	166	ż	198	Ǻ	230	š
7	•	39	'	71	G	103	g	135	ç	167	ž	199	ǻ	231	š
8	◼	40	(	72	H	104	h	136	ł	168	ę	200	℥	232	Ŕ
9	◊	41	)	73	I	105	i	137	ë	169	ę	201	℥	233	Ú
10	◼	42	*	74	J	106	j	138	ő	170		202	≡	234	ŕ
11	♂	43	+	75	K	107	k	139	ó	171	ž	203	≡	235	Ú
12	♀	44	,	76	L	108	l	140	î	172	č	204	≡	236	ú
13	ℙ	45	-	77	M	109	m	141	ž	173	š	205	=	237	ý
14	ℙ	46	.	78	N	110	n	142	ǻ	174	«	206	≡	238	Ț
15	*	47	/	79	O	111	o	143	ć	175	»	207	⊗	239	˘
16	▶	48	0	80	P	112	p	144	é	176	◻	208	đ	240	"
17	◀	49	1	81	Q	113	q	145	ĺ	177	◻	209	Đ	241	"
18	±	50	2	82	R	114	r	146	í	178	◻	210	Ď	242	˘
19	!!	51	3	83	S	115	s	147	ô	179		211	Ě	243	˘
20	¶	52	4	84	T	116	t	148	ö	180		212	ě	244	˘
21	§	53	5	85	U	117	u	149	ļ	181	Á	213	Ń	245	š
22	-	54	6	86	V	118	v	150	ĩ	182	Â	214	Í	246	÷
23	±	55	7	87	W	119	w	151	š	183	Ě	215	Î	247	˘
24	↑	56	8	88	X	120	x	152	ś	184	Š	216	ě	248	˘
25	↓	57	9	89	Y	121	y	153	ö	185	≡	217	Ĵ	249	˘
26	→	58	:	90	Z	122	z	154	ü	186	≡	218	Ŕ	250	˘
27	←	59	;	91	[	123	{	155	ř	187	≡	219	Ŕ	251	ú
28	└	60	<	92	\	124		156	ř	188	≡	220	Ŕ	252	ř
29	↔	61	=	93	]	125	}	157	ł	189	≡	221	Ŕ	253	ř
30	▲	62	>	94	^	126	~	158	x	190	≡	222	Ŕ	254	■
31	▼	63	?	95	-	127	△	159	č	191	≡	223	■	255	

Magyar ékezetes betűk:

DOS 437:

Å	143, 8Fh	É	144, 90h		
á	160, A0h	é	130, 82h	í	161, A1h
		Ö	153, 99h		
ó	162, A2h	ö	148, 94h	ô	147, 93h
		Û	154, 9Ah		
ú	163, A3h	ü	129, 81h	û	150, 96h

CWI:

Á	143, 8Fh	É	144, 90h	Í	141, 8Dh
á	160, A0h	é	130, 82h	í	161, A1h
Ó	149, 95h	Ö	153, 99h	Ő	167, A7h
ó	162, A2h	ö	148, 94h	ő	147, 93h
Ú	151, 97h	Û	154, 9Ah	Ű	152, 98h
ú	163, A3h	ü	129, 81h	ű	150, 96h

DOS 852:

Á	181, B5h	É	144, 90h	Í	214, D6h
á	160, A0h	é	130, 82h	í	161, A1h
Ó	224, E0h	Ö	153, 99h	Ő	138, 8Ah
ó	162, A2h	ö	148, 94h	ő	139, 8Bh
Ú	233, E9h	Û	154, 9Ah	Ű	235, EBh
ú	163, A3h	ü	129, 81h	ű	251, FBh

ANSI (Windows):

Á	193, C1h	É	201, C9h	Í	205, CDh
á	225, E1h	é	233, E9h	í	237, EDh
Ó	211, D3h	Ö	214, D6h	Ő	212, D4h
ó	243, F3h	ö	246, F6h	ő	244, F4h
Ú	218, DAh	Ü	220, DCh	Ű	219, DBh
ú	250, FAh	ü	252, FCh	ű	251, FBh

Egyéb (saját):

Á	É	Í
á	é	í
Ó	Ö	Ő
ó	ö	ő
Ú	Ü	Ű
ú	ü	ű

Egyéb (saját):

Á	É	Í
á	é	í
Ó	Ö	Ő
ó	ö	ő
Ú	Ü	Ű
ú	ü	ű

BEGURULTUNK

a piacra új gépkocsihitel ajánlatunkkal!

Már ma Ön is új autóban gurulhat,
ha olyan márkakereskedőtől vásárol gépkocsit,
aki a

POLGÁRI BANK RT.

partnere és így a következő előnyöket tudja
Önnek biztosítani:

helyszíni hitelügyintézés

új és használt gépkocsikra, esetenként az ár 90%-ának erejéig is

családi jövedelemből kalkulálható hitelképesség,
ha így Ön magasabb hitelösszeget tud elérni

azonnal átvehető gépkocsi

Ha beszáll, már indulhat is!

Érdeklődjön a márkakereskedőknél,

vagy a Polgári Bank 3 budapesti és 10 vidéki fiókja egyikében!

Központ: 1063 Bp., Szív u. 53. Tel.: (1) 112-9012, 112-9013

Hitelezési Főosztály: (1) 269-1504

POLGÁRI BANK A POLGÁRI ÉRTÉKEKÉRT

681.00
Ft

9789630453639

NE DOLGOZZON KÖKORSZAKI ESZKÖZÖKKEL!

Nyomdai előkészítéshez

Grafikai tervezéshez

Számítógépes gravírozáshoz

Vágóplotteres reklámkészítéshez

Számítógépes tervezőrendszerekhez

Animációhoz és videoanyagok szerkesztéséhez

VÁSÁROLVÁON TŐLÜNK

486 DX2, 486 DX4 és Pentium processzorral szerelt

COMPAQ és **digital** számítógépeket;

Apple grafikus és DTP rendszereket;

CalComp digitalizálókat, plottereket;

AGFA

szkennereket, levilágítókat,

MPEG/JPEG encoder/decoder kártyákat.

... és hogy jogtisztan eszközökkel dolgozhasson, a szükséges szoftvereket is beszerezheti nálunk ... *Microsoft, Borland, Corel, Micrografx, Novell, Autodesk ...*

Számítástechnikai, kereskedelmi és szolgáltató Kft.

8002 Székesfehérvár Pf. 261.

Tel.: (22) 312-619

Tel/fax: (22) 349-876

Cégünk a Compaq és a DEC társult viszonteladója és Microsoft dealer.